

Miras Kuşanmak

M. Akif İnan
Eserleri

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI: 33
Edebiyat Dizisi: 15

Eğitim-Bir-Sen Adına Sahibi
Ahmet GÜNDOĞDU
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Hıdır YILDIRIM
Genel Basın Yayın Sekreteri

I. Baskı : Ocak 2009
5.000 Adet

ISBN : 978-975-6153-25-3

Teknik Hazırlık & Baskı:
Hermes Basımevi
www.hermesofset.com.tr
B.T. 15/01/2009, Ankara

Eğitim-Bir-Sen Genel Merkezi
G.M.K Bulvarı Ő. DaniŐ Tunalıgil Sk. No:3/13
Maltepe / ANKARA
Tel: (0312) 231 23 06
Faks : (0312) 230 65 28
www.egitimbirsen.org.tr
e-posta : egitimbirsen@egitimbirsen.org.tr

Miras Kuşanmak

M. Akif İnan
Eserleri

Her türlü yayın hakları Eğitim-Bir-Sen'e aittir.

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Takdim	8
Önsöz.....	10
Şair, Mütefekkir, Sendikacı: M. Akif İnan	12
İnanmak	21
Din ve Felsefe	23
Kanmamak İçin	25
Halk Düşmanlığı mı?	27
Uhud Dersi	29
Mirası Kuşanmak.....	31
Biz İşimize Bakalım.....	34
Neler Olmaz	37
Kur'an'ı Okumayan Bir Müslüman Millet	39
Sloganlaşıyor İnsan	42
Slogan Değil Tebliğ.....	45
Tebliğci, Yani Müslüman	48
Bu Can Gövdeye Konuktur.....	51
Bir Anarşist Göster Dindar Olsun	54
Emr-i Vaki Olunca	57
Ölmek	60
Kurban Diye.....	62
Hicret	64
Hitabe	66
Üslubunu Bulmak.....	69
Sır	71
Her Şey Bize Aykırı.....	73
Dünya İnsanı.....	75
Mücahit Şövalye Değildir	77
Fitneyi Tüketmek.....	80
Fitne Tez Tükenir.....	82
Hâl Sâridir	84
Bir Faaliyet Tarzı.....	87
Hitabe	90

Bunca Yıldan Sonra	96
Hitabe	100
Hitabe	106
Her Şeyimiz Ayrıdır	109
Bir Sohbet	111
Kaçamadı Kimse Elinden	114
Nasıl Cemaatin Daveti	117
Garip Dindarlıklar	120
Kur'an'sız Müslümanlık.....	123
Candır Hediyesi Mü'minin.....	125
Adın Müslüman	128
Bir Muhasebe Müsahebesi Daha.....	130
Bilsek Ne Haldeyiz	133
Lanet	136
İslâm Dışına Bakışımız.....	138
Yasak Olmayan Yasaklanmaz.....	140
Severim Cami Cemaatini.....	142
İflah Etmez Bu Dert	144
Davet İslâm'a Olmalı	146
Devlet Olmayınca	149
Karikatürize Ederek Çürütmek.....	152
Memleket Sahipleri.....	155
İslâmî Yaşamak.....	157
Derneklere Derim ki	159
Fetva Üzerine	162
Spor Var Spor Var.....	165
Kur'an Gerçeği.....	168
En İyi Tebliğ Yaşamaktır.....	171
Ayasofya	175
Çocukları Alıştırmak.....	178
İslâm Gençliği Üzerine	180
Umut Bu Dağın Ardında	183
Peygamber Diyor ki.....	189
Yeniden Düşünelim.....	190
Tövbeye Gel	193

Bizim İşimiz	195
Bari Çocuklara Kıymayın	197
Nasıl İnsana Muhtacız?	200
Konuşmaya Açık Olmak	203
Ramazanı Ramazan Bilseydik.....	205
Müslüman Cömerttir.....	207
Yol Peygamberindir.....	210
Kur'an Öğrenelim	213
Biz Neredeyiz Onlar Nerede.....	216
İç Donatım	219
Müslümanın Özel Hayatı.....	221
Uzaklarda.....	223
Cemaat Olmak	225
Cemaat Modeli	227
Kolay Değil	229
Ne Küskünlük Ne de Saldırganlık.....	231
Nefis	233
Nefis İhtiyarlamaz.....	236
Ölümü Anmak.....	238
Habere İnanmak.....	241
Döner Dolaşır Zaman.....	244
Ey Âlemlere Rahmet İçin Gönderilen.....	247
Yiyeceğin Helali	249
Bayram Çevresinde.....	251
Helal-Haram Çizgisi.....	254
Bayram.....	256
Kurbanın Mesajı	258
Bitecek Bu Fitneler Ya.....	260
Makineleşmek	262

TAKDİM

Hiçbir kurumsal oluşum yoktur ki bireyi ve toplumu kuşatıcı bir idealden ve temel düşünce disiplinin-den yoksun olsun. Bununla beraber böyle bir yapının, kök salmayı amaçladığı ülkenin tarihine, sosyal gerçeklerine, kültürel değerlerine uygun bir üslup geliştirmesi gerekir ki böylelikle kurumsal olarak kalıcı olmayı ve aynı zamanda mensubu olan bireyleri 'millet' dediğimiz sarsılmaz bir bütünün her yönüyle donanımlı ve bilinçli bir unsuru yapabilmeyi başarsın.

Türk sendikacılık tarihinde M. Akif İnan gibi bir başka şahsiyet yoktur ki sendikal kavramlara yabancı ve uzak bir topluma; her türlü imkânsızlığa, baskıya, olağanüstü siyasî şartlara rağmen bu türden oluşumların hayatî ve insanî bir kurum niteliğini kısa bir zaman içinde benimsetebilmek ve insanları etrafında örgütleyebilmek yeteneğini göstermiş olsun. Bu takdire değer sonucun, onun ünlü bir şair ve mütefekkir olması veya etkileyici kişiliğiyle açıklanabilmesi mümkünse de asıl faktörü yaşadığı toprakları tanınmasında, milletin değerlerini ve inançlarını kişiliğinde ve ilişkilerinde mezcetmiş olmasındaki sıcaklıkta, daha öz bir söyleyişle 'yerli' bir üslup kullanmasında aramak gerekir.

M. Akif İnan'ın şairliği, yazarlığı kesintiye uğramış bir medeniyetin hep bu yerli üslup, kavram ve kahramanlarla yeniden dirilişi düşüncesini işler. Onun bu yolda kavramları "hakperestlik"tir, "hoşgörü"dür, "merhamet"tir, "mücadele"dir. Kahramanları Fatih, Kanunî, Sultan Abdülhamid veya Bâkî, Nedim, Şeyh Galip'tir. Fakat sendikacılıkta kahramanı yoktur. Çün-

kü kahraman kendisidir, kendisi olmalıdır. İlahî bir amaç içeren büyük bir ihtirasla hayatının son yıllarını bu mücadeleye vermiş, bunu bir sosyal görev ve zorunluluk saymıştır. Bugün yüz binlerce sendika mensubunun oluşturduğu sendikamız onun yorucu ve fakat verimli hayatının ürünüdür.

M. Akif İnan'ın şiirlerinde dile getirdiği duyguları, yazılarında dile getirdiği düşünceleri, bugünün ve yarının Türkiye'sinde milletin birliği için vazgeçilmez bir unsur haline gelen sendikamız için yol gösterici ve mücadele üslubumuza zenginlik katan ilkeleri içerir. Aynı zamanda bu eserler aydınlar ve halk için de uyarıcı bir özellik taşır.

Bu amaçla sendikamızın kurucusu ve mücadeleci aydın tipinin eşsiz örneklerinden M. Akif İnan'ın toplu yazılarını yayınlamakla onun hem yazı ve mücadele hayatına ışık tutuyor, hem de kurucumuza vefa borcumuzu kendisini rahmetle anarak yerine getirmek istiyoruz. Umuyoruz ki bu kitaplarla M. Akif İnan daha iyi anlaşılacak, yeni mücadele ve ideal adamlarının yetişmesine vesile olacaktır.

Ahmet Gündoğdu
Genel Başkan
Ankara, Ocak 2009

ÖNSÖZ

Şüphesiz bir sanatçının, bir dava adamının, bir mücadeleye insanının hayatının, sanatının ve mücadelesinin daha iyi ve doğru anlaşılmasını sağlayan şey eserleridir. Bir ömrün safahatını, düşüncenin gelişimini, meselelere bakış zaviyesini, etkilemeleri-etkilenmeleri görebilmek için eserlere bakmak, eserlerden hareketle kanaate ulaşmak gerekir.

Mehmet Akif İnan, duyguları yoğuran şairliği, bir zihniyetin taşıyıcısı-yayıncısı olmak bakımından dava adamlığını ve davasının gerektirdiği mücadeleyi kişiliği nefsinde toplamış bir kimseydi. O, 40 yılı aşkın bir süre, yazıları ve konferanslarıyla toplumu ihya gayreti içerisinde olurken, bir sanat adamı olarak edebi verimler de ortaya koydu.

Mehmet Akif İnan, sanatının ve düşüncesinin en olgun deminde aramızdan ayrıldı. Kültür hayatımız onun olgunluk çağında ortaya koyabileceği eserlerden mahrum kaldı. Bununla birlikte bir dönemin sanat ve düşünce hayatına ilişkin tanıklığını da yitirmiş olduk. Yazıları ve söyleşileri okunduğunda görüleceği gibi eserini ortaya koyma bakımından pek çok planları vardı. Ömür vefa göstermedi, *"Bitirip şu kuru kara ekmeği / Göç etsem diyorum yâr ellerine"* mısralarında ifadelendirdiği hasreti sona erdi, yârine kavuştu.

Mehmet Akif İnan'ın, kuruluşunda ve teşkilatlanmasında büyük emek harcadığı, 8 yıl da düşüncesini ve sanatını esere dönüştürememe pahasına, mücadeleciliğinin bir eseri olarak addedip Genel Başkanlığı'nı yü-

rüttüğü Eğitim-Bir-Sen olarak, ailesinden sendikamıza intikal eden birikimini, çeşitli gazete ve dergilerde kalmış yazılarını ve söyleşilerini de derleyerek Kurucu Genel Başkanımıza, kültür ve medeniyet havzamızın bir büyük önderine vefa borcumuzu bir nebze ödeme gayreti olmak üzere yayınlıyoruz.

İstiyoruz ki, Mehmet Akif İnan'ın mümbit bir zemin olarak görüp ömrünün en verimli çağını mücadelesine hasrettiği sendikacılığı, onun idealleri doğrultusunda sayısı yüz elli binlere ulaşan Eğitim-Bir-Sen'in seviyeli, ilkeli, millet eksenli, değerleri kucaklayan duruşuyla anlamlandırırken kendisini Eğitim-Bir-Sen'in anlayışıyla özdeşleştiren kitleyi de kurucusunun üretimleriyle buluşturabilelim ve kültür dünyamızın Mehmet Akif İnan'ın eserlerinin yayınlanmasıyla ilgili sendikamızdan beklentisini yerine getirebilelim.

Sendikamızın, 2006 yılında denemelerinden oluşan *Din ve Uygarlık, Edebiyat ve Medeniyet Üzerine*; şiirlerinden oluşan *Hicret ve Tenha Sözler* adlı kitaplarını yeniden yayınlayarak kültür hayatımızın istifadesine sunmasının ardından sağlığında kitap olarak yayınlanmamış çalışmalarının da yayınlanmasının Mehmet Akif İnan'ın daha iyi anlaşılmasına ve "Kim demiş her şeyin bitişi ölüm / Destanlar yayılır mezarımızdan" sırrının tecelli etmesine vesile olacağını, ayrıca kendisiyle ilgili yapılacak biyografik çalışmalara kaynak teşkil edeceğini ümit ediyor, çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Hıdır Yıldırım

Genel Basın Yayın Sekreteri

Ankara, Ocak 2009

ŞAİR, MÜTEFEKKİR, SENDİKACI: M. AKİF İNAN

(Urfa, 12 Temmuz 1940

Yenişehir / Şanlıurfa, 6 Ocak 2000)

Cumhuriyet devri Yeni Türk Edebiyatı'nın önemli şairlerinden ve fikir adamlarından M. Akif İnan Urfa'da doğup büyümüştür. Üniversite eğitimini Ankara'da tamamlamış ve çalışma hayatını bütünüyle bu şehirde geçirmiştir. Yayınlanmış iki şiir ve iki de deneme kitabı vardır. Yazılarının çoğu ise gazete ve dergilerde kalmıştır.

Doğumu ve Ailesi

Urfa'nın Balıklıgöl Mahallesi'nde doğdu. Babası Urfa'nın Mirzaali Aşireti'nden gümrük memuru Hacı Müslim İnan'dır. Annesi aslen Maraşlı Dedeoğulları'ndan Mehmet Tevfik kızı Şakire Hanım'dır. Çocukluğu ve ilk gençlik yılları Su Mahallesi'ndeki evinde geçti. Ailenin altı çocuğunun en büyüğüdür. 23 Temmuz 1965 tarihinde edebiyat öğretmeni Sevim Hanım'la evlendi ve bu evlilikten Şakire Banu adlı kızı dünyaya geldi (1967).

Tahsili

M. Akif İnan, ilkokulu Urfa'da Cumhuriyet İlkokulu'nda okudu (1952). Ortaokulu ve son sınıfa kadar liseyi de Urfa'da okuduysa da lise son sınıfta bir öğretmeniyle giriştiği tartışma sonucu naklini Maraş

Lisesi'ne aldırıldı; liseyi Maraş'ta tamamladı (1959). Daha sonraları edebiyat ve fikir alanında dostluk ve yoldaşlık edeceği Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin Özdenören ve Rasim Özdenören'le Maraş Lisesi'nde tanıştı. Bu tanışıklık *Edebiyat* ve *Mavera* dergilerindeki beraberlikleriyle gelişerek sürdü.

Üniversite eğitimini 1959'da başladığı Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı (1972). Fakülte'den 1972'de mezun olmasının sebebi ikinci sınıfta iken tahsilini bırakmasıdır. Fakat arkadaş ve dost çevresinden Nuri Pakdil'in ısrarıyla yarım bıraktığı tahsiline tekrar başladı (1962) ve mezun oluncaya kadar sürdürdü. Bu Fakülte'de '*Cumhuriyetten Sonra Türk Şiiri*' başlıklı bir bitirme tezi hazırladı (1971). Akademik birçok çalışmada atıflar yapılan ve bugün dahi yeterince tartışılmamış özgün değerlendirmeler içeren bu çalışması basılmamıştır.

Dergiciliği ve Gazeteciliği

Lisedeki öğrencilik yıllarında *Derya* adlı bir gazete çıkartan (1959) M. Akif İnan, müteakiben Ankara'da yayımlanmakta olan *Hilâl Mecmuası'nın* ve yanı sıra Hilâl Yayınları'nın müessese müdürlüğünü yürüttü (1960-1964). *Derya'yı* Maraş Lisesi'nde tanıştığı arkadaşları Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt ve Alaeddin Özdenören ile birlikte kotardı.

Asıl edebî kimliğini bulduğu dönemde Ankara'da Nuri Pakdil öncülüğünde yayımlanmaya başlayan (1969) *Edebiyat Dergisi'nin*, daha sonra da yine Ankara'da yayın hayatına atılan *Mavera Dergisi'nin* kurucuları arasında yer aldı (Aralık 1975). Edebiyat ve fikir ağırlıklı bu iki dergiye şiir ve yazılarıyla katkıda bulundu.

Fikir yazılarını kaleme aldığı gazeteler ise *Millî Gazete*, *Yeni Devir*, *Yeni İstiklâl ve Yeni Mesaj* gazeteleridir. Yazılarında Akif Reha, Mehmet Reha, Müslimoğlu ve Mithat Mirzaali müstearlarını kullandı.

Meslek Hayatı

M. Akif İnan, meslek hayatına Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ndeki öğrencilik yıllarında başlamıştır. Bir yandan burada tahsilini sürdürürken diğer yandan Türk Ocakları'nda ilk olarak kütüphane ve müze, peşinden de Genel Merkez müdürlüğü görevlerini yürüttü (1964-1969). Bu dönem onun konferanslarıyla da aktif düşünce ve siyaset hayatının içinde bulunduğu bir dönemdir. Bunu takip eden dönemde ise Ankara'da Türk Taşit İşverenleri Sendikası'nda uzman olarak çalıştı (1969-1972).

Adı geçen sendikadaki görevinden ayrıldıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev alarak Uşak İmam-Hatip Okulu'na atandı (1972). Askerliğini kısa dönem olarak yaptı (1975). Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü'ne geçti ve burada edebiyat dersleri verdi (1977-1980). En son Ankara Fen Lisesi'ne öğretmen olarak atandı. Vefatına kadar bu lisede öğretmenlik yaptı.

Edebiyat Hayatı

M. Akif İnan ilk şiir ve yazılarını *Urfa Demokrat* adlı bir mahallî gazetede yayınladı. Daha sonra Maraş'ta yayımlanan *Hizmet* adlı mahallî gazetede bir müddet yazdı. Aynı zamanda yetişkinlik dönemlerinde Cumhuriyet devri Yeni Türk Edebiyatı'nda adları bir arada anılacak olan arkadaşları Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin Özdenören ile birlikte çıkardığı *Derya* adlı gazetede yazı hayatını sürdürdü.

Profesyonel anlamda yazı hayatına Ankara'da yayımlanan *Hilâl Mecmuası'nın* müessesesi müdürlüğünü yürüttüğü yıllarda başladı. Bu derginin 1962-1964 yılları arasında yayınlanan sayılarında çoğu başyazı olmak üzere birçok yazısı ve şiiri yayınlandı. Müessesesi müdürlüğü bu derginin 1962-1964 yılları arasında ise de *Hilâl'in* 1965 sayılarında da şiirleriyle gözüktü. Aynı zamanda 1963'ten itibaren *Türk Yurdu Dergisi'nde* de şiirleri yayınlandı. Bu dergide yayınlanmış tek yazısı Yunus Emre özel sayısındadır (S. 319). 1969'da Nuri Pakdil yönetimindeki *Edebiyat Dergisi'nde* yazmaya başlayınca kadar *Türk Ruhu, Filiz, Fedai, Orkun, Oku, Defne, Yaprak, Toprak, Yeni İstiklâl* gibi dergi ve gazetelerde şiir ve yazıları yayınlandı. Fakat bu süreli yayınlarda yer alan şiirlerini şiir kitaplarına almadı.

Cumhuriyet devri Yeni Türk Edebiyatı'na M. Akif İnan'ı bir yazar ve şair olarak kazandıran verimleri 1969'dan itibaren *Edebiyat Dergisi'nde* yayımlanmaya başlayan yazı ve şiirleridir. *Edebiyat'ta* şiirlerinden önce deneme üslûbuyla kaleme aldığı fikir yazıları yayımlanmıştır. Bu dergideki ilk yazısı ikinci sayısındaki "Edebiyat ve Politika" başlıklı yazıdır (Mart 1969). *Edebiyat'ta* yayımlanan ilk şiiri ise daha geç tarihlidir ve "Terkib-i Bent" başlıklıdır (Haziran 1972). İnan'ın *Edebiyat'taki* şiirlerinin derginin dördüncü döneminde; 1974 yılında yoğunlaştığı görülür.

Mavera Dergisi, Edebiyat Dergisi'nden sonra M. Akif İnan'ın arkadaşlarıyla beraber yayını omuzladığı ikinci önemli dergidir. Bu dergi kapanıncaya kadar dergide sürekli yazmıştır. Ayrıca *Yedi İklim Dergisi* de *Mavera* sonrası dönemde edebî verimlerini yayınladığı bir edebiyat dergisidir.

İlk şiir kitabı *Hicret*, *Edebiyat Dergisi Yayınları* arasında çıktı (1974). Bundan önce deneme üslûbuyla kaleme aldığı fikir yazılarından oluşan *Edebiyat ve Me-*

deniyet Üzerine adlı eseri de aynı yayınevi tarafından basılmıştı (1972). İkinci şiir kitabı *Tenha Sözler* ise Yedi İklim Yayınları arasında çıktı (1991). Bir kısım fikir yazılarını bir araya topladığı *Din ve Uygarlık* adlı eseri ise Akabe Yayınları arasında çıktı (1985).

Edebiyat hayatı boyunca bazı ödüller aldı. Kısa adı KASD olan Kayseri Sanatçılar Derneği tarafından kendisine deneme ödülü verildi (1982). Türkiye Yazarlar Birliği'nin Türkmenistan'ın başşehri Aşkabad'da düzenlediği Türkçenin 3. Uluslararası Şiir Şöleni'nde ünlü Türkmen şairi Mahtum Kulu adına düzenlenen şiir ödülünü aldı (1995).

M. Akif İnan bir süre Kanal 7 Televizyonu'nda haftalık kültür ve sanat programları düzenledi (1998).

Yazılarının külliyetli bir kısmı dergi ve gazetelerde kalmış ve sağlığında kitaplaştırılmamıştır.

Sendikacılığı

M. Akif İnan'ın sendikacılıkla ilgisi Ankara'da Türk Taşıt İşverenleri Sendikası'nda uzman olarak çalıştığı döneme uzanır (1969-1972). Sendikacılık alanına büyük emek veren M. Akif İnan, 1992'de kurulan Eğitim-Bir Sendikası'nın ve 1995'te kurulan Memur-Sen Konfederasyonu'nun genel başkanlığını yürütmüştür. Diğer kurucular ise Yusuf Beyazıt, Metin Selçuk, Nurettin Sezen, Ali Parıldar, Yunus Solmaz, Ahmet Temizkök, Necdet Pakdil, Nazire Ketten, Zeki Efil, Raşit Yazan, Şükrü Gökdemir, Yurdagül Aydoğan, Gülderen Kuyucu ve Burhan Uzgur'dur.

Sendikacılık anlayışının arkaplanında "Ahîlik" anlayışının izleri bulunmaktadır. O, sendikacılığı ideolojik arenadan kurtarmış, sadece Eğitim-Bir-Sen'in değil bütün sendikaların anlayışlarını sorgulamalarının yolunu açmıştır.

Ölümü

M. Akif İnan, 1999 Haziran ayında genel başkanı olduğu Memur-Sen Konfederasyonu'nun Ankara'da düzenlediği bir mitinge katılmıştı. Fakat bu miting sonunda rahatsızlandı. Soğuk algınlığı ve zatürree teşhisiyle Gazi Üniversitesi Araştırma Hastanesi'ne yatırıldı. İlerleyen zamanlarda akciğer kanserine yakalandığı ortaya çıktı. Hastanede tedavi görürken Ramazan ayının girmesi üzerine bu kutsal ayı Urfa'da geçirmesi niyetiyle kardeşleri tarafından memleketine götürüldü. Yirmi gün sonra bir Ramazan gecesini (6 Ocak 2000) gece saat 02.00'de Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Cenazesi 7 Ocak Cuma günü öğle namazını müteakip Hasan Paşa Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Urfa'da Harran Kapı aile mezarlığına defnedildi.

Ardından Yapılanlar, Sanatı, Fikirleri ve Mücadelesi Hakkında Çalışmalar

Gerek kurucusu olduğu Eğitim-Bir-Sen gerekse diğer kültür kuruluşları tarafından her yıl Ocak ayında Mehmet Akif İnan'ı anma toplantı ve programları düzenlenmektedir. Bu programlar başta Ankara ve İstanbul olmak üzere, İnan'ın doğum yeri olan Urfa'da da icra edilmektedir. En son Türkiye Yazarlar Birliği tarafından "Vefat Eden Şair ve Yazarlara Vefa Programları" çerçevesinde 2008 Mayıs'ında Çıldır'da D. Mehmet Doğan, M. Atilla Maraş, Mustafa Özçelik ve Yusuf Turan Günaydın'ın katıldığı "Akif İnan ve Sanatı" konulu bir panel düzenlenmiştir.

İnan'ın adı İstanbul Esenler Belediyesi sınırları içindeki bir caddeye verilmiş, Ümraniye Belediyesi tarafından adını taşıyan "M. Akif İnan Bilgi Evi" açılmış, Urfa'daki bir parka da "M. Akif İnan Parkı" adı konulmuştur.

Öldüğü yıl *Yedi İklim* Dergisi Akif İnan için bir özel sayı hazırlamıştır (Mart 2000, S. 120). Yine hatırasını yaşatmak üzere dört anma kitabı basılmıştır:

Mehmet Akif İnan Kitabı, Haz. Nazif Öztürk - M. Çetin Baydar - Muhsin Mete - İsmail Hacifettahoğlu - M. Atilla Maraş, Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları, Ankara 2000.

Ölümünün 1. yılında M. Akif İnan, Haz. İrfan Coşkun - Demet Geçener, Memur-Sen Yayınları, Ankara 2001.

Medeniyetin Burçları / Mehmet Akif İnan'ın Hatırasına, Haz. Turan Koç - Ali Dursun - Mete Sungur - Mustafa Akdeniz - İbrahim Hatunoğlu, Memur-Sen Kayseri Şubesi Yayını, Kayseri 2004.

Yedi Güzel Adamdan Biri M. Akif İnan, Haz. Mustafa Özçelik, Eğitim-Bir-Sen Kütahya Şubesi Yayını, Tarih-siz

Erol Battal'ın hazırladığı *Sendikal Örgütlenme ve Eğitim-Bir-Sen* adlı kitapta da sendikanın kurucusu olması dolayısıyla Akif İnan'a geniş yer ayrılmıştır.

Ayrıca sanatı ve eserleri üzerine hazırlanmış iki adet mezuniyet tezi vardır.

Eserleri

Hicret, Edebiyat Dergisi Yayınları, Ankara 1974 (1. baskı); Esra Sanat Yayınları, Konya 1994 (2. baskı); Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara 2006 (3. baskı).

Tenha Sözler, Yedi İklim Yayınları, İstanbul 1991 ve 1992 (1. ve 2. baskı); Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara 2006 (3. baskı).

Edebiyat ve Medeniyet Üzerine, Edebiyat Dergisi Yayınları, Ankara 1972 (1. baskı); Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara 2006 (2. baskı).

Din ve Uygarlık, Akabe Yayınları, İstanbul 1985 (1. baskı); Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara 2006 (2. baskı).

Yeni Türk Edebiyatı, Yaygın Eğitim Kurumu Matb., Ankara 1977 [Ders kitabı, Oktay Çağlar ile].

Cumhuriyetten Sonra Türk Şiiri, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Basılmamış Mezuniyet Tezi, Ankara 1971.

Kaynakça

Erol Battal, *Sendikal Örgütlenme ve Eğitim-Bir-Sen*, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara 2004, s. 65-79 ve 113.

İhsan Işık, "İNAN, M. Akif", *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi-III*, Elvan Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2004, s. 954-955.

Murat Yalçın (Ed.), "İNAN, Mehmet Akif", *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi-I*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001, s. 440-441.

Yusuf Turan Günaydın - İsmail Dervişoğlu

İNANMAK

Gayrette hasbîlik ve samimiyet, yalnız inanmakla mümkündür. Ki asıl muvaffakiyet, bu mümkünün içerisinde! İnanmadan başarıya ulaşmada, hile ve tesadüf bariz unsur olduğu hâlde bunda, soylu bir mücadele var! Olmazlar kalesini yıkabilecek topun adı, asil inançtır. Hakikatin çıplak dolaşmayı sevdiği, hakikatin ergeç zuhur edeceği; bâtılın daima yıkılmaya mahkûm olacağı realitesine inanmak, insanoğlunun vatan ve millet uğrunda omuzladığı ideali oluşturma koşutuna başlangıç noktası!

Müdafaa ettiğimiz davanın gerisinde kendi beyanlarımız, kendi tebessümlerimiz gizli ise, sadece şahsımızın saltanatını süsleyen bir içten pazarlık ve tozpembe hayal var ise, içteki nur baki değilse, evvela nefsimiz için adi bir “Hüvelbaki” beklemek gerek!

Bir büyüğün bir karasevvalısına “İnan da bir odun parçasına inan!” şeklindeki yüce mânalar yüklü söz dizisi, ne büyük bir hakikatin kapısını işaretliyor: İnanma hassası olduktan sonra ölümsüz gerçeğe tırmanma başlar...

İnanmanın, insanı erıştirdiği sadakat, hiçbir ukalmanın düsturuna benzemez... İnsanın hür mayası madem hayat seyrinde mutlaka bir esaret mâniasında sendeleyecektir, o hâlde, “esiri olmada gerçek hürriyet” gizli olan inancın eşiğine sağ ayağı atmak lazım! Ki mağlubiyette bile bir iç huzuru olsun ve başı kadere bağlansın. Zira inançsızlığın mağlubiyeti, beyne kurşun sıktırarak

kadar zavallıcadır. Hâlbuki hakikat yolunun karıncası, “ömrünün vefa edemeyeceği” uyardmasına(!) “bu yolda ölmek de mi yok”la cevap verir.

En büyük seferberlik, inancı yükseltme, inceltme, şümullendirme, şuurlandırıp şekillendirme seferberliğidir.

Görülemeyen veya mühimsenmeyen eksik, işte budur! Bütün sancılarımız, kıvrım kıvrım burada mahpus.

“Vur kazmayı dağa Ferhat

Çoğu gitti azı kaldı.”

Hilal, Ekim 1962, s.31, s.1

DİN VE FELSEFE

Din; sonsuz bir kurtuluşa açılan büyük bir kapı...

Felsefe; kapılar önünde körlük ve boşboğazlıklar...

Din; aklın mahdudiyetine dayanarak saadet için Büyük Sahib'e iltica ve teslimiyet feraseti...

Felsefe; şuuru yitirten gururun adi ve arsız direnişleri...

Din; hakiki ölçülere bağlı, sınıfsız ve kardeş bir insanlık yetiştiren mektep...

Felsefe; Küçüklük ve büyüklük kavgasının; itham ve tezvîr müessesesinin diploma kalpazanlığı...

Din; inanç ve aklın, mâna ve madde kardeşliği...

Felsefe; tefekkürün zina veledi...

Din; tastamamlık ve yerli yerindelikler yekûnu...

Felsefe; eksikler içerisinde enayilik defterini koltuklayıp imzalatma tablosu...

Din; teslimiyet ve hakkaniyet düsturunda gönlün ve bedeninin hizmet ve gayret seferberliği...

Felsefe; benliğin, insanoğluna kefen biçen içten pazarlıklı kavgalar ve kendini beğenmişlikler hengâmesi...

Din; "Allah'a gel!" nidasında hakikat tellallığı...

Felsefe; “Bana gel!” feryadı içerisinde esaret ve putperestlik çığırtkanlığı...

Din; düzen ve iman saltanatını tesis formülü...

Felsefe; düzen ve imanı dinamitleme ameliyesi...

Düşünülebilir ki, “neden gerekti?” bunlar. Düşünülün ki, bütün içtimai meselelerin müracaatgâhı bu iki müessese... Çengel çengel sorulara bunlardan cevap istemekte insanoğlu...

Ve nizam çerçevemizi biz, işte böyle işaretliyoruz. Çok iyinin, iyiye düşmanlığı kadar yüceler yücesi ve inceler incesi bir mesele bu.

Hareket, bu prensiplerden çıkagelmiştir hep.

Hilal, 1963 s.37, s.1

KANMAMAK İÇİN

Münkir ve münafıkların sözlerine, işlerine kanmamak için “basiretli mümin” olmak lazımdır. İman da, basiret de bilgi ile güçlenir. Bilmenin, ilmin önemine dair ayetleri hadisleri hatırlayalım. Bâtıla, şeytana kanmamak için “bilmeye” mecburuz. İmam-ı Azam “İlimim olmasaydı şeytan beni kandırmıştı” buyuruyor.

Bilmek, ama neyi bilmek? “Her şeyin ilmi, cehlin-den üstündür.” ölçüsünü unutmuyarak “Ya Rabbi bana eşyanın hakikatini bildir” duasını, Yüce Peygamberimize uyararak biz de yapmalıyız. Her şeyin hakikatini anlamaya, tanımaya çalışmak mesleğimiz olmalı. İmam-ı Rabbani “Küfrün kaynağını tanıyın” buyuruyor.

Güçlü olmak için “bilmek” zorundayız. Küfürle, bâtıla savaşımız olduğu için onları da bilmeliyiz. Önce kendi hakikatimizi, yani peygamberden peygambere geçerek son peygamberde tamamlanan İlâhî Nizamı bilmeye, tanımaya yönelmeliyiz. Ve sonra bütün olayları, eşyayı bu idrak, bu bilgi ile yorumlamalıyız, çözümlmeliyiz. İslâm olmanın, insan olmanın icabı budur. Yüce Allah: “Ben insanı, eşya ve hâdiseleri zapt ve teshir etsin diye, kendime halife olarak yarattım” buyuruyor kutsal kitabımızda.

Önümüzde sergilenen her sözü, her davranışı, her dünya görüşünü, İslâm’ın getirdiği ölçülerin aydınlığında değerlendirmektir, hükme bağlamaktır görevimiz.

Karşımızda hangi konu ve davranış olursa olsun, onu çözümlemede İslâm’ın bir sözü, tavrı, cevabı yoktur sanmak, insanı küfre götürür.

İnsan zekâsının bile ortaya koyduğu her dünya görüşünde olayları ve eşyayı bir çözümleme farkı ve açısı varken, Allah nizamını bundan yoksun görmek akla sığar mı?

Öyle farklı ve yeni bir meseleyle karşılaşırız ki, İslâm'ın ona bir kesin çözüm getirmediğini sanırız. Getirmiştir. Çünkü Müslümanın açısı ve tavrı bellidir; kendi dünya görüşünün anlamı, ruhu, geleneği içinde yaşanarak çözer meseleyi...

İslâm'ın bilgisinden, mâna ve ruhundan habersiz olunca insan, aldanmaz. Tanzimat'tan beridir bundan yoksun yetiştiriliyor insanımız. Bu idrakten, bakış açısından yoksun yetiştiği için de, bâtılla hakikati; kendine uygun olanı gereği gibi ayıramıyor. Küfrün iyi ambalâjlanmış sözlerini, göz aldatici tavır ve yaşantısını, hiç de kendine aykırı görmeden benimseyebilir. Bu durum, politikadan fikre, sanata kadar her alanda böyle...

Bazı siyasal doktrinlerle İslâm arasında bir ayniyet, benzerlik ya da yekdiğerini tamamlayıcılık görmek, bu yanılığın cümlesindedir. Birçok İslâm ülkesi buna örnektir. Anayasalarında "Sosyalist İslâm Devleti" hükümü yazılı devletler bu yanılığın devletleştirmişlerdir.

İslâm ayrı bir düzendir, onun dışındaki yer ayrı, insan da öyle; Müslüman vardır, küfürde olanlar var ve "küfür ehli, bir millettir." İslâm ve Müslüman ne bir başkasıyla birleşir ne de içinde ayrılık ve aykırılık kabul eder.

Küfrü de, İslâm'ı da iyi tanımalıyız.

Yeni Devir, 16 Mart 1977

HALK DÜŞMANLIĞI MI?

İslâm, insanın nasıl olmasını ister? Yani Müslümanın özellikleri nelerdir? Hemen herkesin bir çırpıda sıralayabileceği bu özelliklerden bazılarını söyleyelim:

Müslüman, Allah'tan korkar. Bu yüzden elinden, dilinden kimseye zarar gelmez. Eğriye eğri, doğruya doğru der. Kimsenin kalbini kırmamaya çalışır. İnsanları sever. Helali haramı tanır. İşinde, ticaretinde hile yapmaz. Kimsenin malında, canında, ırzında gözü yoktur. Tokgözlüdür. Yardımseverdir. Müsrif değildir. Kanaat sahibidir. Sabırlıdır. Sıkıntıya katlanmasını bilir. Kadere inanmıştır. Vatanperverdir. Çalışkandır. Yurt uğruna şehitliği en büyük rütbe bilir.

Daha sayabilirsiniz.

Ortaya ne çıkıyor?

İdeal bir insan tipi çıkmıyor mu?

Bu bizim insanımızdır işte. Anadolu insanı yani...

Üstelik bir de geleneği gereği, düzen kendisine aykırı bile olsa başkaldırmayı bilmiyor, ya da denemiyor, kuzu gibi.

Sorarız, hangi düzen, hangi devlet, vatandaşlarının böyle muti insanlardan oluşmasını istemez?

Başkaldırma nedir, anarşi nedir bilmeyen, devletin kendine yüklediği görevleri canla başla yerine getirmeye çalışan böyle vatandaş, hangi düzene ters düşer ki?

Hâl böyle iken, gerçekten de her düzen ve ülke için âdeta ideal olması gereken bu insan tipi, neden ülkemizde hep horlanmıştır. Ne istemişler Batıcılar, devrimciler bu insandan daha? Bu insanın Müslümanlığından ne zarar görmüşlerdir? Kendisinden olan ulû'l-emre itaat edegeldiği için, bu itaat geleneğini ken-

disine aykırı olanlara karşı da devam ettirdiği hâlde; devrimcilerin tekerleğine çomak sokmadığı hâlde, niye aşağılamışlar kendisini?

Meydanlarda, kitaplarda, gazetelerde hep bu insan hakaretlere uğramıştır. Kazma dişli, kirpi sakallı, iri patlak gözlü, kalın vücutlu, davul göbekli, ayağı poturlu, başında takke, elinde koca taneli tespih, arkasında peçeli dört kadın bulunan bir tip olarak resmedilen bu insandır. Yazılarla, karikatürlerle, sürekli olarak iğrenç gösterilen, kaba kültürsüz, cahil, menfaatperest, şehvet düşkününü olarak ilan edilen bu insandır.

Bunun sebebi nedir? Bu halk düşmanlığının sebebi nedir?

Bunun bir tek sebebi var: Hiçbir ülkede eşi ve benzeri görülmeyen kuduz bir din düşmanlığı! Azgın din düşmanı oldukları için halka düşmandırlar bunlar.

Her şeye rağmen halkla, dini tecrit edemedikleri için düşmandırlar.

Halk, onlara karşı çıksa da çıkmasa da düşmandırlar. Çünkü onlar Allah'a savaş açmışlardır. Allah'ın nizamının kalıntısına bile düşmandırlar. Halk, onlara düşmanlık duymasa bile, onların düşmanlığını azaltmıyor. Bu noktaya dikkat isterim: Halk bağlı bulunduğu inancı şuurla, gerekli olan şuurla sürdürmese bile; onlara hatta şimdi dost olsa bile, onlar yine en azgın şekilde halka düşmanlıkta devam edeceklerdir. Çünkü ya bir gün, günlerden bir gün, "Ya şuurlanırsa bu halk", diye ödleri kopmaktadır.

Ayağa kalkar bir gün bu halk! Döner yurdum gül bahçesine. Uyanır inancın erleri; yönelir Kur'an'ın sesine...

"Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!"

Yeni Devir, 9 Mayıs 1977

UHUD DERSİ

Müslüman yenilmez, Uhud Savaşı'na hangi Müslüman yenilgi gözüyle baktı? Bedir Savaşı nasıl parlak bir zaferse. Uhud da, o zaferi tamamlayan hikmetli bir derstir, bir imtihandır. O imtihandan başarılı çıkmadır ki, sonunda Mekke'nin fethi yatar.

Başarıyı da başarısızlığı da Allah'tan bilir Müslüman. İnsansa, ancak kendisine düşeni yerine getirmekle yükümlüdür. "Devesini sımsıkı bağlamak"tan sorumludur insan ancak. Sonunda takdir ne ise gelir bulur yerini. Takdire razı olandır Müslüman.

Bir başarısızlığa uğrayınca Müslüman, Allah'ın bu takdirine baş eğerek, kendi kendini sorguya çeker. İnsan olarak yaratılmış olmasından gelen eksiklerle düştüğü yanlışlıkları bulmaya çalışır. Ve bulur da. Yanılgılarını, hesabındaki aldanmaları yakalar hemen Müslüman. Çünkü "Bir mümin iki defa aldanmaz." Çünkü "Müminin basiretinden sakınınız" buyruluyor.

Ümitsizliğe düşmez Müslüman. En büyük günahı işlese de ümitsizliğe düşmeye izin yoktur. Ve aslolansa, bir daha günah işlememektir. Sürekli bir ümit çağlayandır Müslüman. Sürekli bir "müjdecî"dir Müslüman. "Rahmetim, gazabımı geçmiştir." buyurmuyor mu Allah? O'nun gazabını da düşünerek, rahmetine layık işlere koyulmalıdır Müslüman.

Bir temkin makamındadır Müslüman. Dengelidir. Mübalağası yoktur Müslümanın. "Müjdelemek" ayırıcıdır, azı çok, çoğu az göstermek ayırıcıdır. Sözünde de, işinde de ifratı, tefriti yoktur Müslümanın. "Sizden önceki kavimler ifrat ve tefrit yüzünden helak oldular" hikmetini bilir Müslüman. Sevinçte de, üzüntüde de

şarttır denge. Ama sürekli sevinç ve mutluluk gösterisi içinde olmak yoktur. Toplumun derdini yüklenmiş kişi, nasıl mutluluk şarkıları söyler? Komşusu aç iken nasıl rahat uyur? Başkasının derdiyle dertlenmeyen Müslüman olur mu? Önderimiz “Ben hüzün peygamberiyim” buyurmadı mı? Görüldü mü hiç, ömründe kahkahayla güldüğü Peygamberimizin?

Önderi, peygamberdir her alanda Müslümanın. Peygamberin de görevi “tebliğ”dir. İnancının yayılması yolunda yürüyecektir Müslüman. Baş iş, inancı insanlara ulaştırmaktır. İnanç yayıcılarını, yani tebliğcileri çoğaltmaktır. Halk, tebliğcilerin çabasıyla inanca bağlanır çünkü. İslâm aydınını çoğaltmaktır işi Müslümanın. Aydın olmayınca halk da olmaz. Neden “iki Ömer’den birini” istedi Peygamberimiz. Şu veya bu kabileyi değil de iki Ömer’den birini. Çünkü iki Ömer de toplumun aydını, ileri geleni idiler de ondan. Ömer’le tamamlanacaktı kadro.

Müslüman yenilmez, dedik. Yenilgi gibi görülen olaylar aslında onun için, kendi kendini bir yeniden gözden geçirmesi yolunda bir imtihandır, mühlettir. Yavuz Selim’in babasına karşı kaybettiği savaştan sonra, hemen hükümdarlığa davet edildiğini düşünelim. İnebahtı Savaşı’ndan sonra, bir yılda yapılarak denize indirilen büyük Osmanlı donanmasını düşünelim. Başarısızlık, liyakati gölgelemez. Yeter ki, liyakat bulunsun. Müslüman liyakat sahibidir. Osmanlı, bir kaleyi terk etmek zorunda kalınca, düşmanla yaptığı protokole şu ifadeleri koyardı: “İşbu kaleyi şimdilik size emanet bırakıyoruz, ona iyi bakın. Bir gün gelip sizden onu geri alacağız, yerli yerinde bulmazsak cezanız büyük olur.”

Alınır bu ülke bir gün, eğer imtihandan muvaffak çıkarsak.

Yeni Devir, 10 Haziran 1977

MİRASI KUŞANMAK

İslâmî Talebe Teşkilatları Federasyonu'nun 4. Genel Konferansı'nda gençlere şöyle hitap etmek istedim:

Arkadaşlar, kardeşler,

Aynı inancın emzirdiği çocuklarız. Aynı güneşin ışığını bölüşüyoruz, aynı secdenin çizgilerini taşıyoruz alnımızda.

Hepimiz İslâm uygarlığının üyeleriyiz. İslâm'dır yankılanan yüreklerimizde. Aynı binanın taşları gibiyiz, aynı ailenin çocuklarıyız, aynı uygarlık terbiyesiyle yaşıyoruz. Hepimiz kardeşiz ve aynı uygarlık dünyası içinde yaşamak sorumluluğu altındayız.

Yeryüzünde iki topluluk vardır. İnancımıza göre: Müslümanlar ve Müslüman olmayanlar... Birlik emredilmiştir bizler için.

Ülkelerimizin mutlu geleceği, İslâm düşüncesinin bir kadro oluşturmaya bağlıdır. Böyle bir kadronun var olmaması için, yeryüzünün belli başlı fitne merkezlerinde engeller örülmektedir.

Menfaat bölüşmeleri veya çelişmeleri dolayısıyla dünya devletleri ve ideolojileri arasında zaman zaman baş gösteren paktlaşmalar veya çatışmalar, aslında bizi ne ümide ne de telâşa düşürmelidir. Biz bütün bu görüntülerin dışında ve ötesinde kendi bildirimizi diriltmenin ve kendi birliğimizi gerçekleştirmenin kavgası-

na koyulmalıyız. Yönümüzü başkaları çizmemelidir ve başkalarını göz önünde bulundurarak kendimize yön vermemeliyiz.

Yönümüzü, inancımızın buyrukları doğrultusunda çizmek zorundayız. Taktik ve stratejimizi dünya görüşümüzün içinde aramalıyız. Ümit, inancımızın ta kendisidir.

Müslümana Müslümandan başka dost yoktur. Dışımızdaki dünya küfür ehlidir ve bir millet gibidir. "Kâfirlerden dost edinmeyiniz."

İslâm inancının ve birliğinin sürekli vecdini yaşamalıyız. Bu vecd ve bilinçle yoğrulmuş aydınların sayısını çoğaltmalıyız. Ülkelerimizin aydın çoğunluğu inancımıza ters düşmüştür. Batı, ülkelerimizi vurmak için önce aydınlara el atmıştır. Satın aldığı, aldattığı veya ürettiği aydınlar aracılığıyla ülkelerimiz üzerinde sultasını sağlamıştır. Bir küçük aydın zümredir ülkelerimizi Batı yedeğine sokan.

Aydınları değiştirmeye ve inancımızın yeni aydınlarını yetiştirmeye yönelik kuruluşlarımız, yayınlarımız olmalıdır. Ve İslâm aydınlarını, yazarlarını, sanatçılarını, bütün ülkelerimizde tanıtmalı, yaygınlaştırmalıyız. Özellikle çağdaş sanat ve düşünce adamlarımızı iyice izleyelim. Bu yolla kadro oluşur. Bir kitap akımı ve akını başlasın ülkelerimiz arasında.

Seyahatlerimiz birbirimize olsun. İslâm ülkelerini dolaşalım.

İçimizde tarihin rüzgârı gezinsin.

Uygarlığımızdır, tarihimizdir bizi bütünleştirecek olan.

Bu mirasımızı almanın elbirliği içinde olmalıyız. Elimizden kaçırılan, harcanan mirasımızı almaya mecburuz. Önce bu mirasa hak sahibi olmanın ispatına koyulalım. Liyakat belirtelim, öylece alalım mirasımızı.

Bu mirası alamazsa İslâm ülkeleri, müflistir.

Oysa, “Şeytan müflistir.” Mümin müflis olamaz, vesselam...

Yeni Devir, 4 Temmuz 1977

BİZ İŞİMİZE BAKALIM

Bizi aktüalite yönlendirmemelidir.

Bizim yönümüzü inancımız çizmelidir. İnancımızın stratejisi açısından aktüaliteyi değerlendirmeliyiz.

Belli bir plân ve programımız olmalıdır. Sağlam ve güvenli adımlar atmalıyız. Ne kadar zamanda, ne kadar yol almamız gerektiğinin hesabını yapmalıyız.

Gelişine oynamak işimiz değil bizim.

Olayların akıntısına kapılırsak, her yeni olay için yeni taktikler keşfetmek durumuna düşersek, elimizden kaçırırız. Aktüalitenin değirmeni öğütür bizi. Olayların hengâmesinden başımızı kurtaramayız. Asıl yürüteceğimiz dava, arka plânda kalır.

Oysa biz, öncelikle bir dava güden insanlarız. Tamamen ayrı, farklı, yeni bir hüviyetimiz vardır. Alışılmış insanlardan değiliz. Bilinegelen şeyler söylemiyoruz. Ayrı bir kavgamız ve yöntemimiz var. Toplum bu kavgaya hazırlıklı değil, bilinçli değil. Özellikle aydın kesimde ağırlığımız yoktur. Kavgamız için gerekli kalelerden yoksunuz.

Tanzimat'tan bu yana uygulanan düzen bizim işimizi güçleştirmiştir. Düşüncemiz gündemden kaldırılmıştır. Aydınlar bize aykırı bir yapıda oluşturulmuştur. Bütün kurumlar bize terstir. Halk aldatılmıştır, yanlışla saplandırılmıştır, bilinci çarptırılmıştır.

Biz yeni bir uyanmanın, ayağa kalkmanın davasındayız.

Tarihî misyonumuzu, çağdaş anlamda yeniden yüklenmenin davacısıyız.

İnsanoğlunun ruhunda meknuz olan bir nizamı, zamana ve mekâna işlemenin işçileriyiz.

Ama insanımız bu nizama yabancı ve aykırı bir duruma getirilmiştir. En azından doktordan kaçan bir çocuk durumundadır. İnsanımız bize karşı. Kendimizi ve ilacımızı anlatmak bize düşüyor.

Çarenin ve devanın bizim nizamımızda olduğunu anlatmalıyız.

Ve en başta bunu anlatacak aydınlar yetiştirmeliyiz. Bunları yazacak, yayacak organlarımız, kuruluşlarımız olmalıdır.

Düşüncemizin aydın adaylarını gençlik içinde aramalıyız.

Bütün zamanımızı bir gençliğin eğitimine ayırmamız gerekiyor. Düşüncemizi, kavgamızı sırtlayacak olan gençliktir. Düşüncemizin gençliğini yoğurmaktır baş görevimiz. Aydın bir kadroya kavuşmanın tek yolu gençliğe yönelmektir.

Gençliği olan, gençliği kazanan düşünce ve eylem hızla ülkeyi kuşatır. Halka ulaşmanın yolu da gençlikten geçiyor. Yani aydından geçiyor. Halk yığınlarını aydınlar etkiler, aydınlar yönlendirir. Aydınların da harmanlandığı yer gençliktir.

Halkla yola çıkılmaz, aydın olmayınca. Bir düşünce diri, güçlü bir aydın kadroya kavuşmamışsa, yalnız halkın sağduyusuna dayanarak, güvenerek yola çıkarsa, ya da halkın hoşuna gidecek sözlerle vaatlerle yetinirse başarıya ulaşamaz. Aydını kazanmaktır aslolan, aydına kavuşmaktır.

Aydını da, halkı da oluşturma yolunda, inancımızın yöntemlerini uygulamalıyız. Bizim dışımızdakilerin geçtiği yollardan geçemeyiz. Zemin yoklamalarımız bize mahsus olmalıdır. Aktüalitenin önümüze sergilediği yollardan, yöntemlerden uzak durarak; sakin, dengeli ve hesaplı olarak, yani inancımızın metodunun gerektirdiği biçimde bir nesli oluşturmak, bir kamuoyu geliştirmek yükünün altındayız.

Yeni Devir, 5 Temmuz 1977

NELER OLMAZ

Savaş alanımızı kendimiz seçmeliyiz.

Olayların bizi sürüklemesine kaptırırsak, emrivakilere göre kendimize yön verirsek, hiçbir özelliğimiz kalmaz, gücümüz erir.

Her dünya görüşünün ayrı bir mücadele anlayışı, ayrı bir stratejisi ve taktiği vardır. Bir dünya görüşü, sonuna kadar kendi yöntemine bağlı kalmak zorundadır. Her dünya görüşünde başarıya ulaşma yöntemi farklıdır. Her inancın kendi özünü koruması, yöntemini korumasıyla sağlanır. Bir liberal görüş, sosyalist taktikleriyle iktidara gitme yolunu denemez mesela.

Her düşünce biçiminin savaşı ayrıdır. Başkasının alanına girmez. Kendi alanına çeker hasımlarını, kendi oyununa getirmek ister.

Biz başkalarının oyununa gelmemek için kendi alanımızı iyice seçmeliyiz.

Gündelik olayların sağanağı altında kalarak, asıl görevimizi unutmamalıyız. Aktüalitenin telaşına kapılmamalıyız. Küçük nailiyetlerle avunacak vaktimiz yoktur. Güçlenmenin ve başa güşemenin uzun vadeli hesapları içinde olmalıyız. Asıl görevimiz güçlenmedir bizim. Kendi dünya görüşümüze uygun biçimde çoğalmanın, örgütlenmenin yoluna girmeliyiz. "Bugünün tavuğu yarının kazından iyidir" diye düşünemeyiz. Ganimet yarışına düşersek, savaşı kaybederiz.

Geçmişten, yanlışlardan ders almalıyız. "Mümin iki defa aldanmaz."

Savaş hazırlığı yapılmadan, savaşa çıkılmaz. Bir manga askeri bir tümen karşısında savaşa sokmak akıl

kârı değildir. “Düşmana aynı silahla mukabele etmek” için, güçlenmek, hazırlanmak gerekir. Aynı silahla mukabele etmek, aynı yöntemi uygulamak değildir. Yöntemimiz ayrı. Ayrı yöntemimizle kuvvet dengelemesini, güç üstünlüğünü sağlamalıyız.

Bir imtihandan geçiyoruz. Başarı ile geçmeye mecburuz bundan. Bir emanet yüklüüz çünkü. Emanet inancımız uygarlığımızdır.

İnancımıza çok ters düşen bir ortam içindeyiz. Bizim olmayan bir alandayız yani. Çok dikkatli olmalıyız. Bu alanda savaşabilir miyiz? Harap bir binanın tamirat işçisi olabilir miyiz? Yoksa biz ayrı projeleri olan bir mimar değil miyiz? Düşünelim...

Biz statükocu değiliz. Yeni baştan inşa edicileriz biz. Tanzimat’tan beri devam edegelen bu alanda, bugünkü bu tamir şantiyesinde çalışarak karnımızı mı doyuralım, yoksa kendi alanımızı bularak kendi inşaatımıza mı koyulalım?

İnsanımızı yeni baştan inşa, uygarlığımıza uygun olarak insanımızı inşadır aslolan bizim için.

Dava insanla kaim, insan inançla insandır. İnancımızın sürgün edildiği ya da istismar edildiği alanlarda oyalanmayalım.

Şöyle bir kenara çekilir de, Tanzimat’tan beri gelen bir tarihî yanlışlığa ve her sahadaki çöküntüye, tered-diye:

- “İşte bütün bunlar, insanımızın hilkatine ters düşen denemelerin ve uygulamaların yüzündendir. Helak olmaya doğru götürülüyoruz. Selamet, bizim millî nizamımızdadır!” diye haykırırsak ve bu haykırışı yurt çapında yankılandırırırsak, neler olmaz!

Yeni Devir, 8 Temmuz 1977

KUR'AN'I OKUMAYAN BİR MÜSLÜMAN MİLLET

Ülkemizde Kur'an'ı Kerim'i okumayan milyonlarca genç var bugün. Hatta milyonlarca orta yaşlı insanımız var, yine Kur'an'ı yüzünden okuyamayan.

Nüfusu hızla artan ülkemizin çocukları arasında Kur'an'ı bilenlerin yüzdesi gittikçe düşmektedir.

Bu dehşet karşısında irkilmiyorsak, insanlıktan çıkmışız demektir. Çocuklarımızın karnını doyurmaktan, sırtını giydirmekten ve geçimlerini sağlayacak bir meslek sahibi kılmaktan başka, onlara karşı bir görevimiz yoksa sonu hüsrandır hepimizin.

Aklımızı başımıza toplayalım. Nefsimizi de, neslimizi de öz elimizle ateş denizine atıyoruz.

Olanca gücümle bağıryorum: Ülkemizin temel sorunu budur. Bugün dinini, kitabını tanımayan bir millet oluşturuyoruz. Yere batsın ekonomisi de, fabrikası da, önce insan lazım. Kendini bilen, Rabbini bilen, uygarlığına sahip çıkan insan lazım, millet lazım bize yani. Millet lazım, milliyetperver lazım. Sen milliyetine bağlı milleti bul, gerisi kolaydır. Memleketi yüceltecek insanı bul önce, onu yetiştir.

Din duygusundan, dinî hayattan yoksun millet, millet değildir. Canavar sürüsüdür. Anarşi unsurudur.

Allah'tan korkalım, millete acıyalım artık.

Dinini, kitabını tanımayan bir nesil, varlığımızın, yurdumuzun bekçisi olamaz.

Bu milletin çocuklarının hayırlı evlatlar olması, kitaplarını tanımakla, onu okuyabilmekle mümkün olabilir.

Bu ihtiyaca cevap vermek için Kur'an kurslarının mevcut olduğunu söylemeyiniz; ayıptır, bir avutmaca-dır, yutturmacadır, Kur'an kursları düzeni... Her sokakta, hatta her apartmanda bir Kur'an kursu açsanız yine bu mesele hallolmaz. En dindar aileler bile çocuklarını Kur'an kurslarına gönderme konusunda biraz da mecburi bir gevşeklik içindedirler; bir yanda okul, öte yanda Kur'an kursu, yürüyemiyor birlikte. Çocuğun tabii istirahat zamanını Kur'an kursu ile işgal ettirme düzeni, yorgunu yokuşa sürmekten başka bir şey değildir. Tatil aylarında gel çocuğu kursa gönder, hangi eğitim düzeninde vardır işi böyle hafife alış? Buna yasak savma derler, ne çocuk için caziptir bu düzen ne de ebeveyn için kolaydır, yaz ayları çocuk için olduğu kadar, aileler için de istirahat ve seyahat aylarıdır. Öyle sapa bir döneme koyarsan kursu, ne ciddi ilgi gösterilir, ne de ilgi gösterilse gereken faydayı sağlar.

Kısacası gerek aileler ve gerekse çocuklar için bir ikinci iş gibi sürdürülürse Kur'an kursları, bu açıkçası biz Kur'an öğretilmesini kendimize konu etmemişiz, demektir.

Göstermelik kurslarla göz boyacılığı yapılmaktadır. "Faik"çilik oynanmaktadır.

Hani "Camiye gidene engel olan mı var?" veya "Sana zorla içki içiren mi var?" gibilerinden konuşan bazı düzen savunucusu uyurgezerler vardır ya, onlar

şimdi kalksınlar bin defa “Efendim yurdumuzda şu kadar Kur’an kursu vardır, isteyen çocuğunu gönder-sin hükümet bu konuda görevini yapmıştır, kurslar açmıştır” şeklinde varsın konuşsunlar. Gerçek şudur: Ülkemizde Kur’an öğretimi yapılmıyor. Konu geçiştirilmektedir, ciddiyetle, samimiyetle meseleye eğilinmemiştir.

Bu işe önem verildiğine nasıl inanırım bilir misiniz? Fiilen, resmen ilk ve orta dereceli okullara Kur’an’ı Kerim dersi konursa inanırım. Ancak gayrisi laf-ı güzaftır...

Yeni Devir, 7 Ağustos 1977

SLOGANLAŞIYOR İNSAN

Kelama tahammülü kalmamış kimsenin.

Yalnız, inandığı bir dava uğruna sokaklara dökülen, evleri, bankaları basan, uçakları kaçırان, can alan, can verenler değil, onları bir ölçüde çekip çevirenlerde, bu insanlara yön verenlerde bile, tahammül yok kelama.

Farz-ı muhâl bir meydana toplasanız bunları ve harika bir kelimeler sanatıyla gerçeğin şahdamarını göstererseniz bile boşunadır, yuhalanmadan başka cevap alamazsınız, kafalarındaki betonları kıramazsınız, sabit kararlarından geri çeviremezsiniz.

Seçim mitinglerini düşününüz. Partilerin büyük kalabalıkları toplamak için nelere başvurduklarını hatırlayınız. Bu biriken yığınların içinden, konuşmacıyı dinledikten sonra ikna olan, siyasal tercihini değiştiren insanların çıkacağına ihtimal veriyor musunuz? Konuşmacıya zaten taraftar olanların bir yeniden bilensmelerinden ve karşı olanların da fikirlerinde sabitleşmelerinden başka bir sonuç alınıyor mu dersiniz?

Hiç sanmıyorum.

Önyargıların değiştirilmesi kolay değil.

Kimseler kendini değiştirmeye niyetli görünmüyor. Dinleyerek, okuyarak, düşünerek kendine yol bulmuş, yön çizmiş insanlar çok azdır.

Kelamın gireceği, etkileneceği hiçbir kapı bırakmıyor insanlar kendilerinde. İdrak kapılarına kilit üstüne kilit vurulmuş.

Şu veya bu sebeple, kurduğu herhangi bir ilgi yüzünden, âdeta içinin boş bulunduğu bir anda, bir psikolojik şartlama sonucunda, rastladığı birkaç slogana, nasıl oluyorsa bağlanıveriyor birden insan ve artık sonuna kadar ısrar ediyor bu birden bağlanıverdiği düşüncede veya harekette. Zamanla da bu bağlantı bir fikirisabite, hatta fanatik bir görüntüye bürünüyor.

İnsan, toplum bu cins bağlantılarla kazanılıyor günümüzde. Yani propaganda ile, sloganlarla.

Bir slogan savaşıdır gidiyor, bir fikir, bir bilinç kavgası değil. Kimsenin öyle uzun boylu dinlemeye, düşünmeye vakti yok.

İnandığı davanın gürül gürül mücadelesini verenlerin birçoğuna bakınız, fikir ve irade seviyesi bakımından acınacak kadar fukara durumdadırlar. Belli sloganların çerçevesi içinde dönüp dururlar. Ve kendilerine aykırı hiçbir fikre, diyalektiğe karşı anlayışlı, tahammüllü değildirler. Yakalandıkları ökseden kurtulmadan ömürlerini tüketir giderler. Hatta, kişiliğinden “emin” buldukları insanlar bile hitap etse kendilerinin fikr-i sabitlerine aykırı bulunca onu bile reddederler rahatlıkla. Tıpkı, Muhammedü'l-Emin diye bildikleri hâlde, çalınan kampanaya toplanan Mekkeli müşriklerin, o kelam harikasındaki hakikatleri, fikri sabitlerine aykırı buldukları için rahatlıkla, hatta hiddetle reddetmeleri gibi...

Dünkü, küfrün kalplerini mühürlediği insanları, bugün sloganlar mühürlüyor. Küfrün yeni aleti, sloganlardır günümüzde.

Slogan savaşı, demokrasinin keşfidir.

Demokrat ülkelerde, demokratik kuruluşlar olan siyasal partiler, halkı kendi kümelerine çekmek için

sürekli olarak sloganlar keşfediyorlar. Yöntemleri bu. Hızlı ve kestirmeden taraftar kazanmanın yöntemi slogan keşfetmektir. Makine çağına ayak uydurarak, çok hızlı bir hayat yaşayan çağdaş insanı, durup dinlemeye, düşünmeye vakti olmayan insanı, sürekli olarak sloganlarla şartlayarak çoğalma, büyüme yolunu seçmiştir demokratik kuruluşlar. İnsanlara uzun uzun bir şeyler söylemeye, onları ikna etmeye, eğitmeye, bu demokratik kuruluşların da öyle bol bol vakitleri yok, tahammülleri de yok. Onlar için gerekli olan “oy”dur çünkü. Bu oy’u ne kadar kısa vadede kazanırsa, o kadar başarılıdır çünkü. Hızla, iktidara erişmesidir aslan çünkü.

Bu, insanın ağırlığını, haysiyetini hiçe saymanın ta kendisi değil midir? Bir istismar yarışı değil midir?

Yeni Devir, 24 Ağustos 1977

SLOGAN DEĞİL TEBLİĞ

İslâm'da slogan yarışı yoktur. Yani propaganda yoktur. Kişileri, toplumları, kendi tarafına çekmek adına, her yol meşru değildir.

İslâm'da tebliğ vardır. Tebliği hakkıyla yerine getirmek vardır. Veda haccında Peygamber, o sahabe kalabalığına: "Size İslâm'ı tebliğ ettim mi?" diye sorar. "Evet!" cevabını alınca, "Allah'ım sen de şahit ol!" diyerek tamamlar nutkunu.

Aslanan tebliğdir İslâm'da. Kendini ancak tebliğle yükümlü görür. Allah, tebliğ yolunda karşılaştığı meşakkate karşılık Peygamberine "Biz hidayeti istediğimize nasip eyeriz." buyurarak Müslümanların tebliğ stratejilerini göstermiştir. "Dinde zorlama yoktur" emri de bu strateji ve taktik meyanındadır.

İslâm'ın hızla yayılmasındaki hikmet de bundandır.

Müslüman, çoğalmak, yayılmak hevesiyle başkalarının başvurduğu yollara başvuramaz.

Her dünya görüşünün genişleme, taraftarını çoğaltma yolu ayrıdır. Bu alanda en hakça, insanca yol İslâm'ındır.

Bazı akli evveller, İslâm devletlerinin, özellikle Osmanlı Devleti'nin zapt ettiği yerlere Müslümanlığı cebir ve zor kullanarak götürmediğini tenkit ederler. O ülkelerin halklarının içimizde erimedikleri, Müslüman edilmedikleri için zamanla bize başkaldırdıklarını bir suçlama konusu olarak ileriye sürerler. Ne kadar yan-

İş ve duygusal bir iddia! İslâm'ın tebliğ müessesesine aykırı yöntemleri istemek Müslümanlık değildir. Kaldı ki, İslâm yüz milyonlara varan cemaatini, İslâm'ın tebliğ metoduna bağlı kaldığı için kazanmıştır. Misyonerlik de yoktur İslâm'da. Düşünölsün ki, Hıristiyanların en örgütlü biçimde Afrika'yı Hıristiyanlaştırma çabalarına rağmen, oralarda hem de kendiliğinden yayılan din İslâm olmuştur. Eğer biz, Afrika'nın son yüzyıllarda Müslümanlaşmasını kendi başına bırakmasaydık da, İslâm'a uygun tebliğle yaşayabilseydik, kim bilir kazancımız daha ne kadar büyük olurdu.

Bıkmadan, usanmadan durup uzun uzun anlatmaktır Müslümanın tebliği.

Hiddete kapılmadan "yumuşak konuşarak" anlatmaktır. "Akıllarına göre konuşarak anlatmaktır." Büründüğümüz örtülerin altından kalkarak insanları çağırmaktır. Korkutarak, sevdirek çağırmaktır. "Gazabı aşan rahmet"ten bahsederek çağırmaktır.

Çağrımıza gelmedikleri, uymadıkları zaman, hatta bize silah çektikleri zaman, yakınlarımızı telef edip, ağızımızı kan çanağına döndürdükleri zaman bile yılmamaktır, paniğe kapılmamaktır, onların bu yaptıklarını "bilmediklerine" hamletmektir İslâm'ın tebliği...

Tebliğ yolunda bile, "savaşı istemek" yoktur. Ama bir kere de savaşa girildi mi, "zırhımızı çıkarmak" da yoktur, aynı silahla mukabele vardır. Öldürürken bile zulüm yoktur, haddi aşmak yoktur tebliğ yolunda, ci-hatta.

Müslümanın tebliği nasihattir, nasihattir, nasihat-tir. İşbu nasihat, en üstün bir diyalektikle yapılmalıdır. Allah'ın kelamına, Peygamberin hadisine layık düşen üstün bir üslupla, üstün bir belagatle yapılmalıdır bu tebliğ. Bütün İslâm bilginlerinin ve sanatçılarının malik oldukları yüce üslubu, diyalektiği düşünelim bir.

Gelgeç bir propagandacı, fırsatları durup kollayan, sloganlarla düşüp kalkan biri değildir tebliğci. İnsan avlama işi değildir tebliğ. İnsanı kutsal bir varlık sayarak, onu eğitmek, değiştirmek yoludur tebliğ. İnsan yoğurmak, nesil yetiştirmektir tebliğcinin görevi. Günümüzde birlik propaganda, slogan yarışı, kısa gün ticareti, bir ikbal kavgası değildir tebliğcinin yolu. El çabukluğu, açığözlülük yarışı değildir tebliğ.

Çağımız, başkaları, öteki kuruluşlar başvuruyorlar diye aynı yöntemleri kullanmaya kalkarsa İslâm tebliğcisi, yenik düşer. Ötekilerin alanına girer, ötekilerin oyununa gelmiş olur.

Çağı da düzeltmektir, onun da yanlıgılarını yok etmektir özelliği tebliğcinin. İş kolaya almamalıdır, kendi yöntemi ile yürümelidir İslâm tebliğcisi, vesselam...

Yeni Devir, 25 Ağustos 1977

TEBLİĞCİ, YANI MÜSLÜMAN

İslâm tebliğcisi İslâm ahlakı üzere olmayınca, etkili olamaz. Allah işletmez onun sözünü kalplere.

Bir köle, efendisinin kendisini azat etmesi için, İmam-ı Azam'dan köle azat etmenin faziletini anlatan bir vaazda bulunmasını rica eder. Çünkü o efendi, İmam-ı Azam'a çok itibar etmektedir. Büyük İmam, aradan bir hayli zaman geçtikten sonra, o kölenin beklediği vaazda bulunur. Ve efendisi de kendisini, gerçekten tahmin ettiği gibi azat eyler. Fakat köle, İmamın bu yolda vaazda bulunması için neden bir süre beklediğini anlayamamıştır. Gelir, sorar. İmamın cevabı şu olur:

- O zaman benim de bir kölem vardı. Bu vakayı önce kendi nefsimde yaşamalıydım ki, konuşma hakkım doğsun ve sözüm dinlensin. Önce kendi kölemi azat ettim, sonra tavsiyede bulundum, bu yüzden zaman geçti.

İslâm tebliğcisi gösterişçi olamaz, böbürlenemez, nefsini başkasınınkinden üstün tutamaz, tevazu ehlidir.

Hz. Ömer'in, kölesiyle aynı deveyi bölüşerek, İslâm'ın teslim alacağı Kudüs'e geldiğini düşünelim. Şehirler de, insanlar da, ülkeler de tevazua, adalete teslim olurlar önce.

İbadetinde de gösterişten uzaktır tebliğci, işlediği hayırlarda da.

İslâm tebliğcisi, halkın sırtına binmez, halkı sırtına alır. Nefsi ve soyu soppu adına ikbali yüklenmez.

Hulefa-i Raşidîn'in, hilafeti birbirine nasıl ikram ettiklerini düşünelim. Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'ı hilafetten muaf tutmak için nasıl çırpındığını hatırlayalım. Hz. Ebubekir'in halife olunca: "İçinizde en ehli olmadığım hâlde, beni seçtiniz, doğru yola gittiğim sürece bana uyunuz, aksi takdirde bana itaat etmeyiniz." şeklindeki ilk konuşmasını hatırlayalım.

İslâm tebliğcisi servet ve şöhretten kaçınır.

Peygamberimiz: "Fukaralığım övüncümdür." diye buyurmadı mı? Öldüklerinde ailesine yiyecek olarak sadece bir miktar arpa bırakmışlardı, onu da zırhlarını birine rehin bırakarak.

Hz. Ebubekir'in iki elbisesi yoktu.

Hiçbir İslâm büyüğü güzel evlerde oturmuyordu. Değil haramdan, helalden bile sakınıyorlardı. Hz. Ali: "Ben dünyanın haramından geçtim, helalinden de geçtim" buyurmuştur.

Güzel güzel, çeşit çeşit binekleri de yoktu.

İmam-ı Azam, devrinin ünlü bir taciriydi, zengindi, ama işbu servetin nimetlerinden yararlanmada alelâde bir insandan daha çok yararlanmıyordu. Kumaş tüccarıydı ama kat kat elbiseleri, güzel güzel evleri, binekleri yoktu. Serveti, insanların geçinmesine bir vasıta olması için kendisine tevdi edilmiş bir emanet sayıyordu.

Ve beğenmediği düzen içinde, kadılık görevini bile kabul etmiyordu. Yoktu ikbalde gözü, geçim bakımından da muhtaç değildi.

Sözünde, vaadinde dosdoğrudur tebliğci.

Birçok kavimler, insanlar mübalağaya, ifrata gittikleri için helak olmuşlardır, bunu bilir. Yapamayacağını söylemez, söylediğini yapar. Çünkü bilir ki, “vaat borç gibidir” tebliğci.

İnsanların, devletluların hoşuna gidecek biçimde konuşmaz tebliğci. Doğruyu söyler, Allah’tan korkar, onun hoşnutsuzluğunu kollar. “Hakikat karşısında susan dilsiz şeytandır.”

Bilgili olmaya mecburdur tebliğci, “Bildiği ile amel etmeyenin cehennemlik” olduğuna inanmıştır. Riyayı bilmez, riyakârı dost edinmez. Dosdoğru söylenen söz nefesine ağır gelmez.

Ehliyet sahibi olması gerektiği gibi, ehliyete de itibar eder. “İşin, ehli olmayanların eline geçmesinin kıyamet alameti olduğunu” bilir.

Tebliğcilik, yani Müslümanlık kolay değildir ama hiç zor da değildir...

Yeni Devir, 26 Ağustos 1977

BU CAN GÖVDEYE KONUKTUR

Farz-ı muhâl biri ilan etse ve dese ki:

- Birkaç gününü benim hizmetime verecek bir işçi arıyorum. Kendisine gördüreceğim iş, asla onur kırıcı bir iş değildir. Ve karşılığında da şu kadar milyon vereceğim.

Böyle bir işçiliğe talip olmayacak insan düşünemiyor musunuz? Hepimiz koşarız değil mi? Ne var ki, topu topu birkaç gün çalışacağız ve hayal edemeyeceğimiz kadar ücret alacağız, helalinden...

Öyle de: Hepimizi yaratan bir Allah vardır ve bir kısa imtihan süresi olarak bize bir dünya hayatı vermiştir, bu mühlet içinde de nasıl davranmamızı elçileri aracılığıyla bizlere bildirmiştir ve öylece davrananı mükâfatlandıracağını vaat eylemiştir.

Ne kârlı bir ticaret değil mi?

Ve hem, bu dünya hayatı, ebedi hayata kıyasla birkaç gün hükmünde bile değildir. Şunun şurasında 60-70-80 seneyi, yani ömrümüzü "insan" gibi geçirirsek, milyar senelerden daha uzun, yani sonsuz hayatı temin etmek vardır ve bu dünya hayatını emr-i ilahîye muvafık yaşamak hem zor da değildir, hem mükâfatı da çok büyüktür.

Bizden birkaç günümüzü isteyip de karşılığında milyonlarca lira vaat edenden daha emin, daha katidir.

Öleceğimize inanırız, hesap verme gününe inanırız, “bir miskal hayrın da, şerrin de zayi olmayacağına” inanırız da, neden bir türlü “adam”, yani Müslüman olamayız, gerektiği gibi?..

Dilimizle söylediğimizin, gözümüzle gördüğümüzün, kulağımızla işittiğimizin hakikatine, dehşetine, bütün varlığımızla teslim olamıyoruz. İçimizin bütün istidatlarını Hakk’ı idrake ve ona teslimine yöneltemiyoruz.

Sürekli olarak hakikatin idraki ve vecdi içinde olur Müslüman.

Bir ibret ormanında yol alandır Müslüman.

Kabristanda yatanlar aynen kendisidir, aç gezen, yoksul dolaşan kendisidir, yetimin gözyaşlarından sorumlu kendisidir, işlenen katlden, uygulanan zulümlerden kendisini sorumlu sayan, nefsini sigaya çeken- dir Müslüman. Yeryüzünden, yeraltından, bulutlardan, ağaçlardan, insanlardan sorumludur.

Çünkü bütün evrene ilahî mesajı ulaştırmakla görevlendirilmiştir Müslüman.

Bu dünya hayatı, işbu görevleri yerine getirmesi için tayin edilmiş bir müddettir.

Kendisine bu dünyada da, öte dünyada da bağış- lanan sonsuz nimetin küçük karşılığını, bu görevleri yerine getirmekle cevaplamak yükü altındadır.

Görevli bir misafirdir dünyada insan. Misafirli- ği süresince bütün evren kendisinin emanetindedir. Oturduğu ev emanettir, çoluk çocuğu emanettir, canı emanettir, eşya, tabiat, insan, mevki, mansıp hep ema- nettir.

Bu emanetler üstünde sahiplik iddia edemez o.

“Mal sahibi, mülk sahibi

Hani bunun ilk sahibi.”

Tek sahip Allah’tır. İnanmış gibi görünmek değil, aynen inanmış olmaktadır Müslümanlık. “İnanmak” ve onu “yaşamak”tır Müslümanlık.

Öyle inanmak ki, kendi ellerinin kendi vücuduna ait olduğundan daha emin olarak inanmak; eliyle dokunduğundan, gözüyle gördüğün eşyanın gerçekten var olduğuna inandığından daha kavi olarak inanmak! Neye? Şimdi var olduğuna, bir gün öleceğine ve hesap vereceğine... Bu dünyanın bir imtihan yeri olduğuna, bir hizmet için gönderildiğine, bu fâni hayatın, ebedî hayatın bir tarlası olduğuna...

Sen bu cihan mülkünü Kaftan Kafa tuttun tut

Ya bu âlem malını oynayuben yuttun tut

Ömrün senin ok gibi yay içinde dopdolu

Dolmuş oka ne durmak ha sen anı attın tut

Yüzyıllar hoşluk ile ömrün olursa Yunus

Son ucu bir nefestir geç andan unuttun tut.

Yeni Devir, 27 Ağustos 1977

BİR ANARŞİST GÖSTER DİNDAR OLSUN

Hangi partiye oy vermiş olursan ol, hangi meslekten olursan ol, yaşın ve cinsiyetin ne olursa olsun, sana söylüyorum ey Anadolu insanı, eğer gerçekten anarşiden şikâyetin varsa, okullardaki can güvenliğinden emin olamayarak tedirginsen “nerden gelirse gelsin zorbalığa karşıyım” diyorsan, dinle beni: Bana bir anarşist göster, hayır, bana dindar bir anarşist göster!

Ve de ki:

- İşte filan, dindar bir aileden, iyi bir terbiye alarak yetişmiştir, ama anarşiye alet olmuştur, hırsızlık yapmıştır, ırz düşmanlığı yapmıştır, banka soymuştur.

Çevresinde iyi, güvenilir, Müslüman olarak bilinen, hangi ailenin çocuğu, seni, bu toplumu rahatsız eden fiil içinde bulunmuştur?

O hâlde sen, neden, çocuğunu Kur'an Kursu'na göndermedin? Neden okullara din dersi konmasından bir garip rahatsızlık duyuyorsun? Her İmam-Hatip Okulunun açılması, her cami yapımı, neden seni tedirgin eder? Neden din kültürü edinmek, İslâmî bir yaşayış, senin konun olmaktan çıkmıştır?

Neden, çocuğunun geçimini sağlamaktan, onu bir iyi meslek sahibi kılmaktan başka, hiçbir şeye ihtiyacı yokmuş gibi davranıyorsun?

Söyle, şimdi, zamandan, gençlikten, anarşiden şikâyete hakkın var mı?

Müslümandan, Müslümanlıktan öcü gibi bahsedenlerin etkisiyle, sen de bir acayip âdeme döndün, farkında mısın bunun? Bu hâlin kimlerin ekmeğine yağ sürdü, kimlere, hangi düşüncelere bilerek veya bilmeyerek fidelik oldun, düşünsene.

Özünü eleştirmeye yönel bir.

Toplumunu bir iyice tanı bir, onu da yeniden eleştir.

Sokakta kızını, karını rahatsız eden, hayatı sana korkulu kılan bir Müslüman genç tanıyor musun?

Polisin tanıyor mu?

Adliyen tanıyor mu?

Partin tanıyor mu?

Hükümet, devlet tanıyor mu?

Ama sizler, her fırsatta, durup dururken Müslümanı karaladınız, onu ilkel buldunuz, onu cahil buldunuz, onunla alay ettiniz. Hatta işinizi gücünüzü bırakıp onunla uğraştınız. Hatta bu uğraşmayı iş ettiniz kendinize. Onun tespihini, sakalını, duasını, ibadetini, ticaretini, giyim kuşamını, okuduğu kitapları iş ettiniz kendinize. Dert açtınız başına.

Onun varlığını, çağdaşlaşmanıza engel gördünüz.

Ne yapmalı şimdi size bilmem, ne yapmalı şimdi seni bilmem ki...

Hâlâ bildiğin yolda devam edecek misin? Hâlâ kendi elinle kendini ateşe atmaya devam edecek misin?

Hâlâ maç hastalığını, kahve, gazino hastalığını koruyacak mısın?

Hâlâ maç hastalığın, kahve, gazino hastalığın, hâlâ televizyon iptilan, magazin merakın çağdaş Türk müziği tutkun, aile gezmelerin, giyim kuşam merakın, yaz tatili merakın, hâlâ “turist döviz kaynağıdır” düşüncen, hâlâ “Araplar bizi arkadan vurdu” fikrin, hâlâ “çağdaş uygarlık düzeyi” inancın, hâlâ “din ayrı dünya ayrı” zannın, hâlâ “düşünce özgürlüğü” kanaatin devam edecek mi?

Ama yine soruyorum senden, söyle bana, göster bana, bana arsız, ırsız, hırsız, anarşist bir Müslüman göster!

Ya acımalı sana, ya yüzüne tükürmeli senin!...

Yeni Devir, 12 Eylül 1977

EMR-İ VAKİ OLUNCA

Milleti yanımızda bulunca her şey değişir.

İnkılabımızın adı, milleti kendi kendinden haberdar etmektir. Bu, uyutulan deviy uyandırmaktır. Bu dev uyanırsa, bize omuz verirse, fethin yolu açılır ancak. Önce bu deviy uyandırmalı, ona hafızasını iade etmeliyiz.

Bu deviy uyandıracak olanlar ise, ancak gençliğimizdir. Gençliği düzenleyip kol kol salmalıyız yurdun dört bir yanına.

Bu dev'e, yani insanımıza, o anlatmalıdır bizi de, ihanetleri de, Batı'yı, Batıcıyı gençten duymalı, tanımalı millet. Ancak gence güvenir bir millet, ona inanır. Herkesten çok, gence kulak verir millet. Çünkü istikbal demek gençlik demektir, bunu bilir millet. Gençlik sahip çıkarsa kendisine, istikbalden emin olabilir ancak toplum. Gençliğin sözünde ve eyleminde seyreder istikbalin manzarasını.

Milleti yanımıza almalıyız.

Kim gençliğini millete gönderirse, ona teveccüh ediyor millet.

Batı'yı da, Batıcıyı da ihtırma, millete dayanmayla, onu yanımıza almayla mümkündür.

Millet bize inanırsa, güvenirse, bir kurtuluş savaşı verdiğimizizi görürse; küçük, gündelik siyaseti aşan bir inkılabın güdücüsü olduğumuza şahit olursa, ancak o zaman yanı başımızda saf tutar.

Her Şeye rağmen, bize kulak vermeyecek kadar çürümemiŐtir, yozlaŐmamıŐtır bu millet. İinin bir yerlerinde, küller altında kalmış olsa bile, bir inanç ve hamle kıvılcımı taŐıtmaktadır. Bunu yangına dÖnüŐtörebiliriz.

Mesela ağır sanayi mi kurmak istiyoruz?

Önce millet inanmalı buna. Onun güvenini sağlamalıyız. Bu sağlandıktan sonra, sesi duyulmaz ve güvenilmez olur sanayiye karşı ıkanların. Sayımız az bile olsa, onlara değil, bize yönelirler. Bize karşı olanları sustururlar, zorlarlar.

İnsandan soyutlanmış bir ekonomi dÖŐünölemez.

Yani, önce bizim insanımız inanmalı ağır sanayinin gereğine. Batı'nın da, Batıcının da karşısına, halkın güven ve desteğini almış olarak ıkabilirsek eğer, tasarımız ciddiye alınır. Milletin kararlı tutumu, devlete dış dünyada itibar sağlar ancak. Millete rağmen hiçbir eylem gerçekleŐemez. Batı, ilgi kurduğu ölkelerle, onların kamuoyuna uygun dÖŐecek bir tarzda düzenler politikasını. Çünkü bir ölkenin halkı tarafından redde uğramanın, kendisi için ne büyük zararlar taŐıdığını bilir. Bükemediği eli öpmek, Batı'nın geleneğindendir. Bizi büsbütün kaybetmek istemez, onun için bizi, halkımızı bir sanayi kurma konusunda kesin bir kararlılık içinde görürse, tutumunu deęiŐtirerek, razı da olur, yardımda da bulunur. Onun yardımı bile, aslında yine birçok art hesaplara dayanır, ama biz de aklımızı iyi kullanırsak, kendi hesabımıza zararlı çıkmayız bu işten.

Uzun sözün kısası, Batı bizim ağır sanayiye geçmemize asla razı olmadığı hâlde, biz, milletçe bu işte kararlı durursak, o da ister istemez, bir ölçüde bile olsa, yelkenlerini suya indirecektir. Batı'yı tanıyanlar için, bu söylediklerimiz tutarsız sözlerden değildir. Bize dÖŐen, bu konuda bütün halkımızı aynı dÖŐüncede Őartlamak,

inandırmak ve bu güçle Batı'ya yönelmek, anlaşma zemini araştırmaktır.

Ayrıca, bir de Batı'nın, kendi iç rekabetlerini, yekdiğerleriyle çatışan pazar kavgalarını hesaba katarsak ve bunu da bir iyice değerlendirecek, ağır sanayi kurma çalışmalarımız müspet bir yola girebilir.

Yeni Devir, 5 Kasım 1977

ÖLMEK

Rahmetle anılan ölüler vardır. Hele şehitler vardır ki, onları ölülerden saymayız. Allah katında rızıklanırlar. Ne yüce makamdır şehitlik.

Gaziler yol alsın destana doğru.

Şehitler gözümde aynen bayraktar.

Şehadet özlemi iman kemaline işarettir. Halid bin Velid, yatağında ölmenin huzursuzluğunu dile getirerek göçenlerdendir. Ömer, Osman, Ali (ra.) hazretleri şehadet müjdesini, bilincini destanlaştırarak yürüdüler.

İslâm'ın yayılmasındaki sürat, şehadete talip olan yiğitlerin rüzgârından yayıldı ve dikkat buyrulsun ki 50 yılda dört bir bucağa ulaşan İslâm'ın ışığı şehit sayısı akıllara durgunluk verecek kadar az olduğu hâlde yayıldı. Şehadet göze alınınca yiğitlik gerçeğini buluyor, zafer hızını kazanıyor ve bizzat ölüm sayısı ise azalıyor.

Öyle ölümler de vardır ki, ölümü yeni bir azap ülkesine götürür. Ölen, milletinin de, dünyanın da sevincine, rahat bir nefes almasına sebep olur. Cehennemde ebedi kalıcı olan ölümler vardır.

Kimdir bunlar?

Allah bilir... Kul da bilir. Kul kendisine Allah'ın vahyettiği ölçüler içinde cehennem ehlinin kimler olacağını anlar, bilir.

“Ölülerinizi rahmetle anınız” hikmetinin dışında kalanlar için rahmet dileyemez Müslüman. Ömrü boyunca Allah’la savaşa girmiş olan için rahmet dileyemez, şeytana yoldaşlık edenlere lanet borcu vardır. Firavunların, Nemrutların, Şeddatların ve onların takipçilerinin yeri Allah’ça da, kulca da malumdur.

Mümin bilinenlere rahmet dilenir.

Müslümanlar, günahkâr bile olsalar, yine rahmet dilenir. Taksiratının affolması niyaz edilir, o kadar.

Yeni Devir, 11 Kasım 1977

KURBAN DİYE

“Kurban olayım” sözünde öyle derin ve soylu bir fedakârlık duygusu var ki... Yüzlerce şiiirlerimize de girmiş olan bu iki kelimelik ifade, diyebilirim ki, insanımızın en belirgin hasletini, diğerkâmlığını, ruh çevresini, en veciz biçimde yansıtan bir hassasiyet ve anlam çağlayanını taşıyor içinde.

Rahmetli Fethi Ağabey, ne kadar güzel söylerdi bunu. Bir iç alış verişini tasdik mührü gibi gelip ve insanın insana kurban olmayı meslek edinmesi, kemal yolunda bulunduğunun resmidir.

Sahabe-i kiramın gelip Resulullah'ın önünde: “Anam babam sana feda olsun” ifadesi, bu, canlarından daha aziz bildikleri varlıklarını feda etmeye, kurban kılmaya amade olduklarının ilanı, insan olma haysiyetinin doruk noktasını gösterir. Anamızdan, babamızdan, çocuklarımızdan ve nefsimizden çok Resulullah'ı sevmedikçe tam iman etmiş biri olmamız mümkün mü? O Peygamber ki iki kurbanı taşır soyunda.

*Gerçi İsmail'e kurban gökten inmiş kadr için
Hak bilir kadr için İsmail ona kurban olur.*

Biri Hz. İsmail, diğeri Abdullah'tır bu kurbanların. Ne güzel anlatır Osman Sarı'nın beyti, hem Hz. İbrahim'in bu kurban eylemini hem Uhud'u:

*Bir İbrahim bıçağı ikiye biçer taşı
Sevgili nasıl kırdı kutlu dişin taş senin.*

Canını, sevgili uğruna kurban kılmanın en ince söyleyişleri Fuzuli'ye aittir. “Can ne kim anı kurban

etmeyen canana" vecdini haysiyetini hep onda buluyorumuz.

Yilda bir kurban keserler halk-ı âlem ıyd için

Dem be dem saat be saat ben senin kurbanınım"

İnsan olmak kurban olmayı seçmiştir. Şehadet, kurban oluşun bir destanı değil mi?

Kurbanlarımızın ulvi teslimiyetine uyan boyun uzatışlarına eş bir eylemle, kendimizi kurban kılmaya kararlı mıyız?

Dostlarımıza kurban olmaya var mıyız?

Ülkeye kurban olmayı seçmiş miyiz?

Mâna yolunun yolcularına nefsimizi kurban vermenin hasreti içimizde yankılanıyor mu?

Kısacası Allah davasının kurbanları mıyız?

Değilsek, evet değilsek, şu boynuna bıçağı kavuşturan kurban kadar olsun haysiyetimiz yok demektir. Bastığımız toprak bizden hicap ediyor demektir. Eşyalarımız, ailemiz, her şeyimiz, içinde bulunduğumuz ihanetin yasını tutuyorlardır demektir.

Yolumuzu seçmeliyiz. Kurban olma yoludur, er kişilerin yolu.

Yeni Devir, 26 Kasım 1977

HİCRET

Hicret, İslâm inancının devletini kurma hadisesidir. İslâm'ın kişiye yalnız en ileri bir inanma ve yaşama biçimi değil, onunla birlikte bir devlet nizamı da getirilmiş olduğunun, bizzat peygamberinin öncülüğünde, bir ispatıdır hicret.

İslâm, bir hicret hareketinden sonra, zamana ve mekâna nakşolduğuna göre, ey Müslüman anlamalısın ki, o dönemin Mekke'si gibi, vatan eğer gurbetleşirse, sen dahi, o vatana gerçek vatan çapına ulaştırmak için muhitten merkeze gelip zapt etmek adına, bir hicreti göze alarak, inancına kucak açan bir gurbeti vatan edinebilirsin...

Bu hikmet açısından hicret, bir savaş esnasında geriye çekilir gibi yaparak, düşmanı çember içine almak taktiğidir.

Dikkat buyurulsun ki, hemen hemen her peygamberin hayatında bir hicret hadisesi vardır. Ve her hicrette, peygamberlerin yolunda gidenler için, iç içe hikmetler ve ölçüler pırıldar. Ve her biri hicret eri olan Hz. İbrahim, Hz. Musa ve Hz. İsa'nın hicretlerindeki derin anlamların hepsini en yoğun biçimde, Hatemul Enbiya'nın hicretinde görmekteyiz. Bu hicrette, yolların devlete açılması hususunda, gerçekleştirilen ön çalışmaların, bir kadro kurulması yolunda uygulanan yöntemlerin ve alınan sonuçların en ulvi örnekleri sergilenmiştir.

Bir zulüm beldesinde açlığa, susuzluğa mahkûm edilen, sırtı kırbaç darbeleriyle dilim dilim doğranan

insanların, inançları uğruna, nasıl bir dayanma ve direnme gücü gösterdiklerinin destanına, bu dönemde rastlıyoruz.

Sayısı kırkı bulunca inanmışların, artık bir millet gibi davranmaya yönelmelerinin gereğini de bu dönemde görüyoruz.

Bir arslan celadetiyle peygamberinin yatağına uzanan, peygamberlerden sonra baş sırayı alan bir sadakatle yol arkadaşlığına çıkan bir kadro belirince, gerçekleşen hicretin, hızla büyük bir devlete ve fetihlere ulaşacağını ibretli bir örnek olarak aklımızdan çıkaramayalım.

Amaca ulaşmak için, izlenecek yol Peygamberindir. Peygamberin hayat kronolojisi, Müslümanın, her devirde, uygulayacağı tebliğ yönteminin sıralamasını ihtiva eder. Gerek Kur'an'ın inzal sırası ve gerekse onun tebliğcisinin davranışları ve emirleri, Müslümanların metodunu oluşturur.

İlk Müslümanların takındığı gayret kuşağını biz de kuşanırsak, hicretin derin anlamını canevimizde duyarsak, şimdi bizzat kendisi hicrette olan İslâm davasının bize teveccüh edeceğini unutmayalım. Önce bizim liyakat belirtmemiz gerekiyor. Biz layık olursak, dava gerçekleşecektir.

Cünkü ilahî vaadde hulf yoktur, vesselam.

Yeni Devir, 29 Kasım 1977

HİTABE

(Aşağıda okuyacağınız hitabe, 13 Ocak 1978 gecesi MTTB'nin düzenlediği Gençlik Gecesi'nde irat edilmiştir.)

Arkadaşlar,

Siz ey her biri bir servete değişilmeyecek kadar aziz ve değerli gençler, siz ey ümidimizin vesilesi kardeşlerim. Zaman döne dolaşa sizlerin var olduğu bir çağa getirdi bizi. Sizler vakti kudretinde bulunduran yüce halkımızın bizlere emanetisiniz. Size sahabet yurda sahabettir, size sahabet insanlığa sahabettir. Yani Allah davasının yükü altına girmektir.

Sizleri gelecek zamanlar için hazırlamaktır görevimiz, kutsal emaneti daha ileri alanlara götürebilmemiz için hazırlanmanıza, bizi aşmanıza, can ile rehber olmanın şuuruyla kuşanmak bekleniyor bizden.

Sizleri, özel günübürlük çıkarları uğrunda kullanmak isteyenlere ve bu tutumlarını bir dava gereği gibi gösterenlere karşı da uyarmanın, korumanın sorumluluğu, vebali altındayız.

Çünkü sizler, bir yangın meydanından geçmiş, yanmış ama harap olmamış, helak olmamış bir gençlik topluluğunu temsil ediyorsunuz. Bu yangın meydanı ülkemizdir. Bir yandan kendi yaralarınızı saracak, öte yandan bu yangının yıkımlarını onaracaksınız. Bu ülkenin imarını gerçekleştirecek kadro sizlersiniz. Sizin

inancınız ve kazanacağınız ehliyettir ancak, bu yurdu, Ortadoğu'yu, bütün yeryüzünü kurtaracak olan. İhtiyacımız, inancınıza ve iktisap edeceğimiz ehliyetedir.

Ehliyetin yolu bilgiden geçer. Bilgiyse tahsil ile elde edilir. Tahsil ise okumaktır.

Bu ülke kurtulmasın diye, insanlık kurtulmasın diye okumanıza engeller diken, sizi sokağa dökmek isteyen eylemler, sizin ciddiyet ve vakarınızı zedelemesin.

Muhteva sahibi bir vesiledir devirler boyu ihtiyacımız, hasretimiz. Bu bakımdan heder olmamaya mecbursunuz. Siz de kayıp giderseniz, Meşrutiyet'ten beridir sokaklarda, meydanlarda heba olan nesiller gibi siz de erir giderseniz, çok uzak vadelerde asılı kalır davamız.

Delilikten bir şube olan delikanlılığın menfi şevkini, büyüyen yüreğinizle, davanızın kutsiyetini düşünerek yenilgiye uğrattınız.

Bunlar birer mesken tavsiyesi değil, sonuç alıcı bir stratejinin telkinidir.

Yetişeceksiniz, birer dava tebliğcisi olarak yetişeceksiniz. Göreviniz kavga değil, kavgalarla oyalanmak değil, davayı, davanın asliyetine uygun metotla, diyalektikle tebliğ etmektir, temsil etmektir. Bizler davamızın büyüklüğüne, yüceliğine, güzelliğine yaslanarak, ona layık düşen bir diyalektikle onu tebliğ edersek, yüreği mühürlü olanların dışında herkes teslim olur, uyar bize. Biz önce bize düşeni yerine getirelim.

Bir nokta kaldı.

Biz, bize düşeni yerine getirirken, biz katî olarak kavgadan, dövüşten yana bulunmadığımız hâlde, yani biz beladan delik delik kaçarken, davamızın gereği sulh ile, aşk ile insanımıza yönelirken, bela gelirse üstümüze, onu defetmenin, onu kahretmenin, onu belini bir daha kaldıramayacak şekilde ezmenin de hesabı ve hazırlığı içinde olmaya mecburuz. Biz savaş isteyenlerden değiliz, ama savaş da kaçınılmaz olunca, ondan yüz çeviricilerden de değiliz. Zırhı eğer giyersek, giydirirlerse sırtımıza, savaşın sonunu alıncaya kadar çıkmaz üzerimizden. Ölüm ne ki inanmış insan için, ölümümüz şahadet olsun.

Yeni Devir, 15 Ocak 1978

ÜSLUBUNU BULMAK

Bir hükümdar varmış, bu hükümdar bir rüya görür. Bu rüyasını yorumlatmak için tabirciler arattırır. Ünlü bir tabirci gelerek rüyayı dinler, telâşa düşmüştür, rüyanın dehşeti karşısında. Şöyle bir yorum getirir hükümdara, der ki:

- Efendim, bu müthiş bir rüyadır. Sizi büyük felaketler bekliyor. Peş peşe ailenizin bütün üyelerini kaybedeceksiniz. Eşinizin, çocuklarınızın, hatta torunlarınızın bile ölümlerine şahit olacaksınız.

Bu yorum karşısında hükümdar çılgına döner, kendisine felaketinin haberini veren tabircinin de başını vurdurtur.

Vezirleri, hükümdarı teskin etmeye çalışır. Yorumcunun isabetsizliğini, bilgisizliğini anlatırlar. Başka bir rüya tabircisi bulurlar. Bu ikinci tabirci oldukça akıllı biridir. Rüyayı dinler, dinlerken yüzünde bir sevinç belirir. Sıra yoruma gelince mutlu bir çehreyle hükümdara der ki:

- Efendim, çok güzel, hayırlı bir rüya görmüşsünüz. Size müjdeler olsun, Allah size çok uzun bir ömür bağışlamış. Çok uzun yıllar tahtınız tacınızla muammer olacaksınız. Bu o kadar uzun bir ömür olacak ki, çoluk çocuğunuzdan, hatta torunlarınızdan bile daha çok yaşayacaksınız.

Hükümdar ziyadesiyle sevinir. Tabirciye izzeti ikramda bulunur. Yorum bakımından sonuçları aynı kapıya çıkmış olsa bile, hükümdar bu ikinci yorumdan memnun olmuştur.

Niçin anlattık bu hikâyeyi?

Üslubun önemini belirtmek için anlattık. İnsanoğ-luna laf anlatırken, bunu en münasip ifadelerle yapmak gerektiğini söylemek adına anlattık bu hikâyeyi.

Üslubunu bulmak, üslubunu iyi seçmek meselenin özünü kaybettirmeyecek tek yoldur. Kötü bir anlatım, bir davanın asliyetini bile rahnedar eder.

“Herkesin aklına göre konuşunuz” buyruğu, bir üslup özeni içinde olmamıza emirdir.

Bediüzzaman da: “Her söylediğiniz doğru olsun, ama her doğruyu, her yerde söylemeyin” demiyor mu?

Üslubunu bulmak katiyen hakikati saklamak, iki-yüzlülük etmek değildir. En münasip ve sonuç alıcı diyalektiği bulmaktır. Daveti güzel yapmak, kalpleri yumuşatmaktır. Hz. Musa’ya, Firavun’la konuşurken yumuşak konuşmasını emretmiyor mu Allah?

Biz, bize düşeni, emredilene yerine getirmeye mecburuz. Mukadderat ise Allah’ın elindedir.

Yeni Devir, 27 Ocak 1978

SIR

Kâinat bir sırlar manzumesidir. İnsan, hayvan, bitki, cansızlar hep birer esrar mecmuasıdır, esrar içinde devr eylerler ilahî bir sır ummanında bütün varlık, hat-ta yokluk.

Akıllı adamsa, bu sırra hayran olandır, hayrette olandır. Çözülen, çözüldüğü sanılan her sırrın arkasında, bir başka sırlarla yüz yüze gelmektedir insan. Kalktığı sanılan her sır perdesinin altında, yeni sır perdeleri vardır. Gelişen keşifler, aslında malumları değil meçhulleri çoğaltmaktadır. Bilinen her şey, binlerce bilinmeyi de yedeğinde getiriyor. Bu bakımdan gerçek bilgin, bildiklerinin bilmedikleri yanında ne kadar küçücük kaldığının idrakinde olan adamdır.

Peygamberimizin: “İlmin şehri ben isem, anahtarı Ali’dir.” diye buyurduğu Hz. Ali’nin şu sözüne bakınız: “Bilmediklerimi ayağımın altına alsaydım, başım göğe ulaşırdı.”

Sokrat’ın bir sözü var, diyor ki:

“Benim başkalarından akıllı olmamın sebebi, bilmediğimi bilmemdir; onlar her şeyi bildiklerini sanıyorlar, bense bilmediklerimizin ne kadar çok olduğunu biliyorum.”

Zaten felsefe nedir? Meçhulü kurcalama işi değil mi? Her kurcalanan meçhul, sırrından insana bazı kıvrıntılar veriyor, o kıvrıntılarsa, insanı daha büyük ve güç sırların kapısına götürüyor.

Bütün varlığı, iç içe sırların kuşattığını en derin şekilde fehmedenler, dâhilerdir.

Bir başpapaz, Einstein'a soruyor:

"Bütün bu keşifler, metafiziğin bütün sırlarını çözecek, değil mi?" Einstein:

"Biz metafiziğin değil, ancak eşyanın bazı sırlarını çözmeye çalışıyoruz" diye cevaplıyor.

Sır olmasaydı, hayat nasıl olurdu?

İnsanoğlu kaza ve kaderi bilseydi, istikbalini seyredebilseydi, ne zaman öleceğini bilseydi ne olurdu?

Tıp, bütün hastalıkları sebep ve devasıyla keşfetseydi, eşyanın, evrenin hiçbir sırrı kalmasaydı, insanın çalışması, iradesi neyi halle memur kılınırdı acaba?

Her şeyde bir sır var.

Her insanın bir sırrı var. Her çocuğun, her delikanlının, her genç kızın bir sırrı, sırları vardır. Her şair, sırrından umuma nişan verir. Hâşim: "Muzlim şeceristan arasında - Esrar ile yekpâre münevver- Bir yoldur sana açılmış derdim" diyor okuyanlarına.

Otel odalarının terlikleri bile bir sırrı sürüklerler, öyle söylüyor üstat.

Kelimelere bir sır tevdi etmek, ya da kelimelerin sırrını keşfetmek mesleğidir şiiir. Hem esrar ile hemhâl olmayan ne var ki zaten?

Her ailenin bile bir sırrı yok mudur, çocuklarına dahi duyurmayacağı, duyurmasının doğru olmadığı?

Her devletin de sırrı vardır. Devlet sırlarının mın-cıklandığı zaman, devlet, devlet olmaktan çıkmıştır artık.

Yeni Devir, 6 Şubat 1978

HER ŞEY BİZE AYKIRI

Bir köŐe baŐında durarak, gelip geçenlere bakıp dűŐünsek “Acaba akıp giden bu kalabalıkların kaçta kaç bizim dűŐüncemizden ve eylemimizden haberdirdir?”

İnsanların bir anda doldurup boŐaltıverdiđi büyük salonları, stadyumları, üniversiteleri, fabrikaları, stad-yumları, daireleri aklımıza getirelim. Binlerce arı uđul-tusunun yan yana gelerek acayip bir orkestra oluŐtur-muŐçasına çalıŐan iŐyerlerinin gürültüleri evleriyle rızık bölgesi arasında siyah bir kordon ekilmiŐesine gidip gelen bir karınca ordusunun ahengini andıran insan selleri, ne dűŐünürler, neyi iŐlerler?

Su dolabına bađlanmuŐ ihtiyar ve çilekeŐ bir beygi-rin nasibine eŐ, gayri iradi bir hayatın yeknesak gelgit-lerine mi mahkűmdur dersiniz milyonlarca insan?

Kendi dıŐında kendine hâkim bir avuç düzen ko-yucusu ve yürütücüsünün belirlediği bir çizgi içinde idame-i devr görevine mi memurdurlar? Bu bir avuç insanın izin verdiği nispette konuŐmak, ruhsat tanıdığı kadar dűŐünmek, razı geldiği ölçüde geçinebilmekten baŐka iddiaları, tasarıları yok mudur?

Bu insanlar bir çocuğun kuŐsundan askerleri mi-dir, yoksa satranç ustalarının piyonları mı? Kulaklarına ulaŐacak sesleri tayin edenler, okullarında okudukları dersleri tespit kılanlar, televizyondaki filmleri yapan-lar, oturdukları apartmanları dikenler, piyasanın fiyat-larını ayarlayanlar hep bu ustalar olmalı. Bütün bu ka-labalıkları yönlendiren, yöneten onlar.

Bu kalabalıklara sesimizin ulaşmasına engeller koymuş olanlar da onlar. Bunca engellere rağmen sesimiz bu engelleri delerek, kalabalıklara yetişebildiği zaman tasdik değil de reaksiyonla karşılaşsın diye de tedbirler almış olanlar yine onlar.

Nasıl aşacağız bu iç içe barikatları?

Bu şelâleyi, gerisin geriye, döküldüğü noktaya iade etmek, bu nehrin yönünü değiştirmek nasıl olacak?

Yalnız unutturulmuş olan bir şarkıyı söylemiyoruz insanlara; duydukları zaman peşin bir retle karşılayacakları bir nağmedir dilimizdeki.

Bu talanı nasıl çevireceğiz, bu tarlayı nasıl kurtaracağız, insanlarla ne zaman yüz yüze gelebileceğiz?

Bu betonlaşmış buzların erimesi lazım.

Bu insanların değişmesi, bu dönme dolabın durması lazım.

Çağın, ayağa kalkması lazım. İşimiz budur bizim.

O kadar zor, öyle aykırı şartlar içinde yaşıyor ki bilinçli Müslüman, bu duruma bakarak, İslâm'ın gerçeklesemeyeceğini, ya da en azından kendinin göremeyeceğini ya da en azından kendinin göremeyeceği kadar uzak bir zaman sonunda gerçekleşeceği zannına düşebilir.

Yeni Devir, 24 Şubat 1979

DÜNYA İNSANI

Olmayan, tanınmayan, bilinmeyen bir şeye, ihtiyacın da duyulmayacağı tabiidir.

Otomobili, telefonu bilmeyen bir dünyada bu araçlara elbette ihtiyaç belirmeyecektir. Bugün birçok araç, bizi kendisine muhtaç duruma getirmişse, bu, o araçlar var olduğu, günlük hayatımıza karıştığı içindir.

İnsanların bir eşyaya ihtiyacı, o eşyanın keşfinden sonradır.

Ferdî deha, toplumun bilmediği, tanımadığı, dolayısıyla somut olarak ihtiyacını çekmediği, fakat farkında olmadan için için muhtaç durumda olduğunu simgeleyen ihsasları algılayarak keşfini gerçekleştirir. Bu keşfin gerçekleştirilmesi sonunda toplum âdeta bu keşfi şiddetle bekliyormuş gibi onu benimser ve ona muhtaç biçimde örgütler kendini.

Keşiflerin bir toplumsal ihtiyaç olarak gerçekleştirildiğini ileri sürenler, kâşiflerin bu ihtiyacı en derin şekilde hisseden kişiler olduğunu kabul ediyorlar. Toplumun, ne olduğunu iyice kestiremediği, adını koymadığı, ama muhtaç olduğunu çok müphem olarak gizliden gizliye hissettirdiği hususlar, bilginler tarafından keşifle cevaplandırılıyor.

İster toplumun derinden derine ihtiyaç duyduğu bir hususu cevaplamak anlamında gerçekleşsin, isterse kişisel dehanın tamamen özel çabası sonunda gerçekleşmiş olsun, gerçek şu ki, insanların şuurlu olarak bir keşfin sonuçlarına muhtaç biçimde örgütlenmesi, keşif-

ten sonra değişen toplumsal ortamın yeni şartlamasıyla ilgilidir.

Kısacası, buluşlar, zamanla kendini insanlara bir ihtiyaç şeklinde kabul ettiriyor.

Çağımızda, yaygınlık kazanmış olan birçok teknik keşif, âdeta her milleti eşit nispette kendine muhtaç toplumlar hâline getirmiştir.

Bir Amerikalı kadar, bir Pakistanlı da otomobile muhtaçtır bugün.

Hiçbir toplumun uygarlık farkı, eşyaya duyduğu ortak ihtiyacı etkilemiyor artık. Teknik, milletleri de, kişileri de birbirine birçok bakımdan eşit noktaya ulaştırdı.

Bu durum, ulusal farkları en geniş ölçüde etkileyen, yönlendiren ve törpüleyen bir olgudur şimdi.

Giderek yeni bir dünya vatandaşı doğuyor sanki. Ortak kaygılar, ortak ihtiyaçlar, hatta ortak bir ahlak ve dil beliriyor sanki.

Bu durum, tamamen özel folklor ve sanatlar üzerinde de kendini göstermekte.

Yeni Devir, 7 Mart 1978

MÜCAHİT ŞÖVALYE DEĞİLDİR

Nefsimizi terbiye etmeden, davaya hizmette başarılı olacağımızı sanmayalım. Nefsini terbiye etmemiş adamın çabaları, mücahitlik taslamaktan başka bir şey değildir. Gerçek mücahitse, mücahitlik taslamaz; caka satmaya edebi izin vermez çünkü.

Mücahit, edep ve hayâ sahibi olandır önce. Mücahit hizmet eder, hizmeti anlatır, münasip bir davetle Müslümanları çağırır hizmete. Ama mücahit asla kendini, kendi kahramanlıklarını anlatmaz, nefesine takdir ve tasdik beklemez kimseden. Kendi ismini bayraklaştırmaktan hayâ duyar. Bir tevazu ve edep içinde hizmet görür.

Böbürlenmek bir cahiliye âdetidir.

Düşman karşısında kuvvetli görünmek için böbürlenmeye, kibirli davranmaya verilen cevazla; hizmetlerini ona buna anlatarak itibar toplamaya çalışmak ayrı ayrı şeylerdir. Birisine İslâm'ın izzeti için izin vardır; ötekiyse şiddetle men edilmiştir.

Savaşta aldığı yaraları, önüne gelene göstermek, takdir toplamak, gerçek gaziliğin şanından değildir. Mükâfatı kuldan beklemek şirke kadar götürür insanı.

Nefsin çeşitli hileleri vardır. Suret-i haktan görünecek nice açmazlara düşürür nefis insanı. Hizmet zannı ve şevkiyle, nefsin ve şeytanın tuzağına düşmek de vardır.

Gerçek savaşçı, uğradığı mezalimi anlatarak alaka toplamaktan korkar asıl. Çünkü gerçek savaşçı alaka

toplamak için mücadeleye girmemiştir. Tarih boyunca birçok İslâm büyüğü, ün sağlamak için zindanlara girmedi, canlarını vermediler. Davalarının gereğini işlediler sadece. Bu gereği yerine getirirlerken, her türlü meşakkate ve zulme de kahramanca göğüs gerdiler. Hele hele hiçbirisi, zulme uğramaya talip olarak hizmet yolu aramadı. Zulme ve belaya talip olamaz çünkü Müslüman. Müslüman yalnız hizmete taliptir. Ama o, hizmetini yerine getirirken zulüm ve bela gelip kendisini bulabilir. Kaderinde belaya uğramak varsa, gelir bulur kendisini; ama asla kendisi çağırılmaz belayı. Belayı tahrik etmez, uyuyan fitneyi uyandırmaz o. Müslüman her zaman için belaya uğrayabilir, buna hazırlıklıdır, korkmaz bundan; fakat bu, belayı davet etmek değildir asla! Korkmamak ayrıdır, belayı celp etmek ayrıdır.

Belayı celp etmeye izin yoktur. Kimse nefsini ateşe atma hakkına sahip değildir. Eğer yoluna ateş çıkarsa, kader sayar bunu, katlanır ve savaşır, ama bizzat kendisi ateşi arayamaz.

İntihar yoktur çünkü.

Kahramanlık adına kahramanlık yoktur.

Her Müslüman kahraman olmaya mecburdur. Ölümünden korkmamaya mecburdur. Ama kahramanlığa, ölüme, zindana talip olmamaya bilhassa mecburdur.

Nefsin hoşuna giden hizmet, güme gitmiştir. İsterse sonunda canını vermek olsun. Mücahit, şövalye değildir.

Nefsin memnun olduğu bütün hayır ve hasenat nasıl ki, sahibine cehennemde yer hazırlamaktan başka bir şeye yaramıyorsa; nefsin seveceği dünyevi itibar getirici eyleme dönük olmak da öyledir.

İfrat da yoktur, tefrit de Müslümana. İtidaldir, teen-nidir emrolunan. Ne itidal zannıyla korkaklık, meskenet, ne de cihat zannıyla şövalyelik yoktur Müslüman için. Nefsin, deliliğin eylemi değildir cihat. Nefsinin, deliliğinin eylemini cihat diye ilan ve buna iştirak talebiyse, maceracılıktır en azından ki, nefis azgınlığıdır bu da. Velvele, yaygara değil, tebliğdir Müslümana düşen. Ve tebliğ yolunda uğradığı meşakkati vesile ederek kahramanlık taslamak ve prim toplamak değildir gerçek mücahidin işi. Nam, nişan, rütbe, para ve pula dönüştürülen mücadele cihat değil; terbiye görmemiş nefsin debelenmesidir ancak.

Yeni Devir, 17 Mart 1978

FİTNEYİ TÜKETMEK

Fitne, ihlas ve bilginin eksik olduğu bir ortamda gelişme fırsatı bulur.

İhlas eksikliği derken, bunun da tabanında nefsanîyet yattığını bilelim. İhlas, nefsi terbiye görmüş adamda bulunur.

Nefsi terbiyenin yollarından bir yol da bilgidir. Ama bilgi tek başına kalırsa, bazen nefsi terbiye etmek şöyle dursun, hatta onu azdırmaya bile vesile oluyor.

Kişinin, kendi kendini başkalarından üstün kılmak adına bilgi edinmesi, kınanmıştır inancımızda. Böyle bilgi, kibri arttırmaya, kişinin şeytanını güçlendirmeye yardımcıdır.

Bilgi, Allah yolunda hizmet etmeyi, disipline bağlayan bir idrak ile tahsil edilmeyince, fitnenin hizmetine girer. Aslında böyle bilgi için, “cahil” ifadesini kullanmaktır en doğru olan. Cehalet, bilgisizlik değildir yalnızca çünkü. Müslümanların “Ebu Cehil” diye tanıdığı kişiyi düşünelim. Hakikat bilgisinden yoksundu Ebu Cehil. İslâm’ın ölçüleri dışından bakılınca, zamanının kültürce ileri gelenlerindendi oysa. Ama hatta fitnenin başkahramanı oldu bilindiği gibi.

İhlas eksikliğininse, çok çeşitli daha birçok tezahürü var.

Öyle bir kargaşa ortamı yaşanmış ki, kıymet hükümleri öyle zedelenmiş ki, inanç eğitimi ve terbiyesi veren kurumlar ortadan kalkmış, bu eğitim ve terbiye işi, bir bakıma kapanın elinde kalmış. Hâl böyle olun-

ca, çeşitli hizipler belirmiş. Her hizip, hakikat temsilcisi olarak yalnızca kendisini görmüş, gayrısını zararlı bulmuş. Bu yüzden gayrısına karşı, halis bir tutum ve bakış içinde yer almamış.

İşte bu boşluktan da giren bir ihlas eksikliğidir ki, bir yerde fitneye de yardımcı oluyor.

Oysa içinde bulunduğumuz kargaşa, aslında, bizim dışımızdakilerce oluşturulmuş bir düzen sonucunda var olduğu için, bir Müslümana düşen, böyle bahtsız bir ortamda teşekkül edivermiş olan hiziplere karşı, merhamet ile, yardım ile, hiç olmazsa hüsn-ü zan ile bakmak olmalıdır. Bu iftirakı, birer hayır vesilesi olarak görmeye başlarsak dâhilî fitne tükeneyeği gibi, küfrün de çanına ot tıkanır elbet.

Yekdiğerimize iyi niyetle bakmak, yolumuzda ihlas üzere olmaktır bize düşen.

Yeni Devir, 18 Mart 1978

FİTNE TEZ TÜKENİR

Söyleyecek sözü olmayan, yani bir müktesebi bulunmayan kişinin yapacağı bir tek iş kalıyor galiba, ona buna sataşmak, kavga çıkarmak. Böylece var oluşunun bilincine eriyor zahir!

Konuşacağı sözü bulunmayan için, fitne ortamı, bol bir malzeme yığındır. Geniş geniş anlatacağı söz imkânı verir kendisine. Böyle bir ortamda mütefekkir ve mücahit geçinmenin yolunu da bulur böyleleri, hem de en ucuz tarafından. Böylelerine, fitne ortamı bir laf denizidir. O, bu denize atlamış olduğu hâlde, orada yüzdüğü hâlde, çevreye, işbu denizi kurutmak için ona girdiği izlenimini de vermeye çalışmaktan geri durmaz.

Fitneye karışarak fitne kurutulamaz. Onun dışında kalarak, akıllı, dengeli bir tebliğle kurutulur fitne. Tenkit ve münazara yoluyla değil, doğruları sürekli tebliğle üstesinden gelinir fitnenin. Muarız edinerek değil, muvafık davetle yani.

Sözü olan, ehliyeti bulunan bu yolu seçer. Kimsele-re sataşmaz, gayrısının yanlısını arayıp bulmaktan, onu hırpalamaktan vazgeçerek, kendi doğrularını anlatmaya çalışır. Anlattığı bu doğrular yaygınlık kazandıkça, fitne de azalmaya, zayıflamaya yüz tutacaktır.

Fitnenin temel sebeplerinden biri de, meydanlardan müdir fikrin çekilmesi, yani otoritenin kaybolmasıdır. Ortada toplayıcı, derleyici, herkesin itibar gösterip bağlı olduğu bir müdir fikir, müdir müessese kalmayınca; meydanları nevezuhur hevesliler istila ediyor. Şevk ve heyecan sahibi, ama ehliyetten mahrum kişiler beliyor. Bunlar, hep kargaşa ortamında yetiştikleri için,

düzenli bir eğitimden geçme fırsatı bulamamış, gerekli temel bilgileri tahsil edinememiş olduklarından, bir mücadeleyi sırtlama gayretinde sayısız yanlışlıklara düşüyorlar ve farkında olmadan fitnenin çoğalmasına yardım ediyorlar.

Devrimler öyle bir sam yeli estirmiş ki, ortada ne otorite bırakmış ne de otoriteye ihtiyaç fikrini. Bu yüzden bir tesadüf ve talih eseri gibi şurada burada kendiliğinden beliriveren nevzuhurlar kaplamış her yanı. Tabiri caizse horozlar değil, piliçler; boğalar değil, danelar çıkıvermiş ortaya. Horozları, boğaları kesmişler, susturmuşlar çünkü ötekiler. Başsız, yani otoritesiz bırakmaya çalışmışlar.

Onların bizi getirip bıraktığı bir ortamda kavga veriliyor şimdi. Ve onların istediği şekilde, ölçülerde mücahitlik yapılıyor. Onların otoriteyi ortadan kaldırmak, ortalığı bir kör dövüşüne çevirmek tasarıları, mahsulünü vermiştir. Otoriteye muhtaç olduğumuz fikrinden mahrum olarak, herkes bir ayrı bayrak açmış. Devlet yıkılmış, beylikler kavgası başlamıştır. Herkesler, beyliğinin etrafında büyük bir devlete gidilmesini istiyor. İltihak etmeyi düşünen yok.

Ne mi olur?

Şu olacağı benzer ki, iş bu beyliklerden çapulla iştiğal edenler hızla yıkılırlar. Evvel başta bu olur. Bu işin heyheycileri, kuru gürültücülere, şövalye geçinenleri, menfaat tacirleri en erken vadelerini dolduranlardan olurlar. Bunlar ortadan kalkınca kısmî bir sükûnet, denge belirir.

Geriye kalanlardansa, en ehliyetlileri arasında müsabakayı kazanan biri devleti bütünler.

Yeni Devir, 19 Mart 1978

HÂL SÂRÎDİR

Yayınlarımızla çok yakından ilgilenen bir arkadaşımız Ankara'ya gelmişti. Kendisiyle Akabe Yayınevi'nde buluşarak bir hayli konuştuk. Gönlümüzü hoş eyleyen birçok şeyler anlattı, taze umutlar verdi bize.

İnanmış adamın, inancını yaşayan adamın hâli, gerçekten bir başka oluyor; karşısındakini etkilememesi mümkün değil. Rahmetli Fethi Ağabey, "Hâl sâridir" derlerdi. Elhak ki öyle! Hakk'ın boyasıyla boyanmış adam nasıl ki, her tavriyla ve sözüyle belli oluyorsa, girdiği her meclise edep ve hikmet ışıklarını ulaştırıyorsa; şeytanla yoldaş olan kişi de öylece her gittiği yere fisk-ü fücürünü götürmekte, çevresini şartlayarak kendine ortaklar edinmektedir.

Bir toplulukta bulunanlardan kimin bir galip vasfı varsa, o vasfı hızla o topluluğu da etkiliyor. Arif bir kişinin bulunduğu cemaatte malayanî şeylerin konuşulması mümkün mü? Tersinden, hayâsız bir adamın bulunduğu bir mecliste de, hep edep dışı sözler konuşulmaz mı? Umumiyetle böyledir bu: Gövde başa göre davranıyor. Bir cemaatin başı nasılsa, üyeleri de ona uygun oluyorlar. Zaten bu uygunluk ve uyum olmazsa, o cemaat, cemaat olmaz ki.

Baş, çok mühim.

Böyle olunca, görevimizin ne olduğu kendiliğinden beliriyor hemen: İyi bir baş etrafında toplanmak.

Konuyu, basit ve somut örneklerle düşünelim: Eğer bir şehirde, hizmet, çalışmalar iyi yürüyorsa, mut-

laka o şehirde bu işleri yürüten iyi, yetenekli birileri var da ondandır. Çevresine çekidüzen veren birileri olmayınca, o cemaatte diri bir şuur ve dengeli bir faaliyetin belirmesi imkânsızdır.

Ehliyetli bir insan, çevresine diğer ehliyetli kişileri de hızla toplar. Herkesin liyakatine göre görev bölümü yapar. Hiç kimseyi hizmet dışı tutmaz; herkesi kabiliyetine uygun işlerle aktif hâlde bulundurur. Yani mevcut malzemeyi en iyi şekilde değerlendirir.

Tarihimizde de sayısız örnekler var buna. Mesela, Fatih gibi bir yüce sultandan devleti devraldığı hâlde, Bayezit Han zamanında büyük fetihler yapılamaz. Çünkü durağan mizaçlı biridir kendisi ve babası gibi cihangir yaratılışlı bir hükümdar değildir. Oysa oğlu Yavuz Selim Han, tahta geçince, aynı devlet, dünyanın en büyük fetihlerini gerçekleştirir. Çünkü bir Yavuz, bir Bayezit Han değildir. İkinci Abdülhamit Han'ı düşünelim: Yenilgilerden çıkmış, artık çökme devri yaşayan bir devlet, onun elinde hiçbir toprak kaybına uğramadan, maliye ve maarif alanında büyük hamleler gerçekleştirerek ayakta durur ve yeniden dünyada ağırlığını hissettirirken, bir fırka gelir, aynı devleti on yılda ite köpeğe kaptırır.

Evet, balık baştan kokuyor önce çünkü.

Konuyu en küçük bir dernekçilikten başlayarak, devlete kadar büyütelim; göreceğiz ki, başlar nasıl davranmışsa, gövdeler, ayaklar, onu işlemiştir.

Arkadaşım, bulunduğu şehirdeki faaliyeti anlatırken, bütün anlattıklarında, kendisi tevazu göstererek bahsetmemiş olsa bile, aynıyla kendi varlığının, şahsında temerküz etmiş bulunan müdür fikrin, ışıltıları-

nı gördüm. Bir billur fanus gibi çevresini aydınlatan bizzat kendisiydi. O fanus orada değilken, bir karanlık dönem yaşıyordu çünkü orası, biliyoruz.

Bulunduğu yerden, kendini mesul sayan hizmet erleri çıkınca, o yer yoluyla yürüyordur, demektir. O rahmetli Ağabeyimiz de, güvendiği kişilere yazdığı mektuplarda hep: “Orada sen varsın, orası senden sorulur artık” diye yazardı.

Ah, her yerde bir kişimiz olsa. “Hâl sârîdir” çünkü.

Yeni Devir, 29 Mart 1978

BİR FAALİYET TARZI

O arkadaşım diyordu ki:

“Çok önemli kitaplar çıkıyor, iyi dergilerimiz var, gerçekten güzel yazılar yazılıyor Türkiye’de. Bunlara, okunmuyor, diyemem. Bizim çevrede okunuyorlar. Her yerde de okunuyor. Okunuyor ve bir şeyler oluyor.”

“Düşüncemize dinamizm getiren, bu tür çalışmalarlardır. Bunlar okunmadan bu memlekette bir kavga vermek, yel değirmenlerine saldırmak gibidir. Dikkat edin, nerelerde Don Kişotluk varsa, mutlaka, okuma tansiyonunun düşük olduğu yerlerdir orası. Eğer okuyorlarsa bile, tıpkı Don Kişot gibi okuyor olmalıdır.”

“Ama bu okuma faaliyeti çok daha yoğunlaşmalıdır. Daha hızlı yol almaya mecburuz çünkü.”

“Bu okuma kampanyasını bizim derneklerimiz üstlenmelidir. Her derneğimizden en az bir kişi fiilen bu görevi yüklenmelidir. Gazete, dergi ve kitabevlerine o muhatap olmalıdır.”

“Bunu duyurun herkese, her şehirden, kasabadan, dernekten bir arkadaş çıksın, yazıssın; kendisine gitsin yayınlarsın. Haftada birkaç saatini bu meseleye ayıracak bir arkadaş çıkabilir her yerden. Her yerde bir kitapçı dükkânına sahip olmaktan daha iyi sonuçlar alır, böyle bir arkadaş bulunursa. Çünkü kitapçı ancak taleplere cevap verir, tavsiye ve telkinden daha çok. Oysa yayın-

larımız sürekli şekilde tavsiye edilmelidir. Okunması ve yayılması için direnç gösterilmelidir.”

“Ayrıca, yalnız okumak da yetmiyor, üzerinde düşünmek ve konuşmak lazım. Hepimiz okuyoruz, okuduklarımızı bilgi ambarımıza doldurmakla yetiniyoruz. Eğer böyle olmasaydı, çıkan bu kadar gazete, dergi, kitap, cemaatimiz üzerinde daha derin etkiler bırakırdı. Bu kadar okunmaya rağmen, toplumumuzda daha büyük değişiklikler olmuyorsa, bu okuduklarımız, pek hazmedilmemiş demektir. Hazmetmek üzerinde düşünmekle, konuşmakla, onu hayatımıza bağlamakla olur.”

“Okuduklarımız üzerinde konuşmak, onları daha iyi anlamanın bir yoludur.”

“Bir akşam bizim derneğe gittim. Bir arkadaşımız, etrafındakilere gazetenizden bir yazıyı okuyordu. Aynı yazıyı birkaç saat önce evimde okumuştum. Mecburen ve nezaketen orada da dinledim. Yazı bittikten sonra, nasıl olduysa, bir tartışma başladı. Birkaç arkadaş uzun uzun, bu konu etrafında konuştular. Konuşmalar, yazının sınırlarını çok aşan çeşitli örneklemelere, değişik fikirlere götürüyordu oradakileri. Ben o akşam hayretle dinledim söylenenleri. Dikkat ediyordum, yazıyı daha önce okuduğumda, bende hiç de belirmemiş olan yeni fikir çağrışımları oluyordu içimde şimdi. Yazının tekrar okunması, üzerinde konuşulması, bilgilerimizi ambarlarından çıkarıp gündeme getirmemize vesile olmuştu. Bunu keşfettim o akşam.”

“Şimdi artık hep öyle yapıyoruz. Bir konferans, seminer faaliyetimiz olmadığı akşamlar, ben ya bir kitaptan veya gazeteden, okumuş olduğum bir metni

etrafımdaki arkadaşlara okuyorum, arkasından tartışmaya başlıyoruz. Çok zaman yazıyı bile çok aşan fikirlerle, sonuçlara ulaşıyoruz. Kişilerin konuşmak suretiyle içlerindeki bilgilerin, fikirlerin bir düzen ve dengeye ulaştığına; kesin ve vazıh bir hüviyet kazandığına şahidim. Düşünce, konuşularak, savunularak muallakta kalmaktan kurtuluyor.”

“Bunun faydasına şahit olduktan sonra, bu tür faaliyeti, biz daha da disipline bağladık. Her akşam, bir arkadaşımız, bir yazı okuyor, bu yazı çevresinde bir müzakereye başlıyoruz. Ve her akşam hepimiz, hemen hemen aynı hakikatleri paylaşan arkadaşlar olarak, daha bilinçli ve daha keskinleşmiş bir cemaat hâline geldiğimizi görüyoruz.”

Yeni Devir, 30 Mart 1978

HİTABE

(27 Nisan 1978 günü saat 20'de Spor ve Sergi Sarayı'nda İslâmî gençlik kuruluşlarının ortaklaşa düzenledikleri "Müslüman Katliamını Protesto" gecesinde verilen hitabedir.)

Gençler, Kardeşlerim,

Ey, üzerinde kutsal bir emanet bulunduğunun şuurunu bir vecd çağlayanı hâlinde taşıyan inanç savaşçıları. Ey yüreğini, bütün yeryüzü Müslümanlarının bir buluşma alanı hâline getirmiş olan nesil. Ey İslâm olmanın sevinciyle birlikte, Dünya Müslümanlarının derdiyle dertli bulunan, bir hüznün zırhını kuşalı millet. Ey İslâm milletinin çocukları.

Siz, ilk insanla başlayan İslâm inancının bugünkü neslisiniz. Elest Meclisi'nde vermiş olduğunuz vadin mesuliyetini, sizi bu çağda ete kemiğe bürümüş olan Yüce Varlığa karşı, bu çağda yerine getirmenin yükü altında olarak, imtihana tâbi tutuluyorsunuz.

İlk insanın yanı başında beliren günahla, onu izleyen küfrün günümüzdeki uzantıları, bu çağda cevabını sizde bulacak, yenilgisine sizinle uğrayacaktır. Siz yüce bir mirasa malik bir millet, onlarsa sürekli olarak hezimetlere, gazaplara müstahak olagelmüş bir başka millettir. Tarih boyunca siz muvaffak, onlar münhezim oldu hep. Sizin yenilgi gibi görünen vakalarınızda bile, bir ders ve ibretin, dolayısıyla nihai muvaffakiyetin ışıkları parıldarken; onların başarılarında bile azim yenilgilerinin tohumları yaşadı. Sizler Nuh, Hud, İbrahim, Şuayip, Musa, Zekeriya, Yusuf, İsa ve nihayet İki

Cihan Sultanı'nın neslinden ve davasındansınız, onlar-
sa; bütün bunlara karşı ve her defasında yenik düşmüş
koldan geliyorlar.

Onlar, kendilerine verilen her mühlet sonunda
mutlaka helak oldular; sizlerse her çektiğiniz meşakkat
sonunda muhakkak galip oldunuz.

Küfrün her saltanat ve şaşaası geçici olmuştur.
Çağlarının kudret ve kuvvet imi olan Nemrutlar, Şed-
dadlar, Firavunlar, Ebu Cehiller nasıl ki müzmahil ol-
dularsa, bu çağın da küfür kutupları öylece yıkılıp gi-
decektir bir gün. Adetullah budur çünkü.

Arkadaşlar!

Bugün küfrün kuşatması altında yaşıyor Müslü-
man. Küfür, kendine tanınmış olan vade gereği, tek bir
millet hâlinde, hiç kimsenin değil, Müslümanın boğa-
zına sarılmıştır çağımızda. Tarihi bir intikamı almanın
vahşeti içinde, her yandan İslâm âlemine darbeler in-
dirmektedir.

Bir milyar Müslümanın her ferdi, korkunç cinayet-
lerin tehdidi altındadır. Bizzat devletleri ya bu cinayet-
le meşgul veya bizzat devletleri bu cinayetlerin en be-
lalısına maruzdur. Devletlerininse bu nasibini aynıyla
milletleri de sırtlanmıştır. Yani İslâm milleti, tarihinin
en zorlu dönemlerinden birini yaşıyor bu çağda.

Bir milyar Müslümanın, yan yana gelmesi hâlinde
nasıl ihtişamlı bir kuvvet manzumesi olacağını deh-
şetini yaşayan küfür dünyası, fizik olarak tüketilmesi
imkânsız bulunan bu milyar insanı, ezeli davasından
ıraklaştırmanın gayretine düşmüştür. Onu ayrı bir mil-
let olmanın bilincinden soymaya yönelmiştir bütün
çabası küfrün. İslâm milleti, ayrı bir millet olduğunun,
yani ayrı bir uygarlığa ve nizama malik bulunduğu-

nun bilincini yitirmedikçe; yani kâlû beladaki vaadini unutmamakça, hiçbir yenilgide sürekli olarak kalıcı değildir. Küfür, bunu bildiği için, bu can damarlarından koparmaya çalışıyor Müslümanı nice zamandır. O, bu can damarından kopunca, bir milyarlık kemiyet ağırlığını da bir anda kaybetmiş olacaktır çünkü. O, bu tarihî mirasını reddetmediği sürece, bir milyar değil, bir tek kişi bile olsa, küfrün korkulu rüyalar görmesine yeter çünkü.

Görülmektedir ki, küfür, olanca imkânıyla İslâm dünyasının üzerine çullanmıştır, bütün hile ve hud'aları Müslümana müteveccihdir.

Bu, şu mânaya gelir ki, İslâm dünyası, hayatiyetini korumaktadır. Bütün zaafına rağmen Müslümanlar hâlâ bir varlıktır. Küfür, onları tehlikesiz hâle getirememiştir, cansız kılamamıştır.

Onların, Müslümanlardan el çekmemesi, vazgeçmemesi bunu gösteriyor. İslâm dünyası hâlâ küfür milleti için bir tehlike olmak vasfını koruyor.

Osmanlı Devleti'ni ve onun şahsında İslâm birliğini parçalamış olmalarına rağmen, bu her parça, dağılan bir vücudun azaları gibi, kokup çürümedi istedikleri kadar. Her aza, gittikçe hayat hücrelerinden bir kısmını kaybetmiş olmasına rağmen, çürümedi büsbütün.

İşte küfür dünyası, son altmış yıldır, bu vücudun ayrı düşmüş olan her parçasını, ayrı ayrı çürütmenin hileleriyle meşguldür.

Çeşitli hileler imal ediyorlar.

Dost görünerek hilelerini icra ediyorlar. Onları birbirine düşürerek hilelerini işletiyorlar. Silahla üstüne vararak kırmayı deniyorlar.

Ekonomik ablukadan, ambargoya kadar, kredi fonlarından, siyasal ve kültürel antlaşmalara kadar her hareketleri bu hile cümlesindedir.

Kıbrıs'tan Keşmir'e kadar, Filistin'den Habeşistan'a kadar; Türkistan'dan, zenci Müslümana kadar bütün coğrafya, bütün yeryüzü Müslümanları ve halkı Müslüman olan bütün devletler bu hilelerin oyun alanlarıdır, uygulama alanlarıdır.

Ey Müslüman,

Ey tükenmeyen, tükenmeyeceği bir ilahî vaat olan Müslüman! Küfrün bu ruh ve can almaya yönelmiş bulunan bu savletleri, iyi bil ve yakîn getir ki, onun, yani bizzat küfrün birer tükeniş çılgınlıklarıdır. Bu çok güçlü ve gücünün doruk noktasında gibi görülen ve saldıran küfür, kendi içinden almış olduğu öldürücü yaraların hırsı, şaşkınlığı, vahşeti ve paniği içinde sana saldırılarını yapmaktadır.

Çöken küfür uygarlığının çatırtılarını duymuyor musun? Çürüyen, eriyen, tükenen bir dünya olmuştur Batı bugün. Göz kamaştırın saltanatı, ölüm öncesinde görülen geçici bir canlılığın görüntüleridir. Zevale yüz tutmuş; kendi içinde bin mezhebe bölünmüş, tıpkı ferдинin yaşadığı bunalım, güvensizlik ve inançsızlığı yaşayan bir dünyadır küfür âlemi. Bu çok güçlü ve aynı zamanda çok çürümüş görüntüsüyle, Nemrut ve Firavun dönemlerini hatırlatan küfür dünyası, geçmişteki bu örnekleri gibi, helak olmanın arifesindedir. Küfür dünyasının bu tükenişi, uygarlığın geçirdiği ölümcül kriz, tekniğin hiçbir payandasıyla önlenebilir değil. Hatta bizzat bu teknik, bu servettir onun krizini çoğaltan, uygarlığını helak kılan.

Batı'nın bu helakinde, İslâm dünyasının açık bir dahli olmamıştır. İslâm dünyasına yenik düşme gibi

bir durumun sonucunda tükenmiyor Batı. Kendi tabii oluşu ve gelişi içinde tükeniyor. Batı'yı biz sarsarak hırpalamıyoruz. Hatta onlar hırpalıyor hâlâ bizi, hem son vahşi ve zalim sadmelerle. Ama buna rağmen tükeniyor, bitiyor Batı, yani küfür. Kendi kendine mahvoluştur onun durumu.

Bizse, Batı'ya hiçbir galip durumu görülmeyen bizse, şimdilerde bir uyanma, dirilme dönemine giriyoruz.

Ezilmeler, yenilmelerle dolu, ama canlılığı her şeye rağmen tükenmeyen bir nasiple, özümüzde yaşattığımız tohumu ağaca dönüştürmenin sancılarını yaşıyoruz.

Ayağa kalkmanın denemeleri içindeyiz.

Batı'nın kendi başına çürüyüşü, eriyişi de, bizim dirilmemizin hızını çoğaltacak sebeplerden bir sebeptir. Baş sebepse, ilahî vadin bize sunulmuş, bize yapılmış olması. "Çünkü bâtıl daima yok olacaktır."

İslâm dünyasının ayağa kalkış arifesinde bulunduğu bariz tezahürleri nelerdir?

Halkı Müslüman olan devletler, anayasalarını mı değiştirdiler? Fitri yasalarına uygun olarak bir eğitim düzeni mi geliştirdiler, kurumlar mı oluşturdular? Kendi aralarında yeni ve sağlam paktlar mı kurdular? Sermaye ve bilcümle güçlerini mi birleştirdiler?

Hayır!

Peki, bunlar olmadıysa, nasıl bir ayağa kalkıştan bahsediyoruz?

Arkadaşlar!

Ayağa kalkışın bir tek tezahürü var İslâm dünyasında. Bir gençlik fıskırışına vatan olmuştur bugün İslâm ülkeleri. Taraf-ı ilahîden bir gençlik hediye edilmiştir bize bugün. Tek tezahür budur. Yetmez mi? Gençliği olansa, muvaffak ve muzaffer olur ancak.

Gençler, siz Allah davasının askerlerisiniz.

Selam olsun size!

Yeni Devir, 30 Nisan -1 Mayıs 1978

BUNCA YILDAN SONRA

Yirmi yıldır yazıyorum.

Yirmi yıldır anlatıyorum.

Kaderin beni içine aldığı, bu yirmi yıllık fikir ve sanat hayatıma, dışarıdan bir gözlemci olarak baktığımda, gördüğüm bir tek belirgin çizgi var: Bunca zamandır hep aynı doğruları yansıtmaya çalışmışım. Hatta yalnız esasta değil, ayrıntılarda bile aynı istikamet üstünde yol almışım. Bu durumu, kendi hesabıma, bir fazilet notu olarak düşürmek amacıyla değil, bir gerçeği vurgulamak adına kaydediyorum. Yoksa aslolan, kişinin elan içinde bulunduğu durumdur bizce.

Davaya sonradan gelmiş biri değilim yani. Aile ve kültür çevresi bakımından, aşağı yukarı gözümü dava içinde açtım. Hayatın, fikrin, çeşitli yollarından geçe geçe nihayet, İslâm davasında karar kılmış, bir gelişim olmadı bazıları gibi. Önümde hazır bulduklarımı daha ileri götürmek düştü bana sadece.

İşte yirmi yıldır, hep daha ileriye gitmenin, götürmenin çabasını gösterir dururum. Budur benim sancım, işim.

Bu geçen yirmi yıl, ülkemizde fikir, sanat ve politikada kavga veren yüzlerce kişiyle karşılaştırmıştır beni. Ne kadar gazete ve dergi çıktıysa, ne kadar dernek ve parti kurulduysa, hemen hemen hepsiyle ilgilerim oldu. Binlerce gün ve gecelerim bu ilgilerle doldu. Şahit olduğum birçok gazete ve derginin satın alınma ve

çıkma çalışmaları, birçok dernek ya da siyasi partinin kurulma ve yönetilme toplantıları, faaliyeti ülkemizdeki bütün sağ kesimin yirmi yıllık bilcümle serencamı hakkında, bir hayli görgü, tecrübe ve kanaatlere sahip kıldı beni.

Yazılarım, konuşmalarım bütün bu birikimlerin menşurundan geçerek tezahür etmiştir. Bu birikimler, ta delikanlı yaşımdan beri içinde bulunduğum davayla dengelenmiş olarak zuhur etme mevkiinde olmuştur.

Şimdi görüyorum ki, bir hayli uzun mesafeler almışız. Birçok yanlış adımlara, yanlışlara, çelişme ve çelmelere rağmen bu dava yirmi yılda çok menzil almıştır. Bir miskal hayır bile zayi olmamıştır.

Dün olduğu gibi, bugün de bazı yanlış adımlara, ters taktiklere rastlamıyor değiliz çevremizde. Ne var ki, bunların açtığı oyuklar, yapılmakta olan inanç hisarını öyle sanıldığı kadar zedeliyor değil.

Yürüyen dava, her yıl biraz daha geniş halkalara kavuşa kavuşa, aydınlığın şafağına gelip dayanmıştır.

Gönül elbette ister ki, Türkiye’de yürütülen İslâm davası, bir tek ve büyük bir koro birliği ve ahengi içinde olsun. Biz bu şartı ve ortamı bulamadık.

Bulamazdık, çünkü toptan kırılma ve kıyıma uğramış bir davanın ve neslin uzantısıyız. Bütün iç ve dış fitnelerin yayılım ateşi altında biz kalmışızdır.

Kırık dökük hâllerimiz, zaman zaman yaşadığımız panik, yanlış ve ters adımlar, şaşkınlıklar, bu fitnelerin üstümüzden başımızdan silkeleyemediğimiz kalıntılardır.

Bu yangından herhangi bir yeri yanmamış kimse bırakmadı düşmanlarımız çünkü.

Bu duruma rağmen, birçoğumuzun ancak yanından kenarından tuttuğumuz bu dava, bir ilahî vaat gereği gerçekten hiç umulmadık alanlara ulaşmıştır. Büyük gelişme göstermiştir.

Bizler fil önündeki körler gibi oyalanırken, âdeta bizzat fil, kendi kendinin fil olduğunu ilan etmiş, bizleri temin etmiş gibi. Böyle olduğu hâlde, hâlâ fili tekzibe çabalayanlarımız da var.

Demem şu ki, her şeye rağmen kazançtayız.

Bu kazancı katlaya katlaya çoğaltmanın yolu, eskisi kadar zor değil artık.

Şimdilerde, bir derlenme toplanma yoluna girmemizi engelleyecek fitneleri tanıyan, daha çok insanımız var. Şuurlu kadrolarımız oluşmuştur.

Yapılması gereken şudur:

Çevremizdekilerden, içlerinde yanlış adımlar atanları gündeme getirerek, bunları münakaşa ve kavga konusu yapmak yerine; birliği, bütünleşmeyi hedef tutan bir genel çağrıya koyulmalıyız.

Sürekli olarak doğrularımızı anons etmeliyiz.

Onunla bununla uğraşmaktan, münazara ve münakaşadan hayır çıkmıyor.

Yirmi yıldır, hiçbir kişiyi ve kuruluşu alenen muhatap alarak, hakkında, aleyhinde bir tek satır yazmadım, konuşmadım ben. Tarzı, edası, stratejisi bize uygun

olmayan hiç kimseyle mücadeleye koyulmadım. Elimden geldiğince, doğru bildiklerimi yansıtmaya çalıştım sadece. Başkasının söz ve davranışını konu etmedim, kendi sözüm varsa, onu söyledim. Gördüm ki, söyleyeceği sözü olmayanlar, onun bunun dedikodusuyla meşgul hep.

Bunca yılın soğuşunu sıcağını görmüş biri olarak da, herkese teklifim, temennim budur, vesselam.

Yeni Devir, 21 Mayıs 1978

HİTABE

(29 Mayıs 1978 günü akşamı MTTB Genel Merkezi'nin İstanbul'da düzenlediği Fetih Gecesi'nde verilen hitabedir.)

Hiçbir zaferini resmî ve millî bir bayram günü olarak ilan etmeyen, gösterdiği olağanüstü kahramanlıkların hepsine, görevini yerine getirmek gözüyle bakan, kahramanlığına milleti meddah ve alkışçı kılmaktan titizlikle kaçınan; kısacası cihada inancının emri olarak koşan, şehadet özlemiyle vuruşan, kazandığı nam ve şanı, şahsının putlaştırılmasına vesile kılınmaması için edep, hayâ ve tevazu perdeleriyle peçelemeye destanî bir hassasiyet gösteren bir milletin çocukları, sevgili arkadaşlarım!

Ey nebilerin, velilerin, şehitlerin, fatihlerin, sadıkların, âşıkların vârisi, hayrülhalefi gençler!

Takdir ve tebrik yolunda size yöneltilecek hiçbir hitabın, sizi kibrin ve nefis emniyetinin bataklığına çekmeye vasıta olamayacağına inancını taşıdığım için, izin veriniz, üzerinde bulunduğumuz muallâ makamın, ruhunuza nakşettiğiniz ulvi gayenin, içinizde yankılanan nur çağlayanlarının, bir kutsal emanet olarak sırtınıza vurduğunuz yükün, yarınlar taşımak uğruna can ve baş koyduğunuz davanın, ilahî emir ve nehiylerle çerçevelediğiniz gençliğinizin ilancısı olayım. Çünkü sizde var olan bu hususların ilanı ve izahı, bizzat aziz davamızın en müşahhas tebliği mahiyetindedir. Sizi anlamak ve anlatmak, şerhleri defetmek gayretleri meyanındadır. Sizlerin ilan edilmesi, bir davanın ve insanın mevcudiyetini ispat hükmündedir. Bir nizamın,

bu çağ içinde yürürlük kazanabileceğinin ümit ve hüccetini göstermektedir. Sizin için destanlar yazılmalıdır ki, bir millete davetiye göndermenin görevi yerine getirilmiş olsun. Bir milleti sizinle özdeş kılmanın yollarından bir yol, sizi anlatmaktır, sizi tanıtmaktır. Sizinle, gençliğimizi, milletimizi mayalandırmanın hizmetine dava demişiz. Sizin renginize boyanan bir milleti milletimiz olarak görmenin iştiağıyla, içimizde yangıların ayini vardır. Çünkü siz, Rabbin boyasıyla boyanmış bir gençsiniz. Çünkü siz, İslâm milletinin azalarısınız. Siz, peygamberden peygambere yürüye gelen inancın, bu çağ içindeki temsilcilerisiniz. Yeryüzünü aydınlatacak olan ilahî fener alayının askerleri sizlersiniz bu çağda. Sizlersiniz ve sizlerle omuzdaş olan, şu anda burada yer işgal etmeseler de, mâna antenleri, içinde bulunduğunuz bu vecdi aynıyla onlara da taşıyarak, aynı hassasiyeti sizinle bölüşen öteki Müslümanlardır. Siz bu kadro ile bir milyar Müslümanın ümidi ve yüz akısınız. Siz bu kadro ile yeryüzü insanına, insanlık haysiyetini kuşandıracak kahramanlarsınız.

Hakikatte size öyle büyük güçler hediye kılınmıştır ki, sözler öldükten sonra da, aynı hizmeti yürütmenizin lütfu ve bağıışı içindediniz. Nasıl ki, her hizmetinizde, gayb ricalinden imdatçı ordular yanınızdaysa, arkanızdaysa; öylece sizler dahi, bu imtihan dünyasından öteye geçiverince, evlât kardeşlerinizi yalnız bırakmayacaksınız... Meleklerin ve bilcümle has mümin ervahının beyaz libaslar içinde, cins atlarla imdada geliverdikleri gibi, sizler de en çağdaş silahlarla yardıma gelmeyecek misiniz? Kâfirlerin bile dünya gözleriyle gördükleri ve ellerinde can verdikleri böyle hak ordularımız vardır bizim!

Belde-i tayyibeden kılınan İstanbul'u alıp gülzar yapan, yeryüzü Müslümanlarının yürek bağıyla bağlandığı bir kutlu kent hâline gelen bu şehri, küfür

dünyasının küfrünü başına geçirecek ulu emirlerin karargâhlığına hediye ve emanet eyleyen yüce Fatih'in, eşsiz dünyevi silahlarla donatılmış ordusunun baş silahşorları, bu gayb ordusundan değil miydi?

Bir izn-i ilahîyle, altına uzanıvermiş olduğu toprağı Akşemseddin'e haber veren Peygamber sancaktarı şehit sahabi ve bilcümle, surlar dibinde toprağı üstüne yorgan eylemiş belki yüzlerce sahabi, yattıkları yerden kalkarak, gelip İslâm ordusu içinde saf tutmadılar mı? Ya biz neden bu kutlu sancaktar Eba Eyyub'a "Sultan" demişizdir; bir sultan gibi ordusunun başında bulunmadıysa, bu feth-i mübine katılmadıysa?

Sen ey İstanbul, ancak İslâm'a teslimiyetin keşfettiği en keskin ve haşmetli silahlarla ve bu teslimiyetin tescili olan mâna erlerinin iştirâkiyle kazanılmış öyle yüce bir beldesin ki, asırlarca İslâm milletinin gözünde, kavuşulmak istenen en aziz bir sevgili olarak yaşamıştın. Öyle ki, İslâm milleti sana olan aşkını, bir Peygamber buyruğunun somut örneğine müştak bir ruh hâlinin olanca vecdini ve tahassürünü yansıtan ifadelerle ilan eyledi. Ve sen ey İstanbul, müminlerin kalbinde, yeryüzündeki bir menzil-i maksut olarak asırlarca güneş gibi parladıktan sonra, ismi, son Peygamberin ismi olan delikanlıdan bir yiğit emire ve onun güzel askerlerine nasip oldun. Bu yüzden yeryüzünde "Fatih" olarak adlandırılan tek insan oldu seni Müslümanlara mekân eyleyen. Ne mutlu sana ki Fatih'e tevdi eyledin kendini ve ne mutlu Fatih'ine ki bu şerefe kendisi erdi!

Ey aziz şehir, kutlu İstanbul! Sen, zamanlarca dünya Müslümanlarının devletine bir timsal olarak yaşadın. Senin merkezinde halkalandı Müslümanlar. İslâm düşmanlarınsa, bir kin ve nefret merkeziydin. Bu iki zıt merkezî kuvvetin verdiği savaştan, senin âşıkların başarısız çıktı. Seni merkezilikten çıkarmak kavgasının

mensupları galebe çalmış göründüler. İslâm düşmanı olan İstanbul düşmanları, bir nice zamandır muratlarına ermiş gibidirler. Kapkara ruhlu kâfirler en kara şehirlerin başına taşlar örerken, senin hakkın ve nasibin olan tacın, yerlere yuvarlandı. Sen bir şirazesiydin İslâm ülkesinin, şimdi kopuk ve dağınıktır bu ülkeler. Bu kopuk ve dağınıklığın sonucu olarak, İslâm ülkeleri küfrün sömürü alanları oldu. İslâm ülkelerinin kurtuluşu için görünen yol, senin ruhun ve manen etrafında, yeniden ayağa kalkarak fetih yolculuğuna çıkmaktır. Bu fetih yolculuğundaysa, yol gösterici güçlerden bir güç de bizzat Fatih'in kendisidir, yani onun mirasıdır.

Bu topraklar üzerinde, yani hem de Fatih'in şu toprakları üzerinde, Fatih'in mirasına sahip ve hem layık nesilse sizlersiniz.

Fatih'le birleşen mânanız, yeryüzü Müslümanlarına da ulaşırsa, yeni fetihler girer yürürlüğe!

O hâlde gaye, sizi, yani taşıdığınız mânayı yaymak ve yaygınlaştırmaktır dört bir yana.

Gençler!

Umudumuz sizlersiniz. Varlığımızın her hücresi size bağlanan umudun, size olan ihtiyacın en canhıraş feryadı içindedir. İçimizin yangını, İslâm dünyasının yangını, sizin şifa ve hayat taşıyan Mesihî nefesinizin ulaşmasını bekler.

Bir geçici zaman için küfre verilmiş olan müddetin, ilahî vaadin tahakkuku size emanet olunmuştur diye yakîn getirerek, sizin ellerinizle son bulacaktır diye inanıyoruz.

Kendi kendinizin kadrini iyice bilmelisiniz.

Rabbin bir süre için küfre vermiş olduğu bu müddet zarfında, taşlara çalınan alın, senin alnındır. Çağdışı bir garibe ilan edilen uygarlık, senin uygarlığındır, senin nizamındır. Ayaklar altında kalan bu yurtlar ve üzerindeki gezinen insanlar senindir. Tanzimat'tan beridir dönen bir talihin girdabındasın. Abdülhamit Han'a kıyıldıktan sonra, baş gösteren anaforda çırpınan insanlar, senin milletindir. Birinci Cihan Savaşı'yla birlikte dünyevi bir mahşerin içinde yanan insanlar bizimidir. 60 sene önce vali gönderdiğin memleketlere şimdi ancak büyükelçiler yollamaktasın. Büyükelçi gönderdiğin bu ülkeler de, hep sana benzer bir kaderi yaşıyorlar. Küfrün tasallut ve saldırısıyla hırpalanan yurtlar olmuştur, İslâm ülkeleri.

Gençler!

Düşen bayrak, burada düşmüştür. Fatih'in bu şehrinde düşmüştür. Kişi düştüğü yerden kalkar misali, doğruluşlar, düzenlenip saf tutuşlar bu noktadan başlamalıdır. Fatih'in komşuları sizlersiniz. Yıkım olanca şiddetiyle sizin başınızda başladı önce. Fatih'in şehrinin dağıtmak, İslâm dünyasına merkez olmayı onun elinden almak, onun komşularını yıldırımak; hâsılı Fatih'in mâna güneşini küfür bulutlarıyla kapamakla başladılar işe.

Gençler!

Hiçbir bulut güneşin önünde sürekli olarak kalıcı değildir. İlâhi bir ders gereği, küfrün kazançlı görüldüğü bu müddet, hitama ermenin sınır çizgisine gelip dayanmamıştır.

Gören göz için gün ışımıştır. Vaad-i ilahîden hüccetler vardır elimizde; küfrün zeval bulacağına; hakkın gelip, bâtılın zail olacağına dair. Bu vaatlerin sahibi Allah'sa, vaadinden dönücü değildir. O rahîm, kerim,

emin ve âdildir. Onun bize merhamet ve bağışı, bizim nefsimize ve evlâtlarımıza gösterdiğimiz merhametten çok ziyadedir.

Bir zamandır bize uğrayan musibetlerse, dersler alıp yeni dirilmelere koyulmamız içindir. Kendisine layık halifeler, kullar olmamız içindir. Cemaliyle birlikte, celâlinin de tecelli eyleyeceğinin ispatı zımınıdandır, başımıza gelen felaketler.

Tıpkı safalar gibi, felaketler de haktır. Âdemoğullarına ibret olsun diyedir.

Sizler, felaketlerden, bela ve musibetlerden dersler çıkarmış, ibretler almış, idrakli ve nasibi yüce bir nesilsiniz, kurtulmuş nesillere remizsiniz.

Siz sıkı durursanız, çoğalırsanız zafer yakındır. Öyle yakın ki zafer, Allahu âlem, sizlerin dahi saçlarınızın akpâk olmadığı bir yakın gelecekte teveccüh kılacaktır size. O ay parçası alınlarınızı şükür secdesine koyacağınız günleri şimdiden görüyor gibiyim.

Yeni Devir, 1-2 Haziran 1978

HİTABE

Gençler!

Sonsuz ve sürekli bir akış içindeki zaman, bugün de sizi “gençlik” olarak tespit etmiştir. Bu zaman, sizin gençliğinizin zamanıdır.

Zaman nedir?

“Zaman bir hızdır ve yıldızlar akan
Esmeyen günler ve gece üstünden”

Zaman, döne dolaşa, sizi genç olarak bulduğu bir vakitte dolanıyor şimdi. O, dolanmasına devam edecektir. Bugün sizi genç diye belirleyen bu zaman, bir başka vakitte, bugün çocuk olanları, genç olarak bulacak, daha sonraki bir günde de sizin evlâtlarınıza genç diyecektir.

Yaratılışı ve görevi budur zamanın.

O her an tükenip her an var olan hilkati içinde, “Ol” emrini aldığı demden beridir, daimi olarak bir gençliğin geçit resmine şahit olagelmektedir.

Şimdi siz onun önünden geçiyorsunuz.

Sizin her adımınız, gençliğinizi bir adım daha geride bırakırken, o her an ölen ve doğan varlığıyla size selam durmaktadır.

Ondaki bu her an doğuş ve ölüm, öyle erişilmez bir süratle cereyan ediyor ki, insanoğlu onu ölen ve doğan bir varlık değil, yekpare bir yaratık sanıyor. Tıpkı içindeki renk cümbüşünü göremediğimiz için güneşin, be-

yaz renkli olduğunu sanmak gibi. Tıpkı vücudumuzda her an ölen ve yaratılan milyonlarca hücrenin bu kade-rini bilmeden, izleyemediğimiz gibi.

Zaman, yekpare ve durağan bir yaratık değil.

Onun, akışını bize gösteren somut delillerin biri hatıralarımızdır, tarihtir.

Kendisine tanınan kaderi, hükmü yaşayarak bu va-kit zincirine asılı, geçmişte kalmış anlarınızı düşünün. Hani, demin buradaydılar, yaşıyordunuz, onun için-deydiniz, şimdi nerededirler?

Çocukluğunuz nerede kaldı?

Nasıl büyük bir hızla kayıp gitmişlerdir?

Bir gün gelecek, “gençliğim nerde kaldı?” diyecek-siniz. Farkına varamadığınız bir hızla geçen zaman, zincirine, gençliğinizi de takarak ötelede, arkalarda kalacaktır.

Gençler!

Bu hızla geçen zaman, bu ağızımızdan çıkan her kelimeyi bile hızla hatıralara ilikleyen zaman aralığından hitap ediyorum. Zamanın akış hikmetine bakarak söyleyecek olursam, sözlerim önünüzden geçen bir tren-in penceresinden söylenen sözler gibidir. Bu trense, beni ebedi yolculuğa götüren trendir. Aslında siz de bir trendesiniz. Öylece konuşuyoruz.

Gençler, “Her nefis ölümü tadacaktır.” Ve her nefis hesaba çekilecektir. Bir miskal bile olsa hiçbir hayr ve şer, karşılıksız bırakılmayacaktır hesap gününde.

Zaman nasılsa geçiyor. Bu zamanı hayra mahsus bir biçimde sürdürelim. Ne kadar uzun gibi gelse bile, bu zaman aslında öyle kısa ki...

Onu yüz yıl sayın siz

Ömür yirmi dört saat

Hele ebedi hayata nispetle, bir nefeslik bir an bile değil bu ömür. Biri sonsuz kadar sonsuz bir genç hayatı, öteki sayılı senelere bağlanmış bir zaman parçasını belirlediği hâlde; ne ilahî lütuftur ki, "Bu dünya öte dünyanın bir tarlası" sayılıyor; bu çok kısa kulluk süresine, bu imtihan süresinin karşılığında, nihayetsiz bir hayat ve nimetler bağışlanıyor. Bir'e mukabil sonsuz milyarla karşılanan esrarlı bir ticaret...

Ey bu kesin ticaretten hisse almak isteyen, yani ilahî lütfu talip olan insan, o hâlde ne bekliyorsun?

Sana Ulu Bağışçı'nın gösterdiği yola yönel de "Gir cennetine!"

Ey genç, asıl senden, bilhassa senden isteniyor bu! Bir dava idrakinin ve hizmetinin geleneğini bu yaşta temellendirmelisin. Gençliğinin kadrini bilmek, şükürünü göstermek noktasında bulunuyorsun. Yükünse, kaldıracağın kadardır. Bu yükten çekinme. Nefsine yenik düşme. Şedit azaba uğrayacak nesillerden olma. Bizim sana muhtaç olduğumuzdan çok, daha ziyade sen Allah'a, O'nun emirlerine muhtaçsın. Önce sen, olmalısın, kurtulmalısın ki, bizim de kurtuluşumuzun vesileleri bulunsun. Zamanı zapt ve teshir için halife olarak gönderildin. Zaman içindeki yerini almanın zamanını yaşıyorsun şimdi. Geçen zamansa, geri gelmiyor.

Yeni Devir, 14 Haziran 1978

HER ŞEYİMİZ AYRIDIR

Bir Müslüman, etrafını çevreleyen bütün İslâm dışı Şartları toptan reddetmedike, onun İslâm’la ilgisi dar bir sınır içinde kalmış demektir.

İlk görevi reddetmektir Müslümanın bu bakımdan. Dışarıdan gelen, Batı’dan gelen ne ki varsa, istisnasız hepsi redde dhil olacak hususlardandır. Bu ret konusunda, geçirilecek en ufak bir tereddüt bile, İslâm’ın ayrıcalığını; onun kendine mahsus bir nizam olduğunu, “ağyrını mâni, efradını cami” bir ayrı dünya ve dünya görüşü haysiyeti taŐıdıėını kavramamıŐ olmaya delildir.

Müslüman, bir ıslahatçı değildir. Batı’nın düzenini, bu düzenin tabii bir sonucu olan olumsuz problemlerini ıslaha memur değildir. Batı metninin bir tashihisi değil; kendi nizamının, bildirisinin gerçekleŐtiricisi olmalıdır Müslüman. Batı’nın ve Batıcı düzenlerin bnyevi olan hastalıklarına, yaralarına pansuman yapmak bizim işimiz olamaz. İŞimiz o bünyeyi reddetmektir, ortadan kaldırmaktır; karşılığında, kendi kendimizi gerçekleştirmektir.

Kendi gerekleŐimimizi engellemek, düŐünmemizi kesintiye uğratmak adına, bizi kendi yolumuzdan alıkoymak için önümüze serile gelen oyunlar cümlesindedir, reddetme duygusunu yitirmek ve ıslahatılık.

Batıcılığın Müslümana bırakmış olduğu alan çok küçüktür. İslâmî hayatı ortadan kaldırmının bütün tedbirleri alınmıŐtır. Bıraktığı alansa, İslâmî bir hayatı gerçekleŐtirmemize asla yeterli değil. Onun bize bıraktığı alan, ancak belli ibadetlerimizi yapmaya ve ancak yine belli ev içi hayatımızı yarım yamalak korumaya bile yetmeyecek kadar küçük bir alandır. Yani kendisi-

ne asla zarar vermeyecek olan çok sınırlı, o bile yaralı, birkaç alan bırakmıştır bize Batıcılık. Müslüman, kendine bırakılan bu alanlarla, aydınlığa çıkmanın yolunu bulamaz.

Müslüman, kendine bırakılmış bu alanların bile tuzaklarla dolu olduğunu bilmelidir. Oyalandırıldığını bilmelidir. Bunlarla teselli olmak, Müslümanın eylemine, direnişine en büyük engellerdendir.

Peygamber nasıl ki, cahiliyeye ait ne varsa, hepsini ayağının altına alarak işe başladıysa; Müslüman da Batı kökenli olan her şeyi retle işe koyulmalıdır.

Batı'dan gelenler bir uzun tarihî safahat belirttiği için; bu zehir uygun aralıklarla bedenimize şırınga edildiğinden, vücudumuzun taşıdığı hastalıkları teşhis yanılığarı içindeyiz. Alıştık bu zehirlerin çoğuna. İslâmî bir hayata aykırı görmediğimiz, bu hassamızı yitirdiğimiz birçok bölümler var hayatımızda. Olağan karşılıyoruz nice Batı kökenli bâtil şeyi.

İslâmî bir hayatı, bütün unsurlarıyla önce kendi şahsında ve evinde tam anlamıyla gerçekleştirmedikçe; küfrün artık tabii gelen o çok zor veya teferruat gibi görülen aykırılıkların cümlesini reddetmedikçe, hiçbir mesafe almaya aday olamaz Müslüman.

Kendimize ve evimize bakalım ilkin. Bir Batılı kişi ve evle ayniyet içinde olan neyimiz varsa; bütün ev eşyalarımızdan, davranışlarımıza kadar her şeyi reddedelim önce. Ya da en azından, bunların İslâmî hayatın gereç ve gerekleri olmadığını bilincinde olalım. Bütün bunların önümüze kurulmuş tuzaklar olduğunu bilelim. İstikrahla bakalım onlara. Bizim sitemizde onların asla yerinin olmadığını düşünelim. Sitemizin modeliyse, bizzat Allah Resulünün temellendirdiği sitedir şüphesiz.

Yeni Devir, 15 Temmuz 1978

BİR SOHBET

Bursa'dan mektup yazan Ahmed Aktaş diyor ki:

“Gençliğimizin, yani bizim meselelerimize gösterdiğiniz yakın ilgi bizi çok memnun etti. Allah da razı olsun. Cemaatimizin meselesi aslında bir bütündür. Ne var ki içinde yaşamaya mecbur bırakıldığımız sistem nesillerimiz arasına bazı anlayış farkları koymuştur. Aynı inancı paylaşan biz Müslümanlar bile kendi aramızda var olan, nesil farkına dayalı bulunan farklı anlayış ve düşünceleri ortadan kaldıramamaktayız. Gerek gençlerimizin kendi aralarındaki düşünce ayrılıkları, gerekse gençlerimizle büyüklerimiz arasındaki anlayış farkı dağınıklığımızda etken rol oynamaktadır.”

Ahmet Aktaş'ın 3 ve 4. cümlelerini bütün Müslüman kuruluşların kapısına bir levha hâlinde yazsak yeridir. Bütün Müslümanlar bir tek millet olduğuna göre, elbette bütün meseleleri de birdir ve bir bütündür Müslümanların. Bir nesil farkından gelen ayrılığımız, farkımız da yoktur. Hiçbir Müslüman genç, annesiyle babasıyla bir aykırılık içinde olabilir mi? İslâm'ı layıkıyla bilen ve yaşayanlar arasında aykırılık ne demek, bir ayniyet olabilir ancak. Çünkü İslâm, zamana ve nesle göre değişiklik ihtiva eden bir din değildir, her çağ için geçerli, değişmeyen, eskimeyen bir nizamdır. Kur'an ve sünnet, hem atalarımızın, hem bizim, hem de çocuklarımızın kurtuluş reçeteleridir.

Nesiller arasındaki aykırılık, ancak beşerî sistemlerin tabii bir sonucudur. Kendini insan aklının sınır-

lı imkânlarına teslim etmiş olan toplumlarda görülür nesiller arasındaki çatışmalar. Sürekli olarak değişen veya gelişen insan aklı, onun bulgusu elbette kendinden önceki dönemi yanlış, yetersiz ve eksikli bulacak ve o döneme göre şartlanmış olan nesliyle, kendi arasında büyük uçurumlar görecektir.

Bu bakımdan Müslümanlar arasındaki nesil farkı, asla bir görüş, düşünüş farkı biçiminde tezahür edemez. Ne daha önceki nesille ve ne de çağdaşlarıyla arasında bir düşünce aykırılığı olamaz Müslümanda. Eğer bir fark varsa, bu bağlı oldukları nizamla tamamen ilgisiz, yani ve ancak o nizamı anlama ve yorumlamada düştükleri kişisel veya hizipler arası yanlışlar, ayrılıklar, rekabetler sebebiyledir. İslâmî olduğu gibi değil, zannettikleri gibi görmek temayülündendir. Bu durumsa hep fetret devirlerinde görülür. Ve bir müdir fikrin zuhuruna kadar bu kargaşalık devam eder.

Ahmed Aktaş devam ediyor:

“Bazı genç kardeşlerimiz inancımızı yayma ve yaşama hususunda farklı metotları kabullenmişler. Bir kısmı duvarlara slogan yazma, afiş yapıştırma, marş ve slogan söyleme vb. gibi çalışmalara ağırlık verilmesini isterken, bazıları da fikrî yöne ağırlık verilmesini istemektedirler (kitap okumak, sohbet, tartışma gibi). Bu iki farklı düşünüş, bence bir birlik sağlanamamasının ana nedenidir.”

Bu iki farklı davranış, aslında, birliği zedelememelidir. Zamanı ve yeri iyice düşünüldükten sonra her ikisine de ihtiyaç olabilir. Bir Müslüman öncelikle düşünce alanında tamamlanmaya çalışacak, öte yandan da kendini ilan etmenin yollarını kollayacaktır. Onun için,

küçük ayrıntıları temel aykırılıklar şeklinde görmeyelim. Uzlaşmaya ve bütünleşmeye çalışalım. Kendimizi ve yekdiğerimizi ihlasla tashihe yönelelim.

Ve aramızda nesil çatışması söz konusu olamayacağı için büyüklerimizin söz ve nasihatlerine kulak verelim. Hepinize, zaman ve yerine göre uygun davranışı tavsiye edecek olan bilgili ve tecrübeli büyükleriniz vardır, çevrenizde bile.

Yeni Devir, 20 Temmuz 1978

KAÇAMADI KİMSE ELİNDEN

Her varlığı, her durumu din'le kuşatılmış görme-
yen var mı?

Kendini din ile ilgili olarak düzenlememiş, ne bir fikir, ne bir rejim, ne bir sanat ve ne de en basitinden bile olsa, herhangi bir tavır vardır.

Din, yalnız dindarın değil, dinsizin de temel meselesidir. Din düşmanlığı, aynıyla, din vakasıyla uğraşmak, kavgalaşmak değil midir?

Laisizmden, Marksizme kadar her şey, kendine konu olarak dini seçmiştir.

Dindarın teslimiyetinden, dinsizin kudurganlığına kadar her tezahürde yankılanan din'dir.

Bir profesör bilirim: On bir ay eviyle işyeri arasında gider gelir. Ramazan bir dedi mi, artık bir ay müddetle, her Allahın günü ikindiden akşama kadar, onu mutlaka ağzında sigara olduğu hâlde Kızılay caddesinde, bir aşağı bir yukarı gezinirken görürüm. Ramazan boyunca, her gün saatlerce, aynı caddede, sigarasıyla birlikte dolanıp durur. Tanınmışlığımızı kullanarak bana selam veren bu ırzı kırığa, bir gün açıkça sövdüm. Sözlerimi, çevresine bir selam jestiymiş gibi göstermek pişkinliğiyle, duymazdan gelerek, başıyla yine selamladı beni. Derdi davası, ramazandan böylece hınç almak herifin. "Ben dinsizin tekiyim" deyip de, meselelerinin dışına atmıyor dini. İlla uğraşacak.

Tersinden bile olsa, bütün uğraşısı din oluyor dinsizlerin.

Yok ezan Türkçeleşsin, yok camilere sıra konulsun diye yırtınanların hepsine bakın; bu sarsak ruhlu ve “hayvandan da aşağı” olan “kör ve sağır”ın hiçbirisi bizzat kendilerinin teklif ettiği biçimde de olsa, ömründe hiç tapınmış mıdır?

Dindarlara karşı çıkan sıradan bir adamın gerekçelerine, bahanelerine hiç tanık oldunuz mu? Kimisi hacca gidişlerin istismar edildiğini, hacıların kılık kıyafetlerinin utanılacak kadar kötü olduğunu, dindarların zamana uymadığını ileri sürüp dururlar. Kimisi kendi kıyafetinin edepsizliğini meşru göstermek telaşıyla başını örtenleri müfrit bulur. Sürekli olarak dindarları suçlayan bilhassa sıradan adamın, din’le gerçekten, ne çok alış verişi vardır. Kendisinin, ailesinin, soyunun sopunun nasıl dinli imanlı olduklarını anlatır dururlar hep. Aşağılık, eksiklik duygularını aşma heyecanıyla ipe sapa gelmez laflar ederler.

Cumhuriyetçi, laik ve çok Kemalist ünlü bir şairle konuşuyordum bir gün bir Müslüman elçiliğin davetinde. Adam elindeki içki bardağıyla, kendisinin öyle dindar, inançlarına öyle bağlı olduğunu anlatıyordu ki, sorma gitsin. Yanı başımızda duran yarı çıplak karısını göstererek, onun oruç bile tuttuğunu; filan sağcı prof. un ramazanda içki içtiği hâlde kendisinin asla içmediğini böbürlenerek anlattı durdu. Bu garip Müslümanlık şovu, yanımdaki hikâyeci İsmail Kılıoğlu’nu bir hayli eğlendirmişti o gün, “Bu nasıl Müslümanlıktır?” diye.

Kimisi böyle Müslüman vatandaşların; ne yardan ne serden vazgeçiyorlar işte!

Kimisi de durmuş cenk ediyor Allah’la.

Velhasıl-ı kelim dinle uğraşmayan kimse yok.

Baksanıza televizyon bile “dinsel yayın”(!) yapmıyor mu?

Devletlularımız “Bayram mesajları” yayınlamıyorlar mı? Müslim, ya da gayr-ı Müslim bir sürü firma, ilerici gazetelerle bayram tebriklerinde bulunmuyorlar mı?

Orucunu yiyen nice hanımlar beyler, bayram dedi mi, tıkr tıkr ziyaretlere gidip, çene alın temasıyla eller öpmüyorlar mı?

İşin açığı, bayram günlerinde, evinin kapısına; “Dinsiz olduğum için, benimle bayramlaşmaya kimse gelmesin” diye fiilen levha asan Ataç usta bile dini şöyle bir tarafa koyarak, başı kulağı rahat bir hayat yaşamadı.

Elinden kimsecikler kaçamadı dinin.

Yeni Devir, 3 Eylül 1978

NASIL CEMAATİN DAVETİ

Müslüman bir topluluk içinde yaşadığı hâlde, kişi kendisini “cemaat”ten sorumlu saymıyorsa, onun yaşadığı Müslümanlık, İslâm’ı hiç tanımayan bir ortamda yaşayan münferit bir Müslümanın hayatına benzer.

Münferit bir Müslümanınsa hayatında uygulanma imkânı bulan İslâm, ancak İslâm’ın bazı hükümleri olabilir. Münferit Müslüman olsa olsa ancak, fertten istenen görevleri yerine getirebilir. Dinin, toplum nizamına dair hükümlerine şahit olma imkânı yoktur onun. Bu yüzden İslâm’ın bütünüyle uygulanışına şahit ve muhatap değildir münferit Müslüman.

Böyle bir kişinin durumu, âdeta yeryüzünde kendisinden başka hiçbir Müslümanın kalmadığı bir ortamda yaşamak gibidir. Gerçekte, böyle mücerret bir durum ve olay olmadığına göre; yani her Müslüman, idrakleri sınırlı bile olsa, bir Müslüman toplulukta yaşadığına göre; münferit bir İslâmî hayatı sürdürme hakkı yoktur. Çevresinde ya bir bilinçli cemaat oluşturmaya veya mevcut cemaate üye olmaya mecburdur. İslâm’ın hükümlerinin ya daha büyük bir bölümü veya tümü, ancak böylece uygulanma alanı bulacaktır. Cemaatin teşekkülüyle artacak görev ve sorumluluklar vardır çünkü.

Din yalnız kişisel bir mukavele değil, toplumsal bir düzendir. İslâm’ın davetine uyarak Müslüman olan fert, kendisini belli bir cemaatin üyesi olarak sayacak,

böylece dinin tümüyle uygulanışında kendini hisse sahibi bilecektir.

Cemaat olma şuuru bulunmayan Müslümanın İslâm'ı o kadar eksiktir ki, dinin her türlü eksiklikten münezzeh olduğu hakikatine uyararak, böylelerinin İslâm'ına "İslâm" dememek gerekir. Böyleleri, kişisel ibadetlerine engel olmayan her türlü küfür düzenine de razıdırlar. Yaşadıkları toplumda geçerli olan "menhiyat", kendilerine zor kullanılarak uygulatılmayınca, düzene hiçbir itirazları da yoktur. Bunlar, kendi nefislerini bazı dini yasaklardan koruyabilince, bu durumlarını yeterli, hatta tamam bir Müslümanlık örneği saymak gibi bir nefis "emniyeti"ne düşmüşlerdir. Böylelerinde din, sadece kişisel bir "vicdan" olayıdır. Dini toplumdaki soyutlayarak kişisel bir ruhî konfor ve bu konforun tamamlayıcı manzumesinden olarak bazı merasimlerin ircaına indirgeyen laisizm de dindarları bu duruma getirmeyi amaçlamıştır zaten. Bu duruma gelmiş olan dindarların, hatta örgüt hâline gelmesi bile, laisizmi rahatsız etmez. Gerçek laikler bu tür örgütlere yardımcıdırlar da. Bu sınır içinde kurulan örgütleri; ibadethane yaptırma ve koruma derneklerini, vakfiyeleri, kurulu düzenlerinin temelini sağlamlaştırma çabalarından sayarlar.

Böyle toplulukların, yani kuruluşların, cemaatleşmeyi sağlayıcı bir fonksiyonu olmadıktan başka, cemaatleşmeyi engelleyici, onun gerçek yönünü çarpıtıcı bir etkinlikleri de vardır. Dinin öz hakikatini, gayesini, kendine temel yapmamış olan kişilerin ve örgütlerin, dine hizmet zannıyla ortaya koydukları her eser ve her yapı, laisizmin sevdirilmesine yarayabilir yalnızca.

O hâlde Müslüman ne öteki Müslümanlardan kopuk, münferit bir kişidir ve ne de İslâm'ın öngördüğü cemaatleşmeden gayrı bir cemaatin ya da örgütün mensubudur. O, sürekli olarak bir cemaatle birlikte İslâm'ı tebliğ eden ve bu tebliğ sonucunda güçlenen cemaatin, bütün İslâmî hükümleri uygulayacağı noktalara ulaşmasında rol almış kişidir. Rahmet böyle cemaatin üzerindedir ancak ve davetin, amelin doğrusu, emredilene de böylece yerine getirilmiş olur. Fussilet Sûresi'nin 33. ayetinin buyruğu içinde yer alınmalıdır: "Ben gerçek Müslümanlardım, deyip amel işleyerek Allah'a (ibadete) çağıran kimseden daha güzel sözlü kim var?"

Yeni Devir, 4 Eylül 1978

GARİP DİNDARLIKLAR

Kaçamadı kimse dinin elinden, elhak!

Bir gün bir profesör bana demişti ki:

- Ben mesela oruç tutuyorum; yok sigara içmişim, yok sakız çiğnemişim hiç bozulur mu orucum? Mide-me bir şey gidiyor mu ki? Abdest alıyorum mesela, bir yerim çiziliyor kan geliyor; hiç abdest bozulur mu böyle şöyle. Dinimizi böyle yobazlıklardan ayıklamalıyız! Akıl mantık dinidir, bizim dinimiz.

Bu profesöre, o gün hiç cevap vermedim. Hangi perçeminden tutabilirdim kelin?

Yine günlerden bir gündü. Dindar(!) ünlü bir vatan-daşın, bir güzellik kraliçeliği de kazanmış bulunan monden-entelektüel kırmacı ve de bir "tarikat" bağlısı kızı, bana sormuştu:

- Yaz günlerinde filan otelde havuza giriyorum. Tabii ki bikini giyiyorum. Bu durumda abdestim bozulur mu, bozulmaz mı?

Bu kızcağıza bir cevap verdim ki, burada yazmam. Çok merak edenler Erdem Bayazıt'a sorup öğrensinler.

Ne tırnağının ojesinden ve ne de gusül meselesinden vazgeçemeyen cici bayanlara hiç rastlamadınız mı?

Kadınli erkekli mevlit merasimlerinde, çantalarından çıkardıkları süslü yaşmakları, saçlarının ucuna

iliştiriveren, “o çok dindar”(!) hanımcıkları görmüşlüğüünüz oldu mu?

Babalarının ya da yakınlarının cenaze merasimine mutlaka gelen ve mutlaka namazını kılmayan beyefendilere şahit olmayanınız var mı?

Niye, “Benim ölümü camiye götürmeyin!” diye vasiyet etmez bazı adamlar; “Ben mevlit falan istemem” demezler neden?

Bayramlarda o cicili fistanlarıyla yakınlarının mezarını ziyarete giden insancıklar, ne menem insanlardır, neden “Bu bizim yaptığımız ne nanedir, ne lahana turşusudur?” diye düşünmezler.

Ne dinsizliğe razılar ne dindarlığa aslında.

Bir garip insan, mahluk.

Dine gereğince inanmak, onun gereklerini yerine getirmek, kendine giran gelen nice insan var ki, komik, garip bir yığın bâtila inanırlar. Bu bâtila olan inançlarını da, fitratın muhtaç olduğu din ihtiyacının yerine kaim kılmışlardır. Putçuluklar da öyle değil mi?

Putçuluklar da, öteki dinsizler de, hep konuları din olan sapkınlıklar.

Dinden kaçmak bile, bizzat dine karşı bir tavır alıştı; dini kendi dışına itmekte dahi, yakayı dinin elinden kurtaramamak var.

“Allah’ın varlığı veya yokluğu benim meselem değildir” diyen Bertrand Russel, uzun uzun din üzerine spekülasyon yapmaktan geri durmaz.

Anlaşılan, ne kaçmak ve ne düşmanlık, hiçbiri, dinin elinden yakayı kurtarmaktan olmuyor.

Sıradan bir kişiden, ileri derecede bir aydına kadar herkes için durum bu. Bir dine inanıyorlar, inanıyorlar da, bu din ne menem dindir, orası başka!

Dini kendi hakikatine uygun anlamda idrakte, ona teslim olunmayınca, fitri eğilimin etkisiyle taslanan dindarlıkların kâffesi bâtıldır, insanoğlu bu bâtılla işti-galinde, din duygusunu tatminle müteselli olmayı kol-luyor ama nâfile. Elhak ki, böyle yarım yamalak, eğri büğrü dindarların hiçbirisi mutlu değildir.

Yeni Devir, 7 Eylül 1978

KUR'AN'SIZ MÜSLÜMANLIK

İslâm inancının gençliğini yetiştirecek olan biziz. Kendimizden, yani inananlardan başka bir kimse yoktur Müslüman bir gençliğin yetişmesini kendine amaç edinen.

Bu laik düzeni ve onun imkânlarını yeterli bulmak mevkiinde olamaz bilinçli Müslüman. Bu düzen, elbette ki bilinçli Müslüman yetiştirmeyi amaçlamadı asla. Hatta nasıl insanlar üretmeyi hedeflemiş bulunduğu malum.

Şunu söylemek istiyorum.

Gençliğimize, evlatlarımıza İslâm'ı öğretmek ve yaşatmak, bizzat kendimizin üstleneceğimiz bir görev olmuştur.

Bu görevi yerine getiriyor muyuz?

Başkalarını söylemiyorum, İslâm'ı kendine dava edinmiş olanlardır sözüm: Kendi çocuklarımıza, yakınlarımızın çocuklarına, kardeşlerimize İslâm'ı öğretmeye çalışıyor muyuz? Onların bu yoldaki çabalarını denetliyor muyuz?

Onlara, Kur'an-ı Kerim'i okuyabilmeleri için gayret gösteriyor muyuz?

Kur'an okumasını bilmeyen bir gençlik yetişti.

Bunların içinde bizim çocuklarımız da var. İslâmcı bir düşüncede yerini almış olan gençlerimizden de, Kur'an'ı yüzünden okuyamayanlar az değil. Olmaz böyle şey, ama olmuş! Bu düzen Kur'an öğretimini, görev bellemediği için, öğretmedi gençlere. Ailelerimiz de ihmal eyledi bu öğretimi. Bu yüzden Kur'an'ı bilmeyen bir gençlik oluştu. İçinde dindar aile çocukları olan

büyük bir gençlik kesimi Kur'an'ı okuyamıyor.

Bu acı gerçeği aşmaya, değiştirmeye mecburuz.

Kabahati ona buna yıkmakla mesele hallolmuyor.

Bilmiyorsak öğrenmeliyiz. Bilhassa gençlerimize, kendi çocuklarımıza öğretmeliyiz Kur'an'ı.

Gençlik kuruluşlarımız, her şeyden önce Kur'an-ı Kerim, eski yazı kursları açmalıdır. Çocuklarına özel öğretici isteyen ailelere, Kur'an-ı Kerim öğretmeni bulmaya çalışmalıdırlar. Gençlik kuruluşlarımız, buldukları bölgede, "evlere Kur'an öğretmeni" göndermeye hazır olduklarını ilan etmelidirler. Hatta bizzat kendileri, gidip Müslüman aile reisleriyle konuşarak, çocukları için Kur'an öğretmenine ihtiyaçları olup olmadığını sorsunlar.

Her İmam-Hatipli, Kur'an öğretmenliğine talip olsun. Hem bu derneklerde, hem evlerde, gidip Kur'an öğretmenliğine hazır olduğunu bildirsın, dersler okutsun.

En büyük hizmet, eylem budur bugün.

Yüzlerce dernekten ve İmam-Hatipliden böyle bir faaliyete başladıklarına dair müjdelere almak istiyorum.

Allah'ın kelamını okutmaktan, okumaktan büyük bir hizmet var mı?

Bize bir gençlik, hakiki bir gençlik getirecek damar budur. Böyle bir gençliğin yetiştiricisi olmak görevini yüklenenlerin başında, Kur'an öğreticileri olacaktır.

Kur'an'ı hamil olmayınca, İslâm davası mı olurmuş? Bizi Kur'an'dan koparanlara cevabımız, Kur'an'ı yüklenmekle olsun.

Yeni Devir, 28 Temmuz 1978

CANDIR HEDİYESİ MÜ'MİNİN

“Size diyorum ki tarihe dost, tekrar ediyorum, ama bir yerde diyeceğim ki ölüme dost olunuz! Ahiret dünyada başladığına göre, dünya ve ahiret tefriki bizim izafi değerlerimiz olduğuna göre, biz onu, dünya ve ahireti kendimiz tefrik ettiğimize göre, bir de bir olduğuna göre, ölüm ve yaşama diye iki ayrı şey olmadığına göre, ezel ve ebed beraberliği, tevhidi olduğuna göre, o zaman nasıl kendimize dost olmak mecburiyetinde isek ölüme de dost olmak mecburiyetindeyiz. Çünkü ölüm insana gözünün akının siyahına yakınlığından daha yakındır.

Peygamber-i Ekber “Ölüm insana gözünün akının siyahına olan yakınlığından daha yakındır.” buyuruyor ve asıl daha güzeli ve yine Peygamber-i Ekber buyuruyorlar ki “Ölüm insanın tuhfe-i cânıdır” sahibine, Rabbine, hediye etmesidir, tuhfedir.”

Birden bire kendisini çok göresim geldiği bir anda, bu hasretimin etkisiyle açıp tekrar okumaya başladığım “Dostluk Üzerine” konuşmasında, yukarıdaki sözleri söylemiş rahmetli Fethi Gemuhluoğlu ağabeyimiz, ölüm hakkında.

Ben bu satırları okurken, daha doğrusu o bu satırlarda konuşurken, hatta saatlerce süren bir muhavereye dalmışken, bir ara dünya, zaman ve tarihin beni silkelmesi üzerine, farkına vardım ki, şu an, tamı tamına, Onun Hakk’a yürüyüşünün yıldönümü dakikalarıdır. Suphanallah ve bi hamdike ve rahmetike ya erhame’r-

rahîmin. İçime, bir hüzün kâsesi içinde şükrün, merhametin aydınlığı akıtıldı. Enbiya Sûresi'nde buyrulduğu gibi: "Her nefis ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak kötülük ve iyilikle deneyeceğiz. Hepiniz de sonunda bize döndürüleceksiniz." El-Mülk Sûresi'nde de buyrulur: "Amelce hanginiz daha güzeldir diye, sizi imtihan etmek için hem ölümü, hem hayatı icat eden O'dur. O, azizdir, gafurdur." Biz dahi şahidiz ki, Rahmetli, bu imtihan dünyasında hep hayır işledi ve hayra talip oldu. İnsanlara karşı gösterdiği dostlukta ölçüsü, rehberi, aynen kendi ifadeleriyle şöyleydi:

"Dost ol kişidir ki, öldürülmesi muhakkak ve mukarrer olan gecede Peygamber-i Ekber'in yatağında yatar, Şah-ı Velayettir. Dost ol kişidir ki, mağara arkadaşıdır, yâr-ı gârdır, Ebu Bekir'dir. Ve bütün delikleri tıkadıktan sonra yılan gelmesi muhtemel son deliği tabanı ile tıkar ve oradan O'nu yılan ısırır." Kişi, sevdiğiyle haşrolacağına göre, yine şehadet ederiz ki Fethi Ağabeyin kendine örnek, önder tanıdıkları, ölçü belledikleri, muhabbetiyle hemhâl oldukları bunlardı. "Dostluk Üzerine" konuşmasına şöyle başlamışlar: "Evveli, âhiri, zâhiri, bâtını selamlarım. El-Evvel-i Allah, El-Âhir-i Allah, El-Batını Allah, Ez-Zâhir-i Allah, Sahibi selamlarım, Sahib-i Hakikî'yi selamlarım. Sağımı, solumu, önümü, ardımı selamlarım. "Levlake" sırrının mazharını selamlarım. Validesini, Hadice Validemi, Fatıma Validemi selamlarım. Çehar-ı yâr-ı güzini selamlarım. Erkân-ı Erbaa'yı, Selman'ı, Mikdad'ı, Ammar-ı Yâser'i selamlarım. İmameyn-i muhteremeyni selamlarım. Taife-i Ecinneyi selamlarım, müminlerini ve Müslimlerini. Ve sizi selamlarım."

İşbu selama muhatap olan hepimizden mukabele ve dua diliyorum bu er kişi ağabeyimiz için. El-Cum'a Süresi'nde buyrulur ki: "De ki: Haberiniz olsun, o kaçıp durduğunuz ölüm, muhakkak gelip size kavuşacaktır. Sonra hem gizliyi, hem aşikârı bilen Allah'a döndürüleceksiniz de, O size neler yaptığınızı haber verecektir." O hâlde mümine düşen, ömrünün bu dünyadaki bölümünü, Hak rızasına uygun düşecek olan cihatla geçirmektir. Mümin ferden ve cemaatiyle birlikte her an cihat üzere olmakla yükümlüdür. Cihat üzere olan kişiler için elbette "öldü" diyemeyiz. Onlar bu dünyanın perdesini aralayarak öteye geçivermişlerdir ve Rabbin nimetleriyle rızıklanmaktadırlar.

Eserini vaktiyle Fethi Ağabeyimize adanmış olan *Sebeb ey* şairi de kitabını şu beyitle noktalamıştı:

*Ölüm bize ne uzak bize ne yakın ölüm,
Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm.*

Yeni Devir, 14 Eylül 1978

ADIN MÜSLÜMAN

Cemaat olmaya koyulmuş Müslümana, bir tek ad konabilir: Müslüman! Ancak bu Müslümana aittir tam ve kâmil olma liyakati. Böyle bir Müslüman, toplumun adlandırdığı ve önem verdiği herhangi bir meslek şöhreti veya lafzıyla değil; öncelikle ve daima “Müslüman” olarak tanınacak ve anılacaktır. Mesleği, kişi için ancak geçimini sağlama aracı; Müslümanlığı ise temel işi, gayesi ve farikası olacak.

Müslümanın Müslümana eşitlenişinin ilk basamağı bu addır. Bu adı alanlar arasında hemen başlayacak olan rütbe farkını getirecek olan yarışın adıysa, takva.

Hz. İsa'nın tebliğ ettiği dine girmiş olan müminlere, putperest Roma, diri diri yakmak, aslanlara parçalamak gibi zulümleri uygulamak için: “Sen kimsin ve nesin?” diye sorguya çekerken yalnız şu cevabı alıyordu:

- Hıristiyanım!

Adları, unvanları, savunmaları, hatta eylemleri, bu bir tek kelime içindeydi.

Mümin için, inancının adıyla adlanmaktan daha yüce bir unvan mı olur?

“Müslüman”, vücudumuzun, işimizin, amacımızın adı olunca, güçlü bir cemaat olmaya doğru ilk adımları atmış olacağız. Adımız Müslüman olunca, bâtil düzenlerin bizi getirip bıraktığı dar boğazlarda oyalanmayız, onun bizi mecbur kıldığı siyasi tercih farklarında tü-

kenmeyiz, erimeyiz. Çünkü bir tek aç ve amaç çevresinde toplanmış oluruz.

Adımız Müslüman olunca, aktüalitede “şuculuk, buculuk” diye isimlendirilen, hiziplerin yaftası altında değildir artık. Bir ve bütün hâle geliriz.

Adımız Müslüman olunca, “şer” ve “ehven-i şer” tayininin açmazları, bizi parçalamaları son bulur.

Adımız Müslüman olunca, kökü Hz. Âdem’e kadar ulaşan inanmışlar zümresiyle birlikte, en büyük milletin kendimiz olduğunun gerçeği, sevinci, umudu kucaklar bizi. Yerimizi, konumumuzu, yükümüzü tanırız. Kâinatı, tarihi, uygarlığı asli hüviyetiyle kavramış bulunuruz. Küfürle, küfür ehli olan milletle zamanlar boyu verdiğimiz savaşlar, yeniden anlam kazanır. Çağ içindeki işlevimize, en doğru anlamı ve özü taşımış oluruz. Üstümüzdeki emanetlerin, birer Peygamber emaneti, uygarlığımızın “vahiy uygarlığı” olduğunun bilinci nakşolur yüreğimize.

Evet, Müslümanların aralarındaki iftirakı yok etmenin ilk basamağı; Müslümanın şunun bunun adamı veya yardımcısı değil, kendine ait olan apayrı bir davanın güdücüsü olduğunun idraki, her Müslümanın, kendini yalnızca “Müslüman” olarak bellemesiyle mümkün.

Yeni Devir, 17 Eylül 1978

BİR MUHASEBE MÜSAHEBESİ DAHA

Bazı Müslümanlar, İslâm davasının gerçekleşmesini mevcut İslâmî hiziplerin birleştirilmesiyle ilgili görüyorlar. Çeşitli gruplara bölünmüş bulunan Müslümanlar, kendi hizip gayretini bırakarak kitap ve sünnetin hakemliğine teslim olmalıdırlar, diyorlar. Aralarında ittifak etsinler isteniyor. Bütünleşelim, tek bir sevk ve idare etrafında toplanılsın, diyorlar.

Elhak ki doğrudur!

Doğrudur, ama bunun realizesi, hele şimdilerde, imkânsız çapta zor. Bu zorluğa rağmen, elbette bu kabîl dilek ve çabalar devam etmeli. Bu yolda gösterilecek çabaların, en azından aradaki gerginliklerin azalmasına yararı olacaktır. Belki bu kanaate ulaşan, yani birleşmenin gerçekleşmesini şart gören bir kamuoyu da oluşur. Bu kamuoyu zamanla hizip sahiplerini de etkiler, mümkündür.

Lakin derim ki, eğer bir meseleyi realizede büyük zorluklar varsa, onu tehir etmeyi de bilelim. Grupları birleştirme çabaları, eğer gruplar arasındaki gerginliği çoğaltmaya sebep olarsa, bu işten şimdilik vazgeçelim. Her grup, birleşmeyi ancak kendi mihveri etrafında olursa kabul edecek görünüyorsa, bu kanaatte elan bir direnme içindeyse; sizin birleştirme çabalarınız ancak keskin kavgalara da yol açabilir. Bir meseleye öncelik vermek, onun çarçabuk haline kâfi gelmez.

Bir işi zorlamak doğru değil. Vakıaların tabiatını iyi tanımalıyız. Kaş yapayım derken göz çıkarılmamalı. Bir meseleye yönelişte, takdim ve tehirler yerlerine

oturulmalıdır; sıralamayı yanlış yapmayalım. Yanlış sıralamada inat gösterilirse, daha birçok uyuyan fitneler uyanır sonra.

İyi dilek ve çaba üzere olmak, yeterli değildir. Vakit ve şartları da iyi hesap etmeli.

Birleşme konusunda kamuoyumuz tam hazırlanmamışsa, yani tabanda bir ittifak sağlanmamışsa, birleşmenin vakti ve şartları doğmamış demektir. Çünkü hizipleri şartlayacak, sıkıştıracak olan kuvvet, kamuoyudur, yani İslâm cemaatidir ancak. Üst düzeydeki birleşme, cemaatin tazyiki olmadan mümkün görünmüyor bugün. Hiziplerin üst düzeyi, hizip gayretkeşliğinde kararlı gibidirler çünkü. Kendi hiziplerini yaymakla ferah buluyorlar. En hayırlı faaliyeti kendilerinin gösterdiği inancı ve şevki içindedirler. Bu bakımdan ittifakın önce bu üst seviye ve çevrede gerçekleşmesi yakın bir ihtimal değil. Hizbin en ucunda bulunanlar üsttekilerdir. Tabandakilerden daha çok onlar ifrat noktasındadır. Oysa tabandakiler daha mülayim. Üsttekilerin ifratı, şartlaması, tabana doğru indikçe şiddet dozunu büyük ölçüde kaybediyor da, âdeta “kraldan fazla kralcı” gibi davranan bazı kişi ve çevreler varsa da, bunlar, büyük yekûn belirtmezler, istisnalarıdır.

Onun için en çıkar yol, bu birleştirme fikrine önce tabanı muhatap kılmaktır.

Bu tabanı muhatap alıfta, dikkat edilmesi, itina gösterilmesi gereken husus asla bu hiziplere çatmamak olmalıdır. Bu yalnız hizip taraftarlarının damarını kaptırmamak için değil, davamızın hakikati gereği bu hiziplere sahip çıkmamız içindir. Gerçekten, bütün İslâmî gruplara sahiplenmelidir Müslümanlar. Bu sahipleniş asla, onların bizimle kavgalaşmalarına meydan vermemek gibi yüzeysel duygulara, hesaplara dayanma-

malı. İnanarak, severek, yani samimiyetle benimsemeli ve sahiplenmeliyiz onları. Çünkü işin hakikati o ki, bugün İslâm davasında bilinçli ve diri ne kadar insan varsa, hemen hemen hepsi, bu İslâmî hiziplerin, grupların gösterdiği büyük çabaların sonunda oluşmuştur. Batıcı düzenlerin gündemden kaldırdığı İslâm'ı, diri tutmanın soylu mücadelesini veren bunlardır. Şartların ve imkânların elverdiği nispette ve yeteneklerinin ölçüsünde ihlasla kavga verenlerin hakkını ketmetmek haramzadeliktir.

Amma, aslolan da hizipleri tek ve bütün bir İslâm davası çevresinde toplamaktır nihayet.

Ve bu toplayış öncelikle tabandan başlamalı.

Hizip uçlarını ilk elde yan yana getirmek mümkün görünmüyorsa; yapılacak iş, önce tabanı birliğe hazırlamak olmalı, ki onların tazyikiyle yukarılarda birleşme olsun.

Eğer hizip güdücüleri de, bugün birleşme noktasında değillerse bile, hiç olmazsa yek diğerine karşı musalaha içinde bulunurlarsa -ki bugün böyle bir sulhun sağlanması çok önemlidir ve ilk merhale bu olmalıdır- işte o zaman mesele uygun bir mecraya kavuşur.

Yeni Devir, 20 Eylül 1978

BİLSEK NE HALDEYİZ

Kavga çıkarmaksızın, dövüğe girmeksizin düşüncemizi yaymanın yolu yok mudur?

Kendi davamızın, eylemimizin doğruluğunu ispatlamak, illâ bizim gibi düşünmeyen ve davranmayan kişileri ve kuruluşları suçlamakla mı mümkün?

Dikkatleri üzerimizde toplamak için gariplikler yapmaya, sağa-sola ağız atmaya mecbur muyuz?

Ah şu dikkatleri çekmek, özellikle çağımızın bir genel şartı oldu.

Sokakları dolduran insanlara bakınız. Kılık kıyafetlerinden davranışlarına kadar her şeyleri âdeta onunbunun dikkatini toplama yarışı içinde olduklarını ilan ediyorlar.

Her türlü yayın organı, her türlü metan ya da kurumun propaganda, yani dikkat toplama aracı olarak çalışmakta. Yok aslında birbirimizden farkımız, ama biz bilmem ne bankasıyız, diye bir reklam vardı televizyonda. Siz bu reklamı, reklamına şahit olduğunuz her şey için genelleyiniz. Gerçekten de birbirinden hiç farkı olmayan nice eşya, hep kendini en iyinin en iyisi olarak tanıtmaktadır.

Yukarıdaki banka reklamının hakşinas, tarafsız görüntülü ifadesi bile, ama biz yine de şu bankayız, diyerek kendine bir üstünlük payı ayırmaktan geri kalmıyor. Aynı işi yaptıkları, aynı metayı ürettikleri hâlde, "bize gelin, bizi alın" anlamına gelen propagandacılık, çağımızın çok tabii karşılanan bir yöntemi olmuştur.

Bir kurum veya meta, bizzat kendinde olan farklılığı, üstünlüğü belirtmek gayesine dayandırırsa reklamını, bu, onun hakkı olabilir. Yani “ben şuyum, özelliklerim de budur” derse, bu tabiidir. Varlığından çevreyi, müşterisini haberdar edebilir. Ama bu rekabet duygusuyla, bencillikle emsallerinin hakkını gölgelemek gibi tamamen kapitalist düzenin tabiatından olan bir anlayışla yapılırsa ahlak dışıdır. Varlığından etrafı haberi kılmanın meşru yolu yok mudur?

Olmaz mı hiç?

Peygamberimiz, Mekkelilere, İslâm’ı tebliğ için herkesi toplayan kampanyayı çalmadı mı? Var mı herhangi bir bencillik, ün sağlama, dışında kalanlarla kavga çıkarma duygusu ya da eylemi, bu kampana çalışta?..

Demek ki, tebliğ ayrı şey, reklam ayrı şey. Kampanada herkesin dikkatini çekme eylemi vardır. Vardır ama bu, doğruyu, hakkı tebliğ içindir, rekabet için değil, şunu-bunu karalamak için değil.

Bir de Zemzem Kuyusu’na pisleme olayı vardır tarihte. Bu dikkati çekmek, ün sağlamak yönteminin negatifine örnektir. Müspet bir eylemle ortaya çıkma yeteneğinden ve mizacından yoksun olanların başvurdukları reklama, propagandaya, başkalarıyla çıkardıkları kavgaya tarihte en tipik örnek işte bu Zemzem Kuyusu’na pisleme olayıdır.

Sözü olan, davası olan, taşıdığı gerçeğe inanan ve güvenen adamın yöntemi, yani tebliğ usulü için örnek ise, peygamberimizin çaldığı kampanadır.

Dikkati çekmenin, hakikati duyurmamız için başımıza insan toplamanın helal, meşru yolu varken, kılık-kıyafet garabetinden tutun da ona-buna ağız atmaya kadar çeşitli ahlak dışı yollara başvurarak propagan-

daya kalkmak, nefsimize yenik düşmektir, tebliğ metodu-
dumuza aykırıdır.

Varsa söyleyeceğin çal kampananı, topla insanları,
sana emredilen tebliği yap!

İtişme, kakışma, dalaşma, kavga-dövüş çıkarma,
böbürlenme, meseleyi inhisarımıza alma yoktur bizim
inancımızın tebliğinde. Edep ile, erkânı ile, hakikati an-
latma vardır.

Ün kazanma gayesiyle işlenen hayırlar bile mer-
duttur inancımızda. Büyük müçtehitlerin, mezhep ku-
rucularının yekdiğerlerine karşı takınmış buldukları
tavırları, kullandıkları üslubu düşünelim, hisse kapa-
lım. Bir de mangalda kül bırakmayan kendi davranışı-
mıza bakalım. Bakalım da farkı görelim, yanıldığımızı
anlayalım, anlayalım ve değışelim derim vesselam...

Yeni Devir, 7 Kasım 1978

LANET

Aynı tarihi yaşamış, aynı inancı bölüşmüş, aynı uygarlığın ve kültürün kurulmasına, gelişmesine emek vermiş bir milletin çocukları, birbirini dün atalarının savaştığı düşman gibi düşman görüyorlarsa, lanet olsun onları bu duruma getirenlere.

Bu milletin sosyal yapısına ve tarihî misyonuna ters düşen düşünce biçimine şartlanmasında, gençliği sahipsiz bırakarak âdeta zemin hazırlamış olan kişi ve kurumlara lanet olsun.

Soyuna sopuna yabancı ve aykırı olan insanların çoğalması ve ülke yönetiminde etkili duruma gelmeleri, milletlerin çöküş dönemlerini belirler.

Soyut bir şahsa ve kuruma lanet okumuyoruz burada. Tanzimat'tan beridir içine girmiş olduğumuz yabancılaşmaya karşı çıkıyoruz ve bütün buhranlarımızın temelini bu yabancılaşma ve onun günümüze kadar hızla devam edegelen uzantılarına lanet ediyoruz.

Bize ait olan ve şahsiyetimizi kuran ne varsa, onları iğrenç birer kalıntı olarak saymak, bunların görevi olmuştur.

İşte bunlar, çeşitli yolları deneyerek ve kullanarak bugün öyle bir nesil oluşturdular ki, o nesil, uğruna yüzyıllarca baş konulan olmaktan, inancımızın, irfanımızın, sanatımızın yabancı olması olmaktan öte, birer şuurlu düşmanı olmuşlardır.

Küfrün ektiği tohumlar, yerli, uşak ruhlu bahçıvanlar tarafından iyi sulanmış ve gübrelenmiş ve bir

orman yetiştirilmiştir bugün. Bu ormana şimdi baltayı mı musallat etmek lazım?

Hayır...

Bugün bize, yani millete aykırılığın davasını güdenler, her şeye rağmen bu ülkenin çocuklarıdır. Üzerine, imkânımız olursa, baltayı salacaklarımız bunlar değil, bunları şartlayan, yetiştiren mihraklar olmalıdır. Çünkü bunlar, bir bilinçle bize, millete düşman görünümlüsünde olsalar bile, bu aslında birer bilinçli düşmanlık değil, bir maşa rolü oynamaktır. Maşayı tutan eli yakalayıp, kökünden kesmektir gerekli olan. Yani bir zihniyeti yok etmektir. Gerekli olan, önce tohumu kurutmak, çürütmek lazım. Lanet bu tohuma ve bu tohumu türetenlere...

Ağaç, bir bâtılın ağacı ise, onun dalını budağını tırpanlama ile hallolmaz mesele çünkü...

Yeni Devir, 17 Kasım 1978

İSLÂM DIŞINA BAKIŞIMIZ

Müslümanca yaşamının baş ve tek ölçüsü şüphesiz ki Kur'an'dır. Kur'an'ın tebliğcisiyle, bu ölçüyü uygulamanın yine baş ve tek örneğidir bize İcma-ı ümmet ve kıyas-ı fukahanın da temel istinatları Kur'an ve sünnettir. İctihat mesleğinde, Kur'an'a ve sünnete uygunluk ilk ve kesin şarttır. Müslüman için kabule muvafık icthahat, bu şartları ihtiva eden icthattır. Aslında Kur'an ve sünnete uygun düşmeyen hüküm ve kararlara, Müslümanlar "icthahat" gözüyle bakamazlar. Bu kabil hüküm ve kararlar ancak birer kişisel görüştür ve asla İslâm'a mal edilemez. Ancak İslâm'da olan hususlar İslâm'ındır. Dolayısıyla İslâm'da olmayan her husus, şüphesiz İslâm dışıdır.

Burada şunu hemen belirtelim ki, İslâm dışı olan her husus, İslâm'a aykırı olmayabilir.

İnsan fıtratının geliştirdiği birçok fikir, örf ve sanatta, İslâm'a aykırı düşmeyen; yani İslâm'ın reddetmediği hususlar, unsurlar bulunabilir. Çünkü bir insan ve insan topluluklarının zihnî ve ruhî her üretimi bâtil olamaz. Hatta bu üretimler, vahiy hakikatinin aydınlığında olarak üretilmemiş olsa bile, her yanıyla bâtil olmayabilirler. İnsani kabiliyetler, yalnızca bâtili üreten bir mekanizma değildir. Bu sebeple, birçok müspet beşerî vakıa ile karşılaşabilir Müslüman.

Bu noktada Müslümana düşen, bu vakıaların müspetiyle menfisini ayırt etmektir. Müslümanın tavrını bu ayırt ediş belirlenir, belirlemelidir zaman içinde.

Her Müslüman, aynı zamanda dünyaya açılan bir kapı, ilahî gerçeği yayan bir varlık olma haysiyetiyle, çağ içindeki tavrını belirleyecek; fertlerin ve toplumların vakiasını görececek, öğrenecek; müspet ve menfi üretimlere karşı bir durumda olacaktır.

Bu üretimlerden menfi olanları ret ve onlarla savaş, Müslümanın mücahedesinin bir bölümüdür.

Müspetlerse, en azından müsamaha gözüyle bakacağı hususlar olacaktır.

İslâm, toplumların her vakiasını, her olgusunu, her birikimini iptal eden bir din düzeni değildir.

Fıtratın dini olan İslâm, insan fıtratının ortaya koyduğu olumlu üretimlerin, birçok sosyal birikimin, birçok tarihî mirasın korumasına da imkân ve vesile bağışlayan bir nizamdır.

Bu bakımdan bizim için ölçülerden bir ölçü de, biz-zat kendi toplumumuzdan başlayarak, öteki toplumlarda da gördüğümüz, birçok örfe ve teamüle, İslâm'la çelişmiyorsa karşı çıkmamaktır. Bunlardan, İslâm'ın muhtevasıyla mutabakat ve yakınlık belirtenleriye yaşatmak görevinde olmalıyız. İslâm evrenselini bu noktayla çok ilgili görelim.

İslâm'la çelişme içinde bulunan her olguysa, farz-ı muhâl bu olgu, görünürde isterse çok üstün bir vakia olsun; çok yüksek bir fikrî ve ruhî nitelik ve nicelik belirtsin yahut bir estetik kemal sanılsın, hatta olsun, Müslüman için, şiddetle reddedilmelidir. Çünkü bunlar dış görüntülerin alâyişine rağmen, temelde şeytanın oyunlarıdır. Mümin, bunu seçecek feraset ve basirette olan insandır.

Yeni Devir, 23 Kasım 1978

YASAK OLMAYAN YASAKLANMAZ

Müslümanca yaşamak, İslâm'ın emir ve yasaklarına uyarak yaşamaktır. İslâm hem ferdin, hem de toplumların hayat düzenini belirleyen hükümleri getirmiştir. Kendini İslâm'a uydurması mümkün olmayan ne birey ve ne de insan topluluğu olabilir aslında. Kaldırılmayacak bir yük değildir çünkü İslâm.

Bu bakımdan, bugün gerek toplumumuzun ve gerekse dünyanın içinde bulunduğu şartlara bakarak, insanları Müslümanca yaşatmanın imkânsız veya zor olduğunu sanmak asla doğru değildir. İnsanları, elan yaşamakta oldukları hayattan kopararak, onları İslâm'a yöneltmek ve bağlamakta imkânsızlık görmek; İslâm'ı ve insanı tanımamaktır. Fıtratı ve fitrat dinini bilmemektir.

Kişi de, toplum da gerçek anlamını, yorumunu İslâm'da bulur. İslâm'dan uzaklaşış, İslâm'ı tanımayı, fitratın çarpıtılma olayıdır aslında. Yaratılışa aykırılıktır. Bir anlam tükeniştir, anlamı unuttur. Mekân içinde kayboluştur. Melekeleri yitirir, eşyalaştır, bunalımdır. Bu, bir.

İkinci söyleyeceğimiz de şudur:

Kişinin ya da toplumun İslâm'ı seçmesiyle hayatında yepyeni bir soylu safhanın başlamış olacağı gerçeğinden sonra, şu da önemle bilinmelidir ki: İslâm'a kavuşan kişi de, toplum da, daha önceki hayatlarının, hayat düzenlerinin her yanını, her bölümünü, bir daha diriltmemecesine bir tarafa atacak ve unutacak değildir. Kendilerinden bu istenmez. Kişilerin ve toplum-

ların geçmiş hayat bölümleri içinde, yani tarih içinde oluşturdukları birçok sosyal birikim ve gelenek, aynen ya da değişikliğe uğrayarak yaşamaya devam eder. Bu yaşamaya devam ediş, şüphesiz ki İslâm'a muvafık düşen, aykırı olmayan hususlar içindir. İslâm, bir tasfiyecilik değildir. Yeniden düzenleyiciliktir. Bu düzenleme ameliyesi, kendisiyle çelişmeyen olumlu tecrübelerin devamına da yer verir. Anlatmıştık: İnsanlar, yetenekleri yalnızca menfiyi keşfedişe mahsus yaratıklar değildir, hatta kendi başlarına kalsalar, Hakk'ın aydınlığından uzakta kalmış olsalar bile. Hak aydınlığından yoksunluk, insanoğlunun dengeden yoksunludur, ama bu dengesizlik anında bile, yine ilahî bir bağış gereği, hiss-i selimin ve akl-ı selimin insanoğluna ibda ettirdiği bazı kurumlar gelişebiliyor. Bu kurumların İslâm geldikten sonra dahi yaşamasında elbette bir sakınca söz konusu olamaz İslâm için.

Yüce Peygamberimizin, cahiliye döneminde vuku bulan birçok olay ve geleneği kaldırmadıktan başka, takdir ve tebcil buyurduklarını unutmayalım.

Onun için; İslâm'ı, İslâm'ın uygulanışıyla her şeyi, her sosyal ve bedii kurumu ortadan kaldıracığını sanmayalım. Kalkacak olanlar, İslâm'ın yasakladıklarıdır. Yasaklamadıklarını, kimsecikler de yasaklama hakkına sahip değildir.

Yeni Devir, 23 Kasım 1978

SEVERİM CAMİ CEMAATİNİ

Cuma namazından dağılıyorduk. Sevdiğim bir delikanlı bana dedi ki:

- Şu vaizlerimiz vaiz, cemaat de cemaat olsaydı kurtulurduk.

Bu kavi imanlı güzel bir gençti. Üniversiteliydi. Üstelik ünlü bir vaizimizin de oğluydu. Kendisine dedim ki:

- Bir bakıma haklısın. Gerçekten bunlar, dediklerin olsaydı, çok hızlı mesafeler alırdık. Yüzlerce vaizin ve yüz binlerce cami cemaatinin, gereği gibi İslâm'ı yaşayan ve yayan bir yola girmiş olması bir gerçekleşse, bu eylem, hızla aydınlığa ulaştırırdı bu ülkeyi. Ben dahi yıllar yılı böyle düşündüm, yani senin gibi düşündüm: Şu cami halkımız eğer bilinçli olsaydı, kurtulmamıza yeterdi, diyordum. Bir kuruluş ki, bu kadar üyesi olsun da, ülkede ağırlığı bulunmasın, olacak şey mi bu, diye düşünürdüm. Bu yüzden de bütün sefaletimizi, kaba-hatleri cami cemaatinin üzerine yıkardım.

Fakat işin öteki yanını iyi düşünemiyordum. Şimdi, konuya bir başka açıdan da yaklaşıyorum ve diyorum ki: Eğer bütün vatandaşlarımız, şu cami cemaatinin idrak ve ahlakı üzere olsalar, bu ülke kurtulurdu. Her şeye rağmen, yurdumuzun yüz akları, şu cami cemaatidir. Herkesten çok onlardır, sözümüzü dinleyenler, anlayanlar. Yurdumuzun en az bozulmuş yahut en bakir insanları bunlardır. Hayır ehli kişiler, bunların arasından çıkıyor. Yurdun selametine niyaz üzere olanlar bunlardır. Ailesini, namusunu en iyi mu-

hafaza edenler bunlardır. Helale, harama en çok riayet üzere bulunan kişiler bunlar.

Gerçekten de, eğer herkes bunlar gibi olsaydı, bu memleket, gelmezdi bugünkü uçurumun kıyasına...

Arkadaş, biz Âdem evlatlarının cümlesine muhabbet duyarız, hepsi kardeşdir hakikatte. Cümlesini kurtuluşa çağırarakla görevlisiz. Gelen kardeşimiz olur. Gelmeyen, üstelik bizimle savaşılanla da savaşırsız. Savaşımızda adaleti icra vardır. Muhabbeti yürürlüğe koyma vardır. Muhabbettullahtır bizi eylemde tutan. Öldürülüşümüz bile, muhabbetle özdeş bir eylemdir.

Evet, bütün insanları severiz, ama sevdiklerimizin en önünde müminler bulunur.

Bu ülkenin insanlarını canla başla severim, ama en çok sevdiklerim işte bu gördüğün cami cemaatidir. Gönlüm bunların içinde, gövdemin de onlarda olduğu gibi. Hatalarına, eksikliklerine hüznün duyarım. Lakin hiddet edemem, şiddet gösteremem kendilerine...

Bilirim ki, bunlar küfrün "kılıç artıkları"dır. Cihadım, onları, onların kardeşlerini biçenlerdir.

Bir yandan bu cami cemaatini çoğaltmak, öte yandan da onları tashih etmektir görevim. Bu tashihi hiddetle değil, muhabbetle yaparım, vessalam...

Yeni Devir, 26 Kasım 1978

İFLAH ETMEZ BU DERT

1839'dan beridir İslâmî düzenin, merhale merhale ortadan kaldırılması sonucunda, yaygınlaşan kavram kargaşalığı, idrak farkı, yorum ayrılığı Müslümanların anlaşabilmelerini oldukça zorlaştırmıştır.

Sağlam ve aynı eğitim kurumlarından yetişen kadrolarda bazı ihtilaflar tabii; lakin eğitim kurumları bozulmuş ya da ortadan kalkmış ülkelerin kadrolarındaki ihtilaflar "rahmet vesilesi" olduğu hâlde, diğerinde "iftirak ve münaferet" aracıdır. Biri, bilginin ve dirayetin müsabakası, hayır yarışı: ötekiyse, bir kör dövüşü, nefis kavgasıdır. Birinde görevini yerine getirme çabası vardır; ötekinde hizmet ettiğinin zannıyla oyalanma vardır "Zan"lar yönlendirir insanı, eylemi ikincisinde.

Zanneder ki İslâm, kendisinin anladığı İslâm'dır.

Zanneder ki hizmet, yalnız kendisinin hizmetidir.

Zanneder ki yalnız kendisi, kendisinin hizbi doğru yoldadır, diğerleri ancak birer hata ve zarar unsurudur.

Diğerlerinin çabalarını hizmetten değil, istismar cümlesinden sayar. Hakk'ın davasını alet ediyorlar sanır. İslâm'ı, özünden uzaklaştırıyorlar diye görür. İslâm'ı anlamayı ve onu tebliği, kendi hizbini anlatmak ve propaganda etmekle eşitler. Çünkü İslâm'ı, kendi hizbine eşitlemiştir. Bir yandan kendi hizbini yaymaya çalışırken, öteki hiziplerle kavgayı şart bilir. Kendi dışında kalanlarla mücadelesini cihat zannederken; diğerlerinin kendisiyle mücadelesini ise yanılığının, hatta küfre alet oluşun bir delili gibi görür.

Bu hava içine giren kişide, zamanla akl-ı selim ve hiss-i selim dumura uğrar. Böyle bir hizipçiliğe düşen- de, bilgiler artık birer yol gösterici değil, ancak kendi hizbini güçlendirmeye yönelik sübjektif olgulardır.

Evet, İslâm'ın yürürlükten çıkarıldığından beridir, İslâm milletinin yaşadığı buhrandır bu.

İslâm'ın yürürlükten kaldırılması, dinin yaşanması ve yaşatılması görevine, düzen dışı kişi ve kuruluşların sahip çıkması sonucunu doğurunca, hiziplerin de baş göstermesine bir ortam açılmış oluyordu. Hizipçilik için sosyal ve psikolojik ortam, dinî hayata karşı olarak geliştirilen, düzenlenen resmî yönetimin tutum ve davranışlarıyla ortaya çıkar. Resmî güçlere bir başkaldırı hareketidir aslında hiziplerin kaynağı. Tanzimat'tan beridir görülen hemen hemen her İslâmî hizipte, bu hususa rastlamaktayız.

Resmî tutum, İslâm'ı bünyesinden uzaklaştırmaya koyulunca; açılan bu boşluğu hizipler doldurmaya başlamıştır. Hizipler bir boşluğu doldurmak, fitri bir ihtiyaca cevap vermek ihtiyacıyla zuhur ederken, zuhuru- runa vesile olan saiklerden, resmî otoriteye karşı tavır alış, zamanla yaygınlaştırarak kendisinden olmayan öteki hiziplere karşı da teşmil etmek mevkiine düşüyor. Öyle ki, öteki hizipleri de resmî otoritenin yede- ğinde görmek duygusuna ve şüphesine kapılıyorlar. Hatta bizzat kendileri resmî otoriteyle bir musalahaya girmiş olsalar bile, bu durumlarını İslâm'a ait bir taktik sayarak teselli bulurlarken; öteki hiziplerin daha müs- takil olan tutumlarını bir ihanet örneği saymak yanılı- ğına düşüyorlar.

Bu durumdan kârlı çıkansa, resmî otoritedir her zaman. Bir yandan İslâm'ı hayattan çıkarmıştır; öte yandan kendisine karşı olan potansiyeli, birbirine rakip hiziplere bölmüştür.

Yeni Devir, 30 Kasım 1978

DAVET İSLÂM'A OLMALI

Aynı inancı paylaşan kişi ve çevrelerin, yekdiğerlerine karşı müsamahayı unutmaları, hizipçiliğın doğmasına ve gelişmesine sebep oluyor. Böylece hiçbir hizipçilik gayesi taşımadan, sırf hizmet amacıyla zuhur etmiş olan hareketler bile, bir süre sonra yoğun bir hizip olarak beliriyorlar. Kendi doğrularının kesinlikle hak olduğu inancı, insanoğlu için varlığını tamamlayan, anlamlı kılan bir inanç olduğu ve gerçekten de gerekli bulunduğu hâlde; bunun ifrata götürülmesi, âdeta bir asabiyete dönüştürülmesi, zararlı sonuçlara götürüyor toplumu. Bu yüzden temelde aynı dünya görüşüne bağlı olan bir cemaat içinde, birbiriyle kavga veren hizipler baş gösteriyor.

Bugün İslâm toplumunun belli başlı huzursuzluk konularından biri işte bu tür hizipçiliktir.

İslâm'a hizmet, bir kişi veya toplulukta, ancak ve ancak kendi hizbini yaymak şeklinde yürütülüyorsa, o kişi ve topluluk, İslâm toplumu içinde bulunan ve birleşme, anlaşma ortamını ortadan kaldıran hiziplerden bir hizip durumuna gelmiş demektir. Hiziplerden bir hizbinse, bir ülke çapında yaygınlaşması ve Müslümanlar arasında kesin bir ittifak sağlaması, özellikle günümüzde asla mümkün değildir.

Hatta bu hizip, aynıyla İslâm'dan inhiraf etmemiş bir hizip bile olsa, genel ittifakı ve iştiraki sağlaması yine de mümkün olamaz. O hâlde, hakka merbut bir hizbe bile, bütün bir toplumu bağlamanın imkânsız

olduğunu bilerek, toplumu bir hizbe değil, doğrudan doğruya, adıyla sanıyla, hiçbir başka lafız ve yaftaya yer vermeksizin, yalnızca davaya, yani İslâm'a davet etmek gerekiyor.

Davet, hizbe değil İslâm'a olunca, muhalefet oranının düşeceği tabiidir.

Hizip, bir yanıyla, nihayet bir kişi ve bazı teliflerle ilgilidir. Bu yüzden ona itiraz ihtimali oldukça yüksektir. Oysa İslâm, Hakk'ın dinidir ve tebliğcisiyse âlemlere rahmet olarak gönderilmiş bir varlıktır. Bu bakımdan ona kimsenin itiraza mecali olamaz. İtiraz küfürdür. Hiçbir mümin bu küfre düşmek istemez.

Bu bakımdan, Müslümanların, tebliği doğrudan doğruya İslâm adına yapmalarını gerekli olan.

Her Müslüman, temelinde İslâm olan her hizbe karşı bir yerde müsamahakâr ve yeri düştükçe takdirkâr, gerektiğinde teşvikkâr; hiç olmazsa en azından bu tür hizipler hakkında hayırhah olmalıdır, ama kendisinin öncelikle sonralıkla yapacağı, bu hiziplerin bayrağı altında olmaksızın, yalnız İslâm bayrağı altında kalarak davette bulunmaktır.

Hakk'ın da, halkın da hoşuna gidecek olan hizmet budur.

İslâm'a hizmet eden her hizbe sahip çıkmak, günümüzün Müslümanının görevidir. Ama günümüzün Müslümanı baş görev olarak, başka bir hizbe, yaftaya yaslanmadan toplumunu, doğrudan doğruya İslâm'a davet etmeyi düşünmelidir.

Hizip gayreti değil, İslâm'a davet ve hizmet kurttırır bizi. Toplumunu bütünleyecek olan budur. İftirakları ortadan kaldıracak budur. Yekdiğerimizle kavgalaşmaktan bizi alıkoyacak olan da budur. İslâm'ı ifa böylece mümkündür. Hizip bağılığının bir ucu, insanı ve toplulukları muhtemelen huşunete ve ifrata götürür, İslâm'a bağılığınsa ucu, ilahî rızaya çıkar. Âkıl olan, tehlikeli yolu değil, emin yolu gören ve seçendir.

Yeni Devir, 1 Aralık 1978

DEVLET OLMAYINCA

Yıllar yılı İslâm âlemi, ayrı günlerde ramazan orucunu tutar, ayrı günlerde bayram eder. Aralarında dört gün fark eden ülkeler var. Birçok memlekette, bu günlerin yanlış idrak edildiği zannıyla halk, öteki memleketlerdeki Müslümanlara uyararak oruç tutmakta, bayram etmektedir. Birçok Müslümanın Türkiye’de:

- Arap memleketlerinde ramazan falanca günmüş, diyerek bu ibadetini o günlerde icra ettiğini hepimiz biliyoruz.

Bu kutsal günler dolayısıyla, en azından tedirgin olmayan, tereddüde düşmeyen Müslüman kalmamıştır. Yıllardır, bu şüphelerin giderilmesi, konuya bir çözüm getirilmesi hususunda yazmadığımız, söylemediğimiz kalmadı. Anlaşılan bu laik düzenin, ilgili olması gerekli gibi görülen bütün kurumları, bu kanunun çözümünü laiklik telakkilerine muvafık düşen bir suskunlukla, ilgisizlikle karşıladılar.

Bu resmî ilgisizlik yüzünden birçok Müslüman, meselenin çözümü için kendilerince tedbirler almak, teşebbüslerde bulunmak mevkiine düşmüştür. Mesela, bu yılın Ramazan Bayramı için bana Maraş’tan, Erzurum’dan telefon ederek haber verdiler “Bayram bugündür, hilâli gördük, oruçlarınızı açın, çevrenizi haberdar edin” diye. Kendilerine de bu haber ulaşan bir hayli arkadaşımızın, oruçlarını açtıklarını, bayram namazlarını eda ettiklerini duydum. Lakin ben, iftarımı etmedim, çevreme bir danışayım diye düşündüm. Bu arada eski Diyanet Reislerimizden muhterem Lütfi

Doğan'a telefon ederek, konuyu anlattım. Hoca Efendi, "hilâl görüldüyse, bayram edileceğini" söylediler. Bu durumda kendilerinin ne yapacaklarını sordum. "Ben ihtiyaten orucumu tutacağım" dediler. Kendilerine uyarak ben de "ihtiyaten" iftar etmedim.

Evet beyler ihtiyaten...

Oysa olmaz böyle şey! Ne demek ihtiyaten? Fiilen haram olan bir günde, oruç tutmanın vebalini nasıl, ne hakla, bu kabil ifade ve davranışlarla geçiştirebiliriz?

Fakat ne yazık ki, bir başka imkânımız olmadığı için, elimizden başka bir şey gelmiyor. Her yıl, bu yanlışlığı sineye çekiyoruz. Velev "yanlışlık" olmasa bile, bir şüphyle geçiştiriyoruz bu günleri.

İlgisi olması gereken kurumlar, bu meselemizle bile ilgilenmiyorlar. Yahut da ilgileniyorlar, hem de bal gibi ilgileniyorlar, ama tersinden! Yani, âdeta Müslümanlardan öç almak biçiminde...

İstanbul'da toplanmış bulunan "Rü'yet-i Hilâl Konferansı" bu konuyu halletmek amacıyla bir araya geldi. Neticede bir ortak bildiri yayınladılar. Sözüm ona, bundan böyle dünya Müslümanları aynı günde idrak edecekler kutsal günleri. Bakalım ne nispette uygulanacak? Bu günler için olsun bir birlik sağlanabilecek mi Müslümanlar arasında? Yoksa bu huzursuzluk, bu fitne devam edecek mi?

Uzun sözün kısası, bu ve bu gibi sayısız problemlerimizin halledilmemiş olmasının tek sebebi nedir biliyor musunuz?

Bir milyar Müslümanın bir tek devletinin bulunmaması!

Savaş esnasında bir topun sükût ettiğini gören Napolyon, topun çavuşuna sorar: Neden çalışmıyor bu top?" çavuş: "Yüz tane sebebi var generalim!" Napolyon "Say!" der. Çavuş: "Bir, barutu yok, iki...." Napolyon "Dur, gerisini sayma!" diyerek susturur karşısındakini.

Evet, "evvelâ barut yok" olunca, diğerlerini saymanın ne anlamı kalır, çözüm için!..

Yeni Devir, 5 Aralık 1978

KARİKATÜRİZE EDEREK ÇÜRÜTMEK

Türkiye'deki sözüm ona aydın ortalamasının nezdinde İslâm, Ortaçağa ait ilkel inanışlar topluluğudur. Bu inanış hür düşüncüyü hunharca cezalandırmış, cehaletin, bâtıl inançların çoğalmasına sebep olmuş, hatta cehaletin örgütlenmesinde siyasî menfaat görmüş, halk yığınları bir avuç eşraf ve zorba takımına tutsak kılınmıştır. Yönetici kadro, saray yanlısı bilgin, asker, memur, tüccar ve toprak ağasıyla birlik olarak halkı sömürmüştür. Çarşı ve pazarlar, "esir" adı altında insan satımını; saraylar, konaklar sömürücü sınıfın bu esirleri keyf ve zevklerin aleti olarak kullanımını sergileyen alanlar olmuştur.

Bunlara göre, İslâm hukuku, el kol kesen; insanları diri diri toprağa gömüp taşıyan yahut kırbaçlatan; meydanlarda, eli baltalı görevlilerin kütükler üzerinde başları gövdeden kopardığı bir sistemdir.

Batılılaşmaya yöneldiğimizden bu yana, gittikçe artan bir çoğunlukla hep bu imaj verilmiştir İslâm hakkında. Batı'nın pozitivist, dinsiz bakışının, Ortaçağ Avrupa'sına ve skolastik kilisesine getirdiği yorum, bizim Batıcılar tarafından aynen benimsenerek, İslâm'a uyarlanmıştır. Onlar Ortaçağ Kilisesine, onun mezalimine nasıl bakıyorlarsa, bizim aydınlar da İslâm'a, İslâm düzenine öylece baktılar.

Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet devrimleri bu bakış biçiminin gittikçe genellik kazanmasına, kemikleşmesine imkân olarak kullanıldı.

Bu bakış biçimine karşı çıkmak, devrimlere ihanet sayıldı. Ülkenin ilerlemesini engellemek isteyen vahşî, çağdışı kuvvetleri olarak bilindi.

Bu hava öyle yaygınlaştı ki, münevver olmak, İslâm'a karşı olmakla eşitlendi.

Müslüman olmak, ya da İslâm'a saygı göstermek en azından ayıp, utanılacak, gizlenecek bir kabahat hâline geldi. Müslümanlık bir alay konusuydu aydın için.

Batıcılar, İslâm'ı gündemden kaldırma yolunda her türlü sıkı disiplinlere başvururken, öte yandan da bu "alay" ve "aşağılama" müessesesini çalıştırdılar.

Mizah ve karikatür aracılığıyla, geniş yığınların da beyni yıkandı.

Gerçekten de olay, öteki tedbirlerden, tavır alışlardan, daha hızlı ve kolay olarak başarı sağlıyordu. Öteki tedbirlerin çatik kaşlı ve ürkütücü bir edası vardı; ama alay, mizah yumuşak yumuşak insanın içine işliyordu.

Bir ciddi fikri ve hareketi çürütmenin en kestirme ve kesin yolu; ona sert ve dikine dikine karşı çıkmak değil, onu alaya alarak öylece kamuoyunda mahkûm kılmak, daha çok başarı sağlıyor.

Bunun aktüalitede de çok belirgin, tipik örnekleri ve uygulamaları var.

Ciddi bir fikri ve hatta devlet adamını halk efkârında çürütmek için, onu ciddi ciddi kendilerine muhatap etmek, tartışarak yenik düşürmek yerine; onu hafife alan, alay konusu eden, karikatürize eden yöntemler uygulanıyor bugün. Bu yol daha kısa ve etkileyici çağımızda.

Uzun uzun konuşmak, okumak ve düşünmek değil; kısa ifadelerle, yüzeysel taşlamalarla, karikatürlerle yetiniyor ve şartlanıyor yığınlar şimdi. Hızlı hayat şartlarının etkisi ve sabırsızlığı içinde bugün herkes, istediklerini kestirmeden elde etmek isteğinde âdeta.

Gazeteyi bile eline alınca ilk işi, karikatürlere bakmak, resim ve resim altlarını gözden geçirmek olmuştur okuyucunun yaptığı.

Bugün kamuoyumuzda, “Müslüman” deyince hemen akla gelen tip; koca karınlı, patlak gözlü, dikenli çember sakallı, tespihli takkeli ve arkasında peçeli dört kadın sıralanan ilkel bir varlık değil mi? Ve bunu yaygınlaştıran, genelleştiren de, yıllar yılıdır o malum karikatüristler değil mi?

Karikatürün, mizahın çaktığı çiviler, günümüzde, öteki kurumların silahlarından daha güçlü olarak işlere işliyor.

Sola kamuyu oluşturan çalışmalar, mizah ve karikatür türüyle başlamadı mı ülkemizde?

Ve rejim dahi, bu silahla, aydın ortalamasını işgal etmedi mi? Hatta halka bu yolla yayılmadı mı?

Ve şimdilerde de İslâm hareketi karikatürize edilerek, alaya alınarak boğuntuya getirilmiyor mu?

Karikatür, yoğun bir fikrin, yine yoğun, ama kısa bir biçimde anlatılma sanatı olduğu kadar; alay duygusu da işletilerek toplumu kestirmeden şartlama, doldurma mesleğidir. Bu silahla meydanlara çıkanları, bu silahla karşılamak mecburiyeti vardır.

Yeni Devir, 11 Aralık 1978

MEMLEKET SAHİPLERİ

Bundan on beş sene kadar önceydi. Bir müttefikimizle, Ankara'nın "bitpazarı" olarak bilinen İtfaiye Meydanı'ndan geçiyorduk. Üstat, sergilenmiş bulunan yığın yığın lastik pabuçları ve hurda eşyalar gösterek:

- "İşte yerli ekonomimizin manzarası!" demişti!..

Televizyon reklamlarını seyrederken hep bu söz aklıma gelir. Kendi kendime: "İşte, yerli ekonomimizin manzarası..." diye söylenirim.

Televizyon, bir bakıma, bitpazarı mahremiyetimizi açığa vurmuş, genele çıkarmıştır.

İhtiyacı olanların, gidip alış-veriş yaptığı o mahallelerin hususiliği, yerli üretimimizin bir yanına ayna tutan bu iç manzaramız, şimdi kısmî bir değişikliğe uğramış olarak, televizyonda endam arz ediyor. Uğradığı kısmî değişiklik şu ki; bitpazarı metaı, bütün iptidailiğine rağmen bir ihtiyaca cevap veriyordu. Oysa televizyonda reklamı edilen mallarsa ihtiyaca değil, topluma bir ihtiyaçmış gibi telkin edilen, körüklenen mantıksız tüketimin iştihasına hitap ediyor. Ve tabii, her ikisi de, temelde, kalkınmakta olan bir ülkenin görüntüsü değil, fakir ve tutsak bir ekonominin belgesi. Türleri, cins ve çeşitleri farklı olmakla birlikte, aynı ekonomik espriyi yansıtıyorlar. Yani üretim sefaletimizi yansıtıyorlar.

Lakin aradaki zaman farkına bakarak, çünkü üretim sefaletimize acıdığımız hâlde, şimdikine kin duyuyoruz. Çünkü manzara, fukaralığımızın trajedisiydi, bugünkü ise "ayranı yok içmeye, atla gider ...ya"nın hem trajedisi, hem komedisi, hem de ihanetidir.

İşleyen zaman, fukaralığımızı yoğunlaştırmış, bu fukaralığın üzerine de pembe bir tül germiştir. Evvelce örtünmek için giyinirdik, şimdi giyinmek için giyinmeye şartlanmışız. Evvelce yırtık çoraplarımızı yamalar giyerdik, şimdi eski çoraplarımızı atmaya çağırıyoruz.

Eski harp vurguncularının yerini şimdi, kendilerine çalışan bankaların kredisini ve dövizleri kullanarak, müsrif bir tüketimin azgınlığını devleştiren modern üçkâğıtçılar aldı. Bunlar, toplumumuzun temel ve tabii ihtiyacına da cevap vermek suretiyle, paralarına para kazandıran normal işadamları yahut firmalar değildir. Bunlar, sosyal çöküntüyü hızlandırarak para kazanmak yolunu bilerek seçmiş ihanet şebekeleri gibi çalışıyorlar.

Bilmem kaç türlü sabun ve deterjanı, sayısını üç beş yaşındaki çocukların bile ezberlediği çikletleri, gazozları, biraları, jiletleri, şampuanları imal edenler bunlardır. Yatak çarşafından iç çamaşırlara, moda kıyafetlerden ruja kadar; ülkemizin açlığını, perişanlığını ve ekonomimizin çöküntüsünü, dışa bağımlılığımızı destanlaştıran ne varsa, hepsini belgeleyen bunlardır.

Her gün, televizyonda, milletle alay edercesine yahut milleti tokatlarcasına bunlar boy gösteriyor.

Resmî imkânları kullana kullana öyle bir güce erişti ki bunlar, şimdi resmî kurumları denetimlerine alacak bir nüfuz sahibi oldular.

Siyasi kuruluşlar, ikbale ermeyi, bunların rağmına bir tavır belirtmemekle kaim görüyorlar.

Bu sömürge ekonomisinin cambazlarıdır şimdi memleketimizin sahipleri. Zaman onların, zemin onların, memleket onların, para onların...

Velhasıl-ı kelam iktidar onların!

Yeni Devir, 14 Aralık 1978

İSLÂMÎ YAŞAMAK

Çoğumuz, “İslâm’ı yaşamak” denilince, malum bazı ibadetleri yerine getirmeyi, çoluk çocuğumuzun kılık kıyafetini örtülü biçimde düzenlemeyi anlıyoruz. İslâmı yaşamamanın hayatın her alanını kapsamaması gerektiği konusunda açık seçik bir anlayışta karar kılmış değiliz.

Rivayet edilir ki, İmam-ı Şâfiî Hz.leri, İki Cihan Güneşi’nin, onu nasıl yediklerine dair bir sünneti işit-medikleri için, kendi nefislerini karpuz yemekten men eylemişler. Bu nakil, bir Müslümanın bütün hayatını Önderinin hayatına, Onun yaşayışına yaklaştırmasının gerektiğini vurgulayan bir örnektir.

Bir günlük gazetede İran üzerine yayınlanan bir röportajdaki bir ifade dikkatimi çekti. Gazeteci, İran’da Ayetullah Şeriatmedarî ile görüşüyor. Ayetullah’ın kaldığı ev hakkında bilgi verirken diyor ki: “Sanki Ortaçağ’dan kalma bir ev ve eşya dekoru içindeydi. Ortaçağ’dan ayıran, plastik bir çöp kutusuyla telefon vardı sadece evde.” Mealen naklettiğim bu cümleler, bana İran devriminin başarı sırrını fısıldadı âdeta. Ayetullahların, İran Müslümanları üzerindeki kesin etkilerinin sebebini keşfettim. Hepsi, en mütevazı bir İslâmî hayatı yaşıyor; eşyada, mal mülk konforundan soyutlanmış örnek bir hayatı...

Görüntülerini seyrettik, gazeteler de yazdı: Humeyni, mücadelesini yürüttüğü Fransa’da, davanın selametle yürütülmesi için kiralanmış bulunan köşkün önüne çadır kurdurtarak orada oturdu.

Ayetullahlar sırf gösteriş olsun, dünyanın, halkın dikkatini çeksin diye bu hayatı seçmiş değillerdir. Aynıyla, inanışlarının hayatı bu olduğu için böyle yaşıyorlar.

“İslâm’ı yaşamak” deyince bu çağdaş örnekleri kavramalıyız derinden.

Öyle Şeddadî binalarda oturarak Avrupa lüksünün, modasının eşyasını doldurarak yaşamak ve bunu da gayet tabii addederek hayat sürmekle, mücadeleyi sürdürmek mümkün değil. Özellikle İslâmî mücadelenin önderleri, buna bilhassa riayet etmeli.

Batılı, Batıcı evle, Müslüman evinin ayrıcalığını idrak etmeyince, lüksle tabiliği birbirine karıştırınca, sanılmasın İslâm’ı yaşadığımız... Eşya putunu kırmayan, İslâm dışı düzenlerin dekoru içinde yüzen, bir hareketin kendi özelliğini belirleyen görüntülerden yoksundur, demektir. Kaldı ki, bu bir “görüntü” den de öte, ayrı bir hayat anlayışının var oluşunu da silen bir vakiadır: İslâm’ın emrettiği hayat düzenini hususiyetlerinden tecrit etmektir.

Çünkü İslâm sadece zihnimizi süsleyen bir fikirler demeti, bazı hitabetlerimizi isteyen bir nizam değil; topyekûn hayatın bütün şubelerini kucaklayan bir dünya görüşüdür. Onu eksiksizce yaşayan için “İslâm’ı yaşıyor” demeliyiz.

Yeni Devir, 25 Mart 1979

DERNEKLERE DERİM Kİ

Bugün Türkiye’de, İslâm’ı kendisine dava edinmiş, bu hususta belli bir bilinç düzeyine ulaşmış milyonlarca insan vardır. Bu, kesin.

Yine bugün Türkiye’de İslâm’a hizmet etmek amacıyla kurulmuş binlerce dernek var. Bunlara Kur’an kursları ve cami yaptırma ve onarma dernekleri de eklenecek olursa, belki on binlerce derneğimiz vardır demektir. Nur dershanelerinden tutunuz da, İmam-Hatip derneklerine, Din Görevlileri, Akıncı Memurlar, Mefkûreci Öğretmenler, Teknik Elemanlar Birliği, Milli Türk Talebe Birliği, Akıncılar Teşkilatı’na kadar birçok dernek, hep faal Müslümanlar tarafından kurulmuştur.

Meselelerimize sırf dernekler kurma faaliyeti açısından bakılınca çok bereketli bir gelişme noktasında olduğumuzu teslim etmemek mümkün değildir. Bu duruma sevinmemiz gerekir elbette.

Bu sevinme payını belirttikten sonra, şimdi dönüp bir muhasebemizi yapalım. Görülen o ki, bu derneklerimizde önce idarecilerin, sonra da çevrelerinin bilincini yoğunlaştırıcı faaliyetten olarak, kültür hizmetleri çok sınırlıdır. Yani bilhassa yayımla ilgileri güdük kalmıştır.

Dergi, kitap ve gazete satışlarımızın belirttiği rakam bunu gösteriyor.

Ciddi dergi ve kitaplarımızın hiçbirinin satış sayısı beş bini geçmiyor. Binlerce dernek, fakat bu kadar satış?

Oysa bütün bu derneklerimizin baş faaliyeti, davamızın bir kültür karargâhı olarak kendini donatmak olmalıdır.

Her şube, özellikle gençleri eğitime çeken, onları davanın yetişmiş kadrosu hâline getirecek olan yayınların bir şubesi gibi çalışmalıdır.

Her şube, kitap ve dergilerimizin tanıtıldığı, yayıldığı, okutulduğu bir merkez hâline gelmelidir.

Bu faaliyet, kitapçı dükkânlarının işidir, diye düşünülmesin. Kitapçı dükkânlarının okutmaya zorlayıcı bir rolü yoktur. İsteyene kitap ve dergi satar dükkân. Olsa olsa, ancak bazı teşvik ve tavsiyede bulunabilir kitapçılar, satıcılar.

Oysa dernek öyle değildir. Bazı kitap ve dergilerin okunmasını kesin bir şart olarak getirmek gücü ve eylemi derneklere mahsustur. Okumayı sağlamak belli bir doğrultuda kişileri yetiştirmeyi amaç edinmek işi derneklerle yürütülebilir sadece.

Cemaatimizin bölünmez bir bütün hâlinde gelişmesi onların aynı kültür halkası içinde olmalarıyla, yani aynı kitaplarla ve dergilerle beslenmesiyle mümkündür. Başka yolla değil.

Onun için her dernek şubemiz, belli kitap ve dergilerin birer bürosu gibi olmalı aynı zamanda. Yayınların okunmasını sağlamak, üzerinde çalışma programları uygulamak görevinde olmalılar. Ancak öylece hedefleri, hassasiyetleri birbirinin aynısı olan bir cemaat hâline gelebiliriz.

Şimdi isterim ki, her derneğimiz bu hizmeti gerçekleştirmek adına, içlerinden, yayın dünyamızdan haberdar bir iki mensubunu, bu konuyla görevlendirsın.

O derneklerin bu kültür kolu görevlileri de, süratle kitap ve dergi seçimine koyulsunlar, ilgili yerlerle yazışsınlar; okuma ve okutma seferberliğini başlatsınlar. Bu konudaki müşküllerini, sayısı zaten malum olan bütün yayıncılarımızın cevap vereceği muhakkaktır. İlk aklıma gelenlerden İstanbul'dan Çığır ve Fikir, Ankara'dan da Akabe Yayınları'dır. Buralarla ve diğerleriyle yazışabilirler. Anlayış ve yardım görebilirler. Dileğim budur derneklerimizden. Hızla, ciddi yayınlarla ilgi kurunsunlar.

Yeni Devir, 19 Temmuz 1979

FETVA ÜZERİNE

İslâm davası için meydanlara düşmüş olanları, özellikle yazı yazarları, İslâmî konularda âlim sayan vatandaşlarımız az değildir. 20 yıldır bu durumun sayısız örneklerini görüyorum. Mesela kendim, sayısız mektuplar almışumdır, benden mesele hallini isteyen, fetva bekleyen.

Bu yolda, son günlerde birkaç mektup daha geldi.

Ben aslında bildiğim, girift olmayan, tartışma tarafı bulunmayacak kadar açık, belli şer'î konularda dahi nakilde bulunmaktan hep sakınmışumdır. Bu konulara girmek, beraberinde ister istemez daha şümüllü konuları da getireceğinden beni daima korkutmuştur.

Çünkü ilim sahibi değilim.

Dolayısıyla her an yanılıya düşebilirim.

Yazarlığım aracılığıyla, bana karşı hüsn-ü zan içinde bulunanların aracılığıyla, yanılığım, bir bölüm insanda bile yer ederse, nasıl kalkarım bu vebalin altından.

Onun için şer'î konularda fikir beyanına alıştırmamışumdır kendimi.

Hem bu konular bana da kalmış değildir. Hamdolsun bu memlekette âlimlerimiz vardır. Bu onların işidir.

Bizim işimiz başka.

Bizim işimiz, bir Müslüman olarak, her Müslüman gibi Allah yolunda hizmettir. Bildiğimiz, ehliyetimiz olan sınırlar içerisinde hizmettir. Biz ilim adamı değiliz. Bu aktüalite içerisinde Müslümanları kuvvetlendirmeye; onlara saf tutacakları alanı göstermeye; neye, kime teslim olmaları gerektiğinin tellallığını yapmaya koyulmuşuz. Şer'i incelikleri tartışmaya ne yeteneğimiz vardır ve ne de bizden beklenen budur.

Biz belli bir cephede, düşman karşısında tüfek tutmuş ya da Erbakan'ın deyişiyle 'top atışı' yapan savaşçılardanız inşallah.

İslâm'ın bütün şümülüyle gelip yerleşmesi; o düzenin, onun ilminin alan bulması için kavga veriyoruz. Fetva vermek değildir bu. Bildiğimizle amel etsek ve bilmediklerimizi öğrenme gayretleri içinde bulunsak bile, fetva mercii bizler değil, başkalarıdır. İlim başına bir sahadır. Fetva, o sahanın uzmanlarına aittir.

Dikkat edilirse biz, genel doğrular üzerinde fikir ve sanat üretiminde bulunuyoruz. Sınırları tayin edilmiş, sağlam, ilahî bir zeminde 'kelam' yoluyla bir kavga veriyoruz.

Sahalar, meslekler, birbirine karıştırılmamalı.

Bütün bu kısa maruzatta şunun için bulunuyorum ki, Müslümanlar, her işi ehline götüreler. Bizden öğrenecekleriyle, İslâm âlimlerinden öğreneceklerinin yerini, farkını, ayrıcalığını iyice tayin etsinler. Bütün Müslümanların gayesi birdir mutlaka ama görev ve ehliyetleri farklıdır, çeşitlidir.

Kalem sahibi olmak başka, İslâm âlimi olmak başkadır. Âlim olmadığımız, ilmi eserler yazmadığımızdan da belli değil mi?

Son sözüm şu ki, bize şer'i meseleler danışmayınız lütfen. Danışmaya kalkarsanız, olsa olsa size bazı kitaplar ve bazı âlimlerimizi tavsiye ederiz ancak.

Ayrıca bizim ve bizim gibilerin içinden, fetva vermeye meraklı olanlara, ince şariat meselelerini tartışma zaafı gösterenlere; bu yolda yazı yazan, nutuk çeken kişilere, manşet çeken dergi ve gazetelere hüsn-ü zannınız yüzünden kapılmayınız.

Sonu ateştir bu yolun.

Yeni Devir, 4 Eylül 1979

SPOR VAR SPOR VAR

Delikanlılık yıllarımda güreş tutardım. Biraz yüzme bilirdim ve birazcık da ata binebilirdim. Sporla ilgim bu kadar oldu. Başta futbol olmak üzere birçok spor dalından hiç anlamadığım gibi, nefret de ederim. Meselesi olan, ciddi kişilere asla yakıştıramamışımdır sporu, özellikle spor bilgisini, tartışmasını. Unvanları ne olursa olsun, spor seyrine meraklı olanlar arasında ben şahsen akli başında bir adama rastlamadım. Hele yaşını başını almış, bir işi gücü olan kimselerin durup spor üzerine münakaşa etmelerini çok iğrenç bulurum. Memleketin bunca meselesi varken bir kişinin kendine sporu dert etmesini insanlığa zül sayarım.

Maç seyretmek için stadyumları dolduran kalabalıklar, toplumu düşünmekten alıkoymak için kurulmuş bir tuzak gibidir gözümde.

Bu kanaatimde ifrata gittiğime de inanıyorum aslında. Ama beni bu ifrata götüren bizzat kendim değilim. Spor vakiasını putlaştıranlardır. Onlara duyduğum aksülameldir benim nefretimi körükleyen. Gazetelerin boy boy sayfalarını bu işe ayırması belki bir kesim spor hastasını mutlu ediyordur, ama herhâlde benim gibi milyonlarca insanı da spor düşmanı olarak keskinleştiriyor.

Hele hele iştirakçi sporcu adedinde seyircisi olmayan bazı müsabakaları, televizyonun uzun uzun millete seyrettirmesini eşsiz bir kalın kafalılık örneği sayıyorum. Dinleme, duyma talihsizliğine uğradığım takım kaptanı veya kulüp idaresi gibi, sözüm ona bu mesleğin ön saflarında bulunan kişilerin sözleri Türkçe

ve genel bilgi fukaralığının şaheser örnekleri gibi gelmiştir bana. Bu ünlü, çok para kazanan, gazetelerde resimleri ve methiyeleri yayınlanan kişilerin çoğunu ben, şu bizim gazeteye asgari ücretle müstahdem olarak dahi alınsın istemem.

Ben böyle profesyonel sporcuları ve maç hastası zavallıları acımasızca karalarken, amatörce spor yapan, sporu seven insanları kesinlikle tenzih ederim elbette. Bize emanet olan bu vücudumuzu sağlam ve zinde tutmak yolunda yapılan mütevazı sporu tebci eylemişimdir hep.

Sözüm bunun dışındaki malumlardır.

Hatta bir bilinç sınırı içinde kalan profesyonel sporcuları dahi bu “malum”lardan ayrı tutarım.

Geçen aylarda kırk elli kadar sporcu ile bir sohbetim olmuştu; ne kadar mutlu olduğumu anlatamam. Ve o gençlerin belki yarısı “millî” idi. İçlerinde rekortmenler vardı. Uluslar arası dereceler kazanmış arkadaşlar vardı. Birer münevver sporcuydular.

Edep ve hayâ sahibiydiler. Gayeleri, inançlarına spor sahasında hizmet sunmaktı. Kendilerine Hakk'ın bağışladığı olağanüstü kabiliyetlerini, yine onun rızası yolunda, memleketlerine yüz aklı göstermek şevkiyle seferber olmuşlardı. Dünya Şampiyonu Muhammed Ali'nin İslâm'a yaptığı hizmet az mıdır? İşte böyle bir amaca yönelik sporcunun başımızda yeri vardır.

Ben o akşam birlikte bulunduğum sporcularımızın hepsini böyle soylu bir hizmet bilincinin erleri olarak görmüştüm. Ve onlar dahi sporun bu benim karaladığım öteki, çirkin yüzüne istikrah ile bakıyorlardı. Nefsin ve emanetin sporcusu değildi onlar.

Bursa'da çıkan günlük *Marmara* Gazetesi'nin 10 Eylül nüshasında boksör Cemal Kamacı'yla yapılan konuşma haberini okuyunca bunları düşündüm. Kamacı, Sakarya'da verdiği konferansında hepimizin gönlüne sevinç düşüren güzel sözler söylemiş. Yazımı ondan bir cümle ile bitireyim:

“İslâm uğrunda mücadele etmemiz lazım; bugün o gündür. Allahu Teâlâ inşallah bizlere bu yolda şehit olmayı nasip eder.”

Yeni Devir, 20 Eylül 1979

KUR'AN GERÇEĞİ

Anarşiden, terörden, arsızlıktan, hırsızlıktan şikâyet etmeye kimlerin hakkı yoktur?

Bu karanlık işlerle uğraşanların mı sadece?

Hayır!

Şikâyete hakkı olmayanların başında kendini aydın, çağdaş, ilerici sayan hödükler gelir aslında. Din, iman, ahlak, Müslümanlık gibi lafları duymaya tahammülü olmayan çeyrek aydınlardır asıl anarşinin de, hırsızlıkların da baş sorumlusu. Bu kavramları duyduğu zaman yüzü buruşan, içinin karanlığı hemen dışına vuran bu kuş beyinlilerin yüzündendir toplumumuzun yaşadığı tüm bunalımlar. Kimi birer azılı din düşmanı, kimileriyse, din düşmanlarının etkisinde, baskısında yetmişmiş, beyinleri yıkanmış; din konusunda derin bir bilgisizlik içinde oldukları sebebiyle kolayca alet edilmiş olan bu et kafalı adamların Türkiye genelindeki itibarları yüzündendir Türkiye'nin bütün sıkıntıları, darboğazları, çürüyüşü.

İşte asıl bunların hakkı yoktur yakınmaya. Kendilerine ülke yönetiminde bir ağırlık kazandırmış olan bu düzen, önce bunların elinde çürümeye, kokuşmaya başlamıştır. Düzenle birlikte, bunlar sorumludur ülkemizin bu uçurumda oluşundan. Bunların ihaneti, cehli, vurdumduymazlığı olmasaydı, anarşi yol bulamazdı yurdumuzu hırpalamaya. Dini, sosyal hayatımızdan uzaklaştırışı olmasaydı bunların, hırsızlık, ahlaksızlık, namussuzluk yayılma ortamı bulabilir miydi hiç?

İnançtan, din duygusundan yoksun bir toplum oluşturmayı amaçlarsanız, halka, öğrencilere din bilgisi ve bilinci vermeyi “çağdışı” sayarsanız, karşınıza çıkan canavarlaşmış sorunlardan şikâyete hakkınız olmamalıdır. Sizin kuluçkanızdan çıkmıştır bu canavarlar çünkü.

Ve bu canavarlarla değil, asıl sizlersiniz, sizlerle mücadele etmek lazımdır bu ülkenin esenliği için. O sivrisinekler, sizin bataklığınızdan yetişti. Sizin kafanızın, sizin idrakinizin ürünüdür milletin başına gelen belaların hepsi.

Ve siz hâlâ, bu belalara başka sebepler uydurarak, tarihî suçunuzu başka omuzlara atmaya çalışıyorsunuz. Bu bunalımlara başka sebepler arıyorsunuz.

Ve yine dini, İslâmiyet’i gösteriyorsunuz suçlu olarak. Yavuz hırsız mı? Kendi suçlarınızı örtbas etmek çabasından başka nedir, içinizde kokuşmuş bulunan din düşmanlığını kusmaktan başka nedir ya, şu sizin ilkokullardan itibaren çocuklarımıza din dersi okutturmak konusundaki girişimlere itirazınız? Henüz ortada ne fol ne yumurta olduğu hâlde, krizi tutmuş bir eroinman gibi tepinerek, debelenerek; din dersi, Kur’an-ı Kerim öğretimi tasarısına karşı çıkışınız, herhâlde sizi yargılayacak bir neslin yetişmesinden duyduğunuz korkunun sonucu olmalı. Mevcut hükümetin, oy kaygısına dayalı olarak, yutturmacadan bile olsa, ilk ve orta dereceli okullara Kur’an dersi koydurma tasarısı, sizi bu denli rahatsız ettikten sonra; halkımızın kurduğu ve yurdumuzu bir papatyaya tarlasına dönüştürecek olan gerçek Kur’an kursları, kim bilir ne kadar korkutuyordur sizleri.

Siz de artık çok iyi görüyorsunuz ki, açılan her Kur'an kursu, sizin kültür ve zulüm binanızın temeline indirilen bir balyozdur, ya da bir dinamit. Açılan her Kur'an kursu, yalnız anarşinin, terörün, karanlık sermayenin, karaborsacılığın, fuşsun, sarhoşluğun, halk düşmanlığının, gâvur uşaklığının bir imha hareketi değil; onlarla birlikte, onlara ortam hazırlayan üçkâğıtçı aydın tipinin de iflası olacaktır. Kur'an'a bağlı gerçek aydınların bir eğitim ocağıdır Kur'an kursları. Sahte aydınların neslini kurutacak olan soylu kadroların kış-lalarıdır Kur'an kursları.

Bu düzenden şikâyete hakkı olanlar, bu kursları koruyanlardır, sevenlerdir.

Yeni Devir, 7 Haziran 1980

EN İYİ TEBLİĞ YAŞAMAKTIR

Durakta otobüs bekliyordum. Güzel, sakallı bir genç yaklaştı, selam verdi. Yüksek bir okula devam eden bizim gençlerimizdenmiş. Otobüste yan yana oturduk. Bilinçli bir Müslüman aileden gelmemiş ve İmam-Hatip çıkışlı olmadığını; bu sebeple dinî konularda yeterli bilgisi bulunmadığını, yazılarımızdan çok istifade ettiğini, sohbetlerimize de katılmak suretiyle yetişmek istediğini anlattı. Bu “yetişme”yi, davayı başarılı biçimde “tebliğ” etmek için “şart” gördüğünü söylüyordu.

Hak verdim Hikmet Şentürk adlı bu halis arkadaşına. Hak verdim de, ayrıca şunu da ekledim.

- Bir Müslüman için en iyi tebliğ, inancını yaşamasıdır.

Tebliğ konusu üzerinde çok duruluyor. Birçok yazılar yazıldı, konferanslar verildi tebliğe dair günümüzde. Bu konuda söylenenlerin hemen hepsi sahihtir.

“İslâm’ı yaşamak” hakkında da hemen hemen her Müslüman ittifak hâindedir. “Ele verir telkini, kendi yutar salkımı” ya da “Hocanın dediğini tut, gittiği yoldan gitme” cinsinden bir tebliğ ve İslâm’ı yaşamak darbimeselleriyle, bu işin yürüyemeyeceğini bilmeyen yok.

Fakat bu konuda, velev yeni olmasa da, birkaç söz daha söylemek istiyorum. O arkadaşına da söylemiştim:

en iyi tebliğ, yaşamaktır demiştim. Yani sizi her tanıyan sizi sevmelidir, beğenmelidir demiştim. Sizin şahsınızda, İslâm'a muhabbeti, bağlılığı ziyadeleşmelidir herkesin. Siz İslâm'ı öyle güzel ve dosdoğru yaşamalısınız ki, babalar, evlâtları da keşke sizin gibi olaydı diye gıpta etmeli. Gençler, sizin gibi olmaya özlem duymalı. Analar, sizin gibi damat sahibi olmaya can atmalı. Kimenin malında, canında, ırzında gözü olmayan dosdoğru adamlar olmalıyız. Bizi tanıyanlar bizden mutlaka "emin" olmalıdırlar. Harama yaklaşmamalıyız. Gıybette bulunmamalıyız. Ağzımızdan çıkan sözlerin hiçbiri "şer" olmasın. Kalp kırmayalım. Saldırgan olmayalım. Herkese rahmet nazariyle bakalım. Hâl ve gidişi kötü olanlara bile merhametle yanaşmalıyız. Onları bu bozuk düzenin zavallı kurbanları olarak görmeliyiz. Nasihatlerimizde kırıcı değil, tamir edici olmak lazım. Hem, nasihatten önce, söyleyeceklerimizi yaşamış biri olmamız lazım. Yani "Kâl"den evvel "Hâl" ehli olmayız.

İslâm'ı gereği gibi yaşayan biri, yüzlerce vaaz erbaından daha iyi tebliğ ediyordur dinini.

İnsanlar yalnız vaaz ve nasihatle adam olmuyorlar.

Söylenen güzel sözlerin, müşahhas örneği ortaya konulmazsa; yel üfürür, sel götürür o sözlerin cümlesini. Hiçbir etki bırakmaz insanın üzerinde. Örneğe muhtaçtır, yani rehber muhtaçtır insanoğlu. Söze, sava değil. Sözlerimizin, yani İslâm'ın yaşayan sahipleri olmasak, en üstün tebliğ ve davet cümlelerimiz bile, muhatap bulamaz.

Münakaşa ile, münazara ile, vaaz ve nasihat ile yola geleceği kalmamıştır kimsenin, hele günümüzde! Söze kulak astığı yok kimsenin.

Başını örten bilinçli bir Müslüman kadının İslâm'ı yaşamasından gelen soylu ve mutlu hayatı, tesettürün faziletini anlatan yüzlerce makaleden daha etkilidir ve daha çok şey anlatır insana. Çünkü o müşahhas bir örnektir, diğeri ise kâldir sadece.

Faizin haramlığına dair yüzlerce yazıdan daha çok müessirdir bir vatandaşın, bir esnafın, tüccarın faize bulaşmamış olmakla birlikte başarılı, örnek hayatı. Faizin haram olduğunu bilmeyen olmadığı hâlde, Müslümanlığı da elden bırakmayan bir nice iş adamı da varsa; ticari hayatın faizsiz de pekâlâ başarılı olunaacağına dair bol sayıda örneklere şahit olmamasından geliyordur onun bu durumu biraz da. Ona faizin haram olduğu hakkında boşuna nefes tüketmeyin; kendi sahasından faizle muamelesi olmayan örnekler dikin önce karşısına.

Zinanın kötülüğünü anlatıvermekle kalmayın, zinanın kokusundan bile delik delik kaçan iffetli bir hayatın muhteşem ve cazip örneğini yaşayın hayatınızla.

İşte asıl bunlar etkiler karşınızdakini.

Tebliğî, yalnızca bir sözle duyurma sanıyorsak aldanıyoruz.

Bu memlekette İslâm'ın emir ve yasaklarının neler olduğunu bilmeyen ferdi vahit yoktur. Yani sözlü tebliğ'e muhatap olmamış hiç kimseye rastlayamazsınız.

Neyi tebliğ edeceksiniz? Hangi bilmediğini duyuracaksınız millete? İslâm'ın hangi hükmü tebliğ edilmiş ki? Hangi tebliğe muhtaç ve müştak halk?

Yaşamaya!

Yasaktır tamamlayan tebliği.

İslâm'ı yaşayanların sayısını çoğaltmalıyız önce, konuşmacılarının değil.

Yeni Devir, 8 Haziran 1980

AYASOFYA

Yavuz Sultan Selim Han, Mısır'ı fethedip hilafeti üzerine alınca, Mukaddes Emanetleri de İstanbul'a taşımış; bu emanetlerden Peygamberimiz (s.a.)'in hırkalarının saklandığı "Hırka-i Saadet" dairesinde, 40 hafız görevlendirilerek gece gündüz Kur'an okunmasını emretmişti.

Bu gelenek Cumhuriyet'e kadar devam etti. Şair Yahya Kemal'in bu vakıayı anlatan çok güzel bir yazısı vardır. Bekamızı, Ayasofya'daki ezanla, Hırka-i Saadet'teki Kur'an ile yorumlayan şairin, bu fevkalade zarif yazısını, herkesin okumasını çok isterim. "İstanbul'u Fetheden Yeniçeriye Gazel"inde:

*"Vur devr-i küfrün üstüne rezk-i hilal için.
Gelmiş bu şehsüvar-ı cihangir aşkına"*

diye yâd ettiği ne Fatih Sultan Mehmet'in ve ne de:

*"Sultan Selim-i Evvel'i râmetmeyüp ecel
Fethetmeliydi âlem-i şân-ı Muhammedî"*

diye anılan Yavuz Selim'in zamanında yaşamıyoruz artık. Dahası, emanetlerini bile koruyamamışız onların.

Ayasofya suskun, Hırka-i Saadet dairesi mahzundur. Turistlere, turist gibi gezenlere açıktır buralar ancak.

Kültür Bakanlığı'nın bu ramazan süresince, Hırka-i Saadet dairesinde 40 hafız görevlendirdiğini, her gün

hatimler indirtmeye başladığını öğrendik. Yine aynı Bakanlık, Ayasofya'nın Hünkâr mahfilini ibadete açmak için teşebbüste bulunmuş.

“Kendi gitti namı kaldı yadigâr” misali, bir geçmişî yâd etmeye heveslenen bu teşebbüsler karşısında, sevinmek mi lazım, hüzünlenmek mi?

*“Oldu sermâye-i hayret bana bîm u ümmid”
Bilemem eyleyecek girye midir hande midir”?*

(Korku ve ümit beni hayretlere düşürdü. Ağlamak mı gülmek mi lazım, bilemiyorum)

Yıl on iki ay değil, bir ramazanlık ve Ayasofya'nın tümü değil, bir kıyıcığı Kur'an'a ve ibadete açılıyor.

Tahtadan atlara binerek askercilik oynayan çocuklar vardır ya, işte onların keyfiyetini andırıyor bu teşebbüsler birazcık.

Ayasofya'yı ibadete açamıyoruz. Hırka-i Saadet'te sürekli olarak Kur'an okutamıyoruz. Hiç yoktan iyidir, dercesine kalkmış bunlarla uğraşıyoruz; bu kadarcık teşebbüslerle avunuyoruz.

Lakin gel gör ki bu kadarcık “avuntu”dan bile rahatsız olanlar var. Bakanlığa, bu teşebbüsleri için veryansın ediyorlar. Tabii malum teranelerle. Biraz Atatürk, biraz laisizm, biraz uygarlık ve turistçilik.... Madalyonun öteki yüzü de gericilik, Atatürk düşmanlığı vs. gibi belli laflar. Adı Prof.'a falan çıkmış bir sürü yavan adam, hop oturup hop kalkıyorlar şimdi.

Adamlar, tahtadan ata binenlerden korkuyorlar.

Ne hilafet var ortalıkta ne Ayasofya.

Eskiye yâd sadedinde, şöyle bir minicik girişimde bulundu Bakanlık, berikiler, yuvalarına çöp sokulmuş arılar gibi hemen saldırıda.

Biraz maziperestlik, biraz oy avcılığı, hepsi bu oysa.

Onların bu yaygarasını görünce nerdeyse şeriat geldi gelecek, hem de bu hükümetin elinde sanıyor insan.

İyi paslaşıyorlar doğrusu bunlar.

Bu numaraları görünce, bu oyunları, terslikleri, istismarları, devrim yobazlığını görünce afallıyor akıl doğrusu. Evet, ağlansa mı gülünse mi?

Yeni Devir, 19 Temmuz 1980

IRMAK

Bir dostumuz şöyle konuşuyordu:

- Bizim küçük mahdum, işittim ki evin kedisini oruç tutmuyor diye hapsediyormuş. Çağırdım kendisini, dedim ki: Evladım, yiyecek yemesin, oruç tutsun diye kediyi hapsediyormuşsun. Kediler oruç tutmaz, insanlar tutar.

Eh, bazı Müslüman evleri oruç o derece işgal ediyor ki, evin minicik yavrucukları bile, mübarek ramazanın havasına giriyorlar. Büyüklerine özenerek oruç tutmaya kalkıyorlar. Hatta evlerinin kedisini köpeğini dahi, o minicik, saf yürekleriyle orucun dünyası içinde görmek istiyorlar.

Ne güzeldir o evler ki, sahura, oruç tutmaya müsait olmayan yavrularını bile kaldırarak, ramazanı tanıttılar onlara. Çocuklarına aziz hatıralar nakşederler.

Heyhat, nice Müslüman aileler de vardır ki, sahurda çocuklarının uyanmaması için âdeta hırsız gibi davranırlar. Hatta oruç tutması gereken yaştaki çocuklarını bile uyandırmazlar. Akıllarınca “daha küçüktür” diyerek, merhamet ederler onlara. Yahut “aman bünyesi zayıftır” derler. İnşallah gelecek seneye tuttururuz, diye tasarlarlar. Ya da, ikmali var, dersine çalışsın, diye mazeretler keşfederler. Ertesi yıl olur, ertesi yıllar olur, bu terbiyeyi vaktinde almamış olduğu için bu kere de çocuk tutmak istemez orucu.

Anası babası oruç tuttuğu hâlde, evladı tutmayan ailelerin hemen hepsi, şu veya bu şekilde, küçüklüğünde evladına kıymamış olanlardır. Oysa evlada kıymanın ta kendisidir bu!

Kendisi tutup da çocuğuna dikkat etmeyen o ana

babalar yok mu, aslında onların tuttuğu oruçta da hayır yoktur. Bir alışkanlık uğruna tutuyorlardır ya da tutmamak, çevrelerinde yadırganır diye tutuyorlardır. Orucun bilincinde değillerdir. Canlarına sinerek tutmuyorlardır mutlaka. Bu tür aileler aslında tam temsilcilerini, oruç tutmaya alışmamış evlatlarında buluyorlardır zamanla.

Sokakta, işyerinde edepsizce oruç yiyen insanların çoğu, işte böyle bilinçsiz, meymenetsiz, Müslüman geçinen ailelerden gelmez.

Yazıklar olsun evladını oruca, namaza alıştırmayan Müslümanlara. Alıştırmayan, gerektiğinde zorlamayan ebeveyne! Ölüp gittiklerinde oruçsuz, namazsız bir nesil bırakacaklar.

Çocuklarının üst başını yapmak için katlanmadıkları çile kalmayan bu tür aileler, mektep medrese okusun da adam olsun diye didinen bu ana babalar; bütün bu çile ve didinmelerinin sonunda, kendilerine de evlatlarına da başka bir şey yapmamış olmaktadırlar.

Çocukları için, Allah katında makbul olacak çabanın ne olduğunu bilip, onu işlemektir kurtaracak olan analık babalık görevini. En iyi elbiseyi almak, en iyi yemekleri yedirmek midir çocuğuna, Müslümanın görevi sadece?

Yazının başında naklettiğimiz mahdum beyin safetinden nişane taşımayan nice ana babalar var.

Böyle kişilere ihtarda bulununuz. Ola ki ayılalar. Mahşerde ayılıp da ah ü vah etmelerindense...

Yeni Devir, 16 Ağustos 1980

İSLÂM GENÇLİĞİ ÜZERİNE

Bir ülkede devrim olunca veya bir ülkeye emperyalizm el koyunca, orada ilk yapacağı iş, disiplini sağlamaktır.

Bu disiplini sağlama işi, devrimlerin özelliğine, devrimcilerin mizaç, karakter ve düşüncelerine göre çeşitli şekillerde olabilir. Baskı ve terörden katliama kadar her yola başvurulabilir. Halkın karşı koyma eğiliminin cinsine ve şiddetine göre ayarlanan bu zapturapt altına alma işi, devrimlerin ilk hamlede ve kısa vadede halle mecbur oldukları bir konudur.

Bir yandan da bütün propaganda imkânlarıyla beyin yıkamaya koyulurlar.

Fakat devrimlerin asıl bel bağladığı kesim “yeni nesil” olacağı için, uzun vadede yapacakları iş, devriminin tabiatına uygun insan eğitimini sağlayan kurumlar oluşturmaktır.

Çünkü devrim, kendisine adapte olmuş insanlara değil, kendisinin bizzat eğittiği, yetiştirdiği kadrolara güvenmeye ve dayanmaya muhtaçtır. Kendisinden yana olan veya kendisine adapte olan insanlarda, mutlaka devrimden önceki düşünce ve terbiyeden bazı izler kalmış olduğu için devrim, haklı olarak, tam anlamıyla emin olamaz yetişkin nesilden.

Ümidi ve teminatı gençliktir devrimin.

Yakın tarihimizi hatırlayalım. Tanzimat, kendi muhtevasına uygun nesli, ancak yirmi sene sonra bul-

muştur. Cumhuriyet ise, kendi aydınına, Cumhuriyet'in ilanından on sene sonra kavuşmuştur.

Devrimler, kendi kurdukları okullardan yetişen gençlikle ancak varlıklarını devam ettirirler.

Batıcılığın bize musallat olmasından beri, okullardan yetişen nesiller, genellikle Batıcı düşüncenin ve devrimlerin doğrultusunda eğitim görmüş kadrolardır.

Osmanlı Devleti, Batı'nın hesaplarına uygun olarak, bu kadroların elinde paramparça olmuştur.

Batı, Osmanlı Devleti'ni parçalamakla işin bitmeyeceğini çok iyi bildiği için, o parçalar üzerinde de hâkimiyet veya kontrolünü devam ettirmeye çalışmıştır. Bu parçaların, bir gün yine bütünleşmeye gideceğinin ihtimalini aklından çıkarmamıştır. Bunun için Batıcı bir terbiye ile yetişmiş olan kadroların elinde yönetilmesine itina göstermiştir.

İslâm toplumları hâlâ bu kaderi yaşıyorlar!

İster liberalist, ister sosyalist olsun bu Batıcı kadrolar, ülkelerindeki eğitim kurumlarını, hep Batıcı zihniyete uygun aydınlar yetiştirecek bir öz ve gelecek içinde teşekkül ettirmişlerdir. Tanzimat'tan beridir bütün İslâm toplumlarında bu gelenek caridir: Batıcı aydınlar üretiliyor okullarda.

Bütün İslâm ülkelerinde, Batıcı olmayan aydınların hepsi bir tesadüfün mahsulüdür. Hâşâ tesadüf değil, bir ilahî lütfun sonucudur. Hiçbir şey tesadüfen olmaz; insanı da olayları da çepçevre kuşatan katedir. İslâm ülkelerindeki Batıcı olmayan aydınların sayıca çok az olduğunu keskin bir ifade ile belirlemek adına, bu na-

dir durumu vurgulamak adına, anlatım kolaylığı için “tesadüf” diyoruz.

İslâm ülkelerinde uygulanan düzen, Batıcı olmayan aydını yetiştiren bir tek resmi kurum bırakmamıştır. Amma Hakk’ın vaadi ve halkın masumiyeti, bütün bu ülkelerde, Batıcılığa ve her türlü emperyalizme başkaldıran bir aydın neslin var olmasına, tükenmemesine sebep olmuştur.

Yeni Devir, 25 Ağustos 1980

UMUT BU DAĞIN ARDINDA

Beş altı yaşlarında çocuktum. Bir köydeki, dededen kalma toprağımızda kardeşleri adına ziraatla uğraşan amcamı her gördüğümde asılırdım kendisine:

- Beni köye götür, diye. Amcam, beni bütün varlığıyla seven biri olduğu hâlde.

- "İnşallah bir dahaki gelişimde!" diyerek defalarca ertelemişti beni götürmeyi. Şimdi anlıyorum bu tehirlerin sebebini. Köyümüze hayvanla gidilirdi o zamanlar. Yol, yanılmıyorsam 5-6 saat çekerdi. Çok zahmetli bir yolculuktu ayrıca. Rahmetli amcam, yol boyunca ne bir çeşme başı ve ne de bir ağaç gölgesi bulunmayan böyle bir yolun sıkıntılarına beni de koşmak istemiyor olmalıydı. Lakin ısrarımı o kadar arttırmıştım ki, nihayet bir gün beni de alıp yola düştü. Çok yorulmuş, usanmıştım saatler süren hayvan sırtındaki bu seyahatten. Git git bitmek bilmiyordu yol. İkide bir soruyordum amcama:

- Amca ne kadar kaldı köye? Amcam, bıkkınlığımı çoğaltmamak için şöyle cevaplıyordu beni her soruşumda:

- Az kaldı oğlum. Aha bu dağı da aşarsak köyümüz görünür." Bu sözleri, o dağ ya da tepeye varınca ya kadar oyalıyordu beni. Ama o tepeye ulaşınca köyü göremediğim için, üstüme birdenbire çöken usançla, kırgınlıkla ve biraz da mecburiyetle tekrar soruyordum: "Hani köyümüz, daha ne kadar var?" Amcam yine avutuyordu beni:

- Aha bu tepenin arkasında!

Evet, o tepelerden en son tepeyi aşınca nihayet köyümüze ulaşmıştık. Kavuştuğum köyümüzde çok mutlu günler geçirdiğimi hatırlıyorum. Yol zahmetini tamamen unutturan günlerdi.

Üzerinden 50 yıl geçmiş bulunan bu hatıra aralığından sosyal durumumuza bakıyorum şimdi.

Aklımın erdiği senelerden beridir gördüm ki, bizi yönetenlerin cümlesi, çok yakın bir geleceği göstererek sürekli umut dağıtmışlardır sadece.

Bunca yıldır şahit olduğumuz parti ve hükümet programları, devletluların nutukları; halkoyunu kazanmak için, aşılmasını şahıslarıyla mümkün ilan ettikleri tepecikleri göstererek:

- İşte kurtuluş bunun arkasındadır, deyip umuda ve sevince düşürmüşler halkı hep.

Hiçbiri aşamadı bu dağları. Aştırmadı halkımıza bu dağları.

İnönü'sünden bu yana biliriz bilcümle iddia sahiplerini. Hepsi bir eyyam gelip oyalayıp milleti gittiler. Hâlâ duruyor karşımızda dağlar. "Az gittik uz gittik dönüp arkamıza baktık ki, bir arpa boyu yol gitmişiz." derler ya masallarda. Bizimkisi öyle bile değil. "Bir adım ileri, iki adım geri" olarak yürümüşüz.

Ekonomik manzaramızdan dış politikamıza, oradan iç huzur ve güvenliğimize değin aldığımız mesafe, menzil olarak ilan edilen dağı bile gösteremez olmuştur artık. Öyle geriye kaymışız ki! Dağ görünmez olmuştur uzaklıktan ve dahi dumandan.

- “Yol verin geçeyim dumanlı dağlar” türküsü, rehber geçinenlerden umut keserek, bizzat dağdan himmet dilemek, psikolojimize bir âlâ tercüman gibidir.

Beni köye ulaştıran amcamı rahmetle anıyorum.

O ulaşışı tattığım için, bu ulaşışa da ereceğimizin umudu dopdolu içimde. İyi ki götürmüş beni köye amcam. Yüreğime, zahmetlerden sonra bir vuslatın nasip olacağına örneğini, umudunu kazımış.

Yeni Devir, 14 Kasım 1980

PEYGAMBER DİYOR Kİ

Aşağıdaki hadisler, Mehmet Arif'in *1001 Hadis* adlı eserinden seçilmiştir. Yüce Peygamberimizin devlet ve devlet adamlarına dair bize bıraktığı ölçüleri tekrar tekrar okuyalım ve hiç unutmayalım.

“Devlet başkanının ve halkın işlerini üzerine alanların hediye almaları en kötü kazançlardan olduğundan haram olduğu gibi, hâkimin rüşvet kabul etmesi de küfürdür.”

“Devlet hizmeti gören birisinin Allah hayrını istese, ona öyle bir sadık yardımcı verir ki, vazifesinden bir işi unutursa aklına getirir, yapılmasında yardımcı olur, o zat da muvaffak olur, gider. Şayet hayra uğratılmamasını isterse, unuttuğunda hatırlatmaz, unutulmamış işlerin yapılmasında yardım etmeyen bir yardımcı ile başını derde sokar.”

“Hayırlılarınız âmirleriniz, zenginleriniz ve servet sahipleri cömertleriniz olur; işleriniz de aranızda danışma yolu ile görülürse, yeryüzünde yaşamak ölmekten daha üstündür. Fakat ahlakı bozuk olanlarınız âmirleriniz ve zenginleriniz ise cimrileriniz olursa, halkın işleri de kadınlara verilirse, öyle zilletle yaşamaktan ölmeniz sizin için daha hayırlıdır.”

“Allah'ın kulları üzerinde zulüm ve haksızlıkla musallat olan devlet adamı (imam) kıyamet gününde en şiddetli azap ile cezalandırılır.”

“Ey Rabbim! Ümmetimin bir işini, bir vazifesini ve bir makamı üzerine alan kimse, dine ve akla aykırı ola-

rak onları bir güçlüğe koşarsa, ilahî sen de o kimseyi güçlüklere düşür. Halkın işlerini üzerine alan kimse iyi davranırsa sen de ona lütuf ile muamele et.”

“Emir olan kişi (devlet adamı), insanların kusurlarını araştırır, onları kötü zan altında tutar ve haklarında şüpheyeye devam ederse, onları bozmuş olur.”

“Devlet hazinesini haksız yere harcayan ve nefsanî arzuları uğrunda sarf eden yahut hazineye ihanet edenler cehennemliktir.”

“Sizden evvelki ümmet ve milletlerin helak olma sebebi, onlardan nüfuzlu birisi hırsızlık etse dokunmazlar, fakat zayıf birinin suçuna ceza tatbik ederlerdi.”

“Halkın işlerini görmek için ‘emir’ olanların hâlini, isterseniz size haber vereyim:

Ağır bir mesuliyeti üzerine aldığı için kendini kınar.

Nedamet duyar

Bunlar dünyevidir.

Ahirette azaba tahammül eder.

İşte bu üç duruma tahammül edebileceksen böyle bir işi üzerine al.”

“İşlerinizi üzerlerine alanlarınızın hayırlısı, sizin kendisini sevdiğiniz ve onun da sizi sevenidir. Siz ona iyilik eder yardımda bulunursanız. O da size mukabil iyilikler yapar ve mesut hâlinizin devamına çalışır. Şerli emîriniz, sizin kendisine onun da size buğz edeni,

sizin kendisine lanet ettiğiniz, onun da sizden nefret edenidir.”

“Büyük devlet adamları, yeryüzünde Cenabı Hakk’ın emniyet, lütuf, adalet ve ihsan gölgesidirler. Devlet adamına iyilik edenler, Allah’a saygı göstermiş olurlar. Onlara ihanet eden de Hz. Hakk’a ihanet eder.”

“Ümmetim için asıl Deccal’dan çok, insanları saptıran devlet adamları (imam) deccallarından korkarım.”

“Her şeyi bozmak için bir afet vardır. Bu dinin afeti de kötü idarecilerdir.”

“Bir insan ta Süreyya yıldızından yeryüzüne düşsün, tek insanların üzerinden, işlerinden bir şeyi üzerine almasın.”

“Koyun sürüsüne saldıran iki kurdun sürüye verdiği zarar, insanın mal ve riyaset (başkanlık) hırsıyla dinine verdiği zarar kadar olamaz.

“Hıyanetin en büyüğü, bir valinin (idarecinin) halk arasında ticaret yapmasıdır.”

“Kim birisinin kendisi için ayağa kalkmasını isterse, oturmak için ateşten bir yer hazırlasın.”

“Kim ilahî gazabı davet ederek söz ve hareketlerle bir sultanı (devlet başkanını) razı etmeye çalışırsa Allah’ın dininden çıkar.”

“Bir insan, bir cemaat ve bir kavim üzerine, o cemaat ve kavmin razı ve hoşnut olacağı bir başkası varken vali, müdür, başkan ve kumandan tayin edilse, o ehliyetsizi tayin eden kimse, Allah’a, Resulüne ve bütün müminlere hainlik etmiş olur.”

“Devlet adamlarına halkı koğuculuk eden (kişileri kötüleyen, çekiştiren) kimse, nikâhlı evlâdı değildir. (Soyu bozuktur.)”

“Devlet başkanlarına sövmeyiniz. Zira onlar, Allah’ın yeryüzündeki gölgesidirler.”

“Cenabı Hakk’a itaat etmeyen kimseye itaat olunmaz.”

Yeni Devir, 8 Aralık 1980

YENİDEN DÜŞÜNELİM

Çok yaygın, hemen herkesin her fırsatta dile getirdikleri, klişe görüntülü nice sözlerimiz, düsturlarımız vardır ki; bizler, yani Müslümanlar, onları âdeta yeni baştan idrak etmeye yönelmeliyiz.

Bilinç yenilenmesi, iman tecdidi, sürekli olarak yer almalıdır Müslümanın hayatında.

Sürekli tövbe üzere olmak, sürekli şehadet kelimesi getirmek, sürekli ibadet eylemek, hep sürekli yenilenmenin, dirilmenin göstergesidir Müslüman için.

Müslüman için olaylar da inanç rükünleri de, olan biten ve tekrar gündeme gelmeyen vakıalar değildir.

Müslüman, önce Vahdaniyete inanmış olandır, ama bu inanmış olmak bile; inanmış olunarak hâl olunmuş, çözümlenmiş, içimizin bir yerinde kilitlenmiş olmamalı. Vahdaniyet üzerinde bile sürekli tefekkür ve tesbih üzere bulunmak gerek. İncanın en uç noktalarında yer almış bulunan kutlu kullar, incanın her cüzünü, her dem bir yeniden gündemde bulundurmanın eylemini bize örnekleyen has rehberler olmalı.

Hepimiz, ahirete, hesap gününe inanıyoruz değil mi? O ulu divanda sorguya çekileceğimize inanıyoruz değil mi?

Evet!

Ama hayır, bu hesaba çekilişi de, bütün emir ve yasakları da âdeta, şimdi duymuşçasına, şimdi inanmışçasına idrak etmeye çalışacağız sürekli olarak.

Çünkü her yeniden idrak ediş ameliyesi, yeni ufuklar sergiler önüne Müslümanın. Aşılan, yenilenen her yeni ufuk, gittikçe daha çok kemale erişin, Hakk'a yaklaşışın güzergâhıdır.

“Her dem yeniden doğarız. Bizden kim usanası” diyor Yunus. Sonsuz, bitmeyen doğuşlar manzumesidir, öyle olmalıdır hayat Müslüman için.

Yeniden düşünelim:

“Ancak müminler kardeştir” emrini, hikmetini. Bu ibareyi duymayanımız kalmamış olsa bile, hepimiz bir yeniden, yeni idraklerle, tekrardan düşünelim. Yüreğimizin, beynimizin olanca gücüyle, yeniden bakalım, yönelelim bu hikmete.”

“Mümin, elinden dilinden emin olunandır”ı ilk defa duyuyormuşçasına bir dikkatle, incelikle, düşünelim.

“Gıybetin, ölü eti çiğnemek olduğu”nu: müminin hüsn-ü zan üzere olması gerektiğini, nefsimiz için istemediğimizi, öteki Müslümanlar için de istememizin emrini, başımızı kalbimize doğru eğerek tefekkür edelim. “Birbirine ihanet etmedikleri müddetçe ben, iki ortağın üçüncüsüyüm” diye buyuran Hakk'ın, vaat ve sıyanetinin azametini düşünelim. İftirakın, parçalanışın, fitnenin; te'dib-i ilahîyeye, onun cezalandırmasına maruz kalacağını düşünelim. Ne ki nefsimizin hoşuna gidiyorsa onda bir fitne, bir şeytan aldatmacası olacağını çıkarmayalım aklımızdan. “Din nasihatten ibarettir”, Peygamber “Ahlakı tamamlamak için gönderilmiştir” emirleri yıkasın her yanımızı. Yumuşak sözlü, ergin ahlaklı olmaktır Müslümanın mesleği.

Her şeyi, her şeyi tekrardan düşünelim. Çok iyi bildiğimiz, tanıdığımız, inandığımız her şeyi tekrar getirelim yüreğimize, aklımıza.

Rabbe inancımızı tecdid eyleyelim, resulüne şehadetimizi tecdid eyleyelim.

“Elestü birabbikum” sorgusuna verdiğimiz vaadi, biati tecdid eyleyelim.

Evet, bilhassa “biat”ımızdan hulf etmeyelim.

Gün gelecek amellerimiz birer birer tartılacaktır, serilecektir önümüze!

Yeni Devir, 11 Aralık 1980

TÖVBEYE GEL

Adamın biri, adamın birine şöyle diyordu:

Senden günah kokusu geliyor. Hem de büyük günahların kokusu. Hem yalnız günahların değil, riya ve küfür kokuları da alıyorum. Riya sularında yüzüyorsun. Yani zahirde şikâyetçi görünüyorsun hâllerinden, günahlardan, ama hayır; nefsinin hoşuna gidiyor bütün günahlar. Şeytan sana sevdiliyor onları. Hakikatte şikâyetçi değilsin onlardan, şeytandan. Öyle izzetlemiş, ikramlamışsın ki şeytanı, yanı başından hiç ayırmıyor.

Yolun Allah ile olan birine rastlayınca şeytan korkarak kaçırıyor bir süre ve sen işte o anlarda biraz Müslümanlaşıyorsun ve nedamet getirir gibi oluyorsun.

İşin zahiri şu ki, sen kolayca etkilenen birisin; eğer bir nebzecek cehdetsen de Allah ile olanların yanında kalsan, oralarda dolansan; şeytanın ürktüğü, korktuğu o çevrelerde oyalansan, bir kurtuluşa erebilirsin. O çevrelerde iken, birazı samimi, birazı riya bir pişmanlık duyar gibi oluyorsun. Bu kalışların daha çok ve daha sık olursa, umulur ki, sendeki riyayı da kaldırırılar. Çünkü denilmiştir ki, "Bu yola taklitle girenler bile, sonunda tahkike kavuşurlar." Çünkü öyle yüce ve bereketli bir yoldur bu yol.

Hiçbir ilmin de yok ki, onunla zırhlıdır kendini. Seni ancak Hak ile olan himmet erbabı kurtarır yani. Kaldı ki ilim bile müstakillen necata kâfi değildir.

Gel aklını başına topla. Akıp giden her dakika bizi kabir kapısına yaklaştırıyor. Kurtuluş yoktur ölümden ve hesap vermekten.

Akıllılık, bu dünya işlerinin hakkından gelebilmek değildir sadece. Paranın pulun yolunu tanıdığın kadar, karnını doyurduğun mesleğin icabatını bilebildiğin kadar, çoluk çocuğuna kendini tahsis kıldığın kadar, gerisini sen getir artık, yani bu dünyaya, nefsine, boğazına, cebine hizmetçilik yaptığın kadar olsun Allah'a yönelmeyecek misin hiç olmazsa?

Hepsi bu dünyada kalacak olan ve öte dünyada azabını ziyadeleştirmekten gayri bir işe yaramayacak olan bu çirkin hayattan yüz çevirmeyecek misin? Bu dünyada dahi sana şeref değil, ancak zillet getirmekte olan bu yaşayışından vazgeçmeyecek misin?

Hizmetkârı olduğun günahlar, aslında bu dünya için de yüz kızartıcıdır. Bu dünyada da iğrençtir, adidir, melundur. Ya hele öte dünya için nasıldır, bir düşünsene!

Günahların her türlüyle kararmış olan kalbinin bir yerlerinde sıkışıp kalmış ve tamamen söndü sönecek bir duruma gelmiş olan o küçük iman kıvılcımını, ceht edersen büyütebilirsin, harlandırabilirsin diye umuyorum.

Tövbeye gel. Günahları bir hamlede silecek cinsten tövbeye. İçinin bütün istidatlarını devreye sokan muhteşem tövbeye. Dil ucuyla yapılan değil. Yüreğin dışında kalanla değil. Bir anlık minik bir etkilenme sonunda birazcık fıskırıveren ve biraz sonra sönen türden tövbeye değil.

İnsanlığın şanı tilkilikte değildir. Köpeklikte, domuzlukta değildir. Yarın geberirsin de elinden tutan olmaz. İnsan olmanın şanını giyin, kabre hazırlan, himmete layık ol.

Tövbeye gel.

Yeni Devir, 1 Şubat 1981

BİZİM İŞİMİZ

Nasreddin Hoca'ya adamın biri:

- Hoca, demiş, yolda gördüm, bir tepsi baklava götürüyorlardı.

Hoca:

- Bana ne! demiş. Adam bu sefer yılışarak:

- Ama Hoca, tepsiyi size götürüyorlardı, deyince bu kere Hoca:

- Sana ne! diye cevaplamış.

Bir gariptir insanoğlu. Üstüne vazife olsun olmasın her konuya burnunu sokmaktan zevk alır.

Geçenlerde bir arkadaşla sohbet ediyorduk. Bazı çevrelerden duyup işittiği bir yığın tartışma hakkında bizden mütalaa sormaya kalktı.

Oysa o konuların hiçbirisi bizim konumuz değildi. Dahası hiçbirisi, bizim serdedeceğimiz mütalaalarla hâl ve fasıl olur cinsten değildi. Biz de fikir beyanında bulunmaya yeltendiğimiz takdirde; ya o münakaşalarda taraf olanlardan birilerinin kanaatlerini tekrarlayacaktık, ya da farklı bir noktainazarı da biz serdetmekle, mevcut kör dövüşüne bir başka yoğunluk kazandırmış olacaktık.

Meseleler dinî, şer'i konulardı.

Ve daha önemlisi, özel uzmanlık isteyen meselelerdi. Ve hepsi o sahaların erbabları tarafından işlenmiş, uygulayıcılarca tatbiki örneklenmiş meselelerdi.

Ne bize söz düşerdi o mevzularda ve ne de onları akıllarınca gündemlerine getirmiş amatörlerin haddiydi.

Anlıyordum, bilirsiniz, bazı insanlar vardır, çözümlü kendilerinden beklenmeyen, çözmelerine de güçlerinin yetmeyeceği konuları tartışmaktan acayip bir haz duyarlar. Bayağı ciddi ciddi de tartışırlar. Oysa yaptıkları en azından, boşa kürek çekmektir.

Hele bu cins adamların, biraz da adları büyükçe kişilerce yaptıkları tartışmaları, “fitne” geliştirmekten başka bir sonuç doğurmuyor.

“Davaya hizmet” zannıyla yapıyorlar oysa bunları. Ama bu yaptıkları hakikatte, üstüne “dava” elbisesi giydirilmeye çalışılan bir muğalâttır, bir fitnedir, bir haddi aşmaktır, kendi kendilerini kandırmaktır, nefislerini ululaştırmadır, vesaire.

O arkadaşa dedim ki:

– Böyle bir mecliste bulunmuş olursan, onlara de ki: “Allah’ın sizden sormayacağı hususlara cevap vermeye heveslenmeyin” Bu konulardan imtihana çekilecek değilsiniz öte dünyada. Sizden istenen amellere yönelin. Üstünüze farz olanları öğrenmeye ve uygulamaya bakın. Sizin bu tartışıklarınızda bu hususiyet var mı? Sizden istenen, beklenen bunlar mıdır?

Ve şunu da ekledim:

– De ki onlara, dedim: bunları münakaşa etmekten se, kalkıp iki rekât bir nafil namazı kılın. Onun menfaati vardır size, bu yaptıklarınızın değil. Size ne o konulardan ve bana ne o konulardan!

Yeni Devir, 21 Şubat 1981

BARİ ÇOCUKLARA KIYMAYIN

Bir ses duydum arkamda, bir çocuk sesi. Kelimeleri söyleyiş biçimine, tatlı peltekliliğine bakılırsa, 3-4 yaşlarında olmalıydı.

- Anneciğim, diyordu, biz paralarımızı toplayıp toplayıp ev sahibine veriyoruz değil mi?

Annesi:

- Evet yavrum, diye başladı. Karşısındaki sanki minicik bir yavrucağız değil de, kendisinin bir arkadaşıymış gibi yakınmaya, içindekileri teker teker boşaltmaya yöneldi.

Dönüp bakmadan yürüyüp gittim.

Kendi annemi düşündüm, babamı hatırladım. Tek maaşlı mütevacı bir memur ailesiydik, 6 kardeştik. Oturduğumuz ev kira eviydi.

Ben bir tek gün rızık kavgasına, para pul münakaşasına şahit olmadım evimizde. Annem, babamın getirdiklerini pişirir koyardı, aldıklarını diker giydirdi bize. Babamın bazı elbiselerini, çamaşırlarını bozar, yamar bizlere uygun hâle getirirdi.

Hiçbir şikâyet olmazdı evimizde. Bulgur pilavına, mercimek çorbasına iştahla kaşık sallardık; önce besmele çekerdik, doyunca elhamdülillah derdik.

Mutluyduk.

Ailemizin derdi, bizim bulduklarımızı bulamayan evler olduğunu düşünmektir. Onlara üzüldük. Hem

onlara yardımda bulunmaya çalışır, hem de şükrederdik kendi hâlimize.

Yalnız bizim ev miydi böyle olan? Herkes, her aile bizim gibiydi aşağı yukarı. Yakın zamanlara kadar bütün aileler böyleydiler. Şimdi kim bilir ne kadar azınlığa düşmüştür böyle ailelerin sayısı?

O zaman geçim mi kolaydı acaba? Hayır! Geçim meselesinin her döneme ait ayrı ayrı zorlukları vardır şüphesiz.

Bizi şimdi değiştirmiş olan, geçim derdinin taşımakta olduğu bugünkü güçlükler değildir.

Değişen ahlakımızdır.

Hiç kimse hâlimden, kazancından memnun değil. Karı koca dalaşmalarının birçoğu para pul yüzünden bugün. Kadın, kocasının baş eleştiricisi olmuştur günümüzde. Kocadan hesap istiyor. Evin vekilharcı oldu kadınlarımız, gâvur aileleri gibi. Koca olacak herif, kazancını getirip eşinin avucuna boca eyliyormuş bugün. Para, kadının elinde. Annemin, babamın cüzdanına el sürdüğünü hatırlamam. Kadın eli eşinin kesesine değerse, bereketi kaçar diye inanırdı, söylerdi annem.

Kadın, eşinin durumunu, kazanç seviyesini bilirdi veya sezerdi, ona göre davranırdı; yorganınca uzatırdı ayağını. Eşinin eve taşıdıklarını iyi değerlendirirdi. Kocasından daha çok tokgözlü görünürdü; görünürdü değil, öyleydi.

Şimdikiler ne kadar uzağında bu aile yapısının. Bir açgözlülüktür, şikâyetir gidiyor. Minicik çocuklarının yanında bile, hicap etmeden geçim kavgası veriyorlar. Çocuklarını bile ortak kılmışlar bu kavgalarına.

Ne olur büyüyünce bu çocuk? Haris, menfaatperest, merhametsiz, hassasiyetsiz bir makine adam olur. Günah değil mi? Yazık değil mi aklını, fikrini, kalbini, ruhunu örselemek çocuğun? Anasını, babasını bile paraya pula değişen, değişecek olan bir nesil geliyor şimdi.

Siz çürümüşsünüz, tükenmişsiniz, mutluluğu çiğnemişsiniz bir kere, bari evlatlarımıza acıyın! Diye bağırarak istiyorum. Allah'tan korkun, haktan utanın! Diye nara atarak istiyorum. Kanaat, rıza, sabır diye bir şey vardı, ne yaptınız diye haykırmak, ağlamak istiyorum. Anlıyor musunuz, duyuyor musunuz?

Yeni Devir, 5 Nisan 1981

NASIL İNSANA MUHTACIZ?

Ağrı Dağı, külçe altına dönüşse...

Nehirlerimizin kalınlığına petrol damarları fışkırsa toprağımızdan... Başaklardan inci, Tuz Gölü'nden mercan devşirsek...

Her 22 yaşındaki gencimizin koynundan bir yükseköğrenim diploması çıksa...

Uçak üretimimiz için Amerika, tanklarımız için Rusya müşterilerimiz olsa...

Velhasılıkelam hiçbir eksikimiz değil, hadde hesaba gelmeyen fazlamız olsa...

Hayal bu ya, bütün bunlarımız olsa, bir şey ifade eder mi dersiniz?

Fikrimizce:

Hiçbir şeye değildir ihtiyacımız bizim.

İhtiyacımız yalnızca insanadır bizim.

İnsandır belimizi doğrultacak olan.

Nasıl ki insanın, insanların elinde bugünkü bunamlara sürüklendiyseniz; yine insandır kurtaracak olan bizi.

Bizi yıkan fukaralığımız olmamıştır. Petrolümüzün olmaması, endüstrimizin bulunmaması yüzünden düşmedik bu durumlara; bu ekonomik çıkmazlara, bu anarşiye, teröre!

Nasıl ki diğer yeraltı ve yerüstü zenginliklerimiz gün ışığına çıkarılmadıysa, yurt yararına kullanılmadıysa; bunlara ek olarak daha bir nice tabii zenginliklerimiz olsaydı, yine varıp varacağımız nokta, şimdiki yerimiz olurdu insan olmadıktan sonra!

En büyük servet, insandır.

Siz insanlarınızı insan olarak yetiştiremiyorsanız, başka kurtuluş yolu aramayın.

Evet, insan, ama nasıl insan?

Tek cümleyle: Müslüman insan. Yani bilinçli Müslüman.

İhtiyacımız bilinçli Müslümandır.

Bir insan ki, yani insanımız ki, bilinçli bir Müslüman değildir; onun mühendisliği de, doktorluğu da, tüccarlığı da yaramaz bize. Yaramaz toplumumuza. Bir insan ki, yani bir aydın ki, toplumumuzun ruhuna nakşolmuş inancın bilinçli bir üyesi değildir, hayır gelmez ondan Türkiye'ye. Çünkü bir bağlantı yoktur halkıyla arasında. Bir yürek bağı ile bağı değilse, aynı inancı bölüşmüyorsa halkıyla, ne farkı vardır onun bizim için bir ecnebiden?

Bir okumuş ki, milletiyle aynı dünya görüşü içinde değildir; onu ayıran ne kalır bir İtalyan'dan, bir Çinli-den?

Bir yazar ki, milletiyle aynı inanca baş eğmemişse, ne hayır gelir onun romanından, şiirinden, eserinden Anadolu insanına? Tercüme edilmiş bir yabancı ile eşit olmaz mı o, bizi anlamakta, toplumumuza yararlı olmakta?

Öğretmenin Müslümanı gerek bize, avukatın, hâkimin, hekimin Müslümanı. Sözde Müslümanı değil, bilinçli Müslümanı.

Çünkü bütün başımıza gelenler, sözde Müslümanlardan geldi.

Gerçek mümine muhtacız. Yani içinde Allah korkusu, yurt sevgisi olana muhtacız.

Gerisi laftır. Ayrıntılarla oyalanmaktır. Ve düşüşü devam ettirmektir.

Yeni Devir, 25 Mayıs 1981

KONUŞMAYA AÇIK OLMAK

“Yazarak, konuşarak birbirimizi daha iyi anlama, yanlışlarımızı düzeltme olanağı bulamaz mıyız? Birbirimizin karşısında olduğumuzu sandığımız yerde bile, olasıdır ki, birbirimize çok yakın yerde bulunuyoruzdur” diyor “Biat ili” adlı kitabının bir yerinde Nuri Pakdil.

Eh, boşuna “insanlar konuşa konuşa anlaşır” dememişler. Ama ne var ki çok defa insanlar diyalogu değil, monologu seçiyor. Herkes kendi başına bir monolog tutturunca da, gürültüden başka bir şey kuşatmıyor dört bir yanı. Bir Babil Kulesi’ne dönüşüyor ortam. Birbirinin dilinden anlamayan yaratıkların bir ağıldan gelen kalabalık ses yığınlarını duyar gibi oluyorsunuz: Uğultu, çığlık, böğürtü, anırtı, tarraka!

Bir kişi bir kişiyle, karşısındakine yalnızca kendi düşüncelerini söylemek amacıyla konuşuyorsa; karşısındakini dinlememeye peşinen kararlıysa, hatta karşısındaki konuşurken bile onu dinlemekten çok kendinin ne söyleyeceklerini kuruyorsa, o konuşma genellikle daha doğmadan ölen yararsız bir buluşmadır. Dahası, karşılıklı anlaşmazlığı perçinleyen bir buluşup görüşmedir.

Her kargaşalığın, kutuplaşmaların, vuruşmaların temelinde, karşısındakini dinlememe ahlakı yatar. Dinlememe, insanlarımızın, özellikle aydınlarımızın kemikleşmiş bir içgüdüğü olmuştur. “Dediğim dedik, çaldığım düdüğü” misali. Kişi, kendisinin bir yanılığın içerisinde olacağına hiç ihtimal vermiyor. Hele hele bir iki olay kendisini doğrulayacak biçimde sonuçlanıvermiş-

se, her konuda tümenden haklı, doğrucu olduğu konusunda sabitleşiveriyor. Betonlaşıyor, bağnazlaşıyor.

Oysa anlaşmak için, önyargılardan silkelenmek baş şarttır. Üstünde sabit kalınması şart olan yalnızca Tanrı buyrukları olmalıdır. Yani kesin, yoruma gerek olmayacak kadar açık, onun dışında bulunan, insan üretimi bütün düşünceler, bütün eylemler, en doğruyu araştıran insan için, en azından tartışma konusudur. Tartışılmazsa "tabu" olur, put olur onlar. Tabularsa, bir toplumun ilerlemesinin önündeki uçurumlardır.

Beşerin sapkınlıklarının, çılgınlıklarının simgesidir tabular. Bağımsız düşünmeye, doğruya yaklaşıma en büyük engel tabudan gelir. Mesela bir toplumu yalnızca Marksizmin kurtaracağına inanmak, ya da kapitalizmin kalkındıracağına güvenmek veya yalnızca falancanın elinde yahut düşüncesinin doğrultusunda yürünürse düzlüğe kavuşulacağını, uygarlığa erişileceğini sanmak, hep birer tabudur.

Türkiye, Tanzimat'tan bu yana üretilen tabuların güdümünde tutulduğu için, aydınları tabuların fanatik bağlıları olarak belirdikleri için sendeleye sendeleye bugünkü çıkmazlara kilitlenmiştir. Gerçek aydın, tabuları ayağının altına alandır. Gerçek aydın ilim, bilgi diye kendisine, topluma yutturulan tabusal şartlamaları çiğneyendir. Tartışmaya, dinlemeye açık olandır. Düşünce ortamına vurulmak istenen prangaları parçalayandır. Karşısındakileri dinleyerek, onlara konuşma hakkı tanıyandır. Kendi düşüncelerinde yanlışlıklar olacağına ihtimal verendir. "İzm"leri tek reçete saymayandır yani...

Dinlemeden vurmak, eski Roma'nın ilk Hıristiyanlara karşı uyguladığı ilkel ve iğrenç bir yöntem olarak anılır hep.

Yeni Devir, 4 Haziran 1981

RAMAZANI RAMAZAN BİLSEYDİK

Kutlu ramazanın bir mıknatıs gibi çektiği, camileri dolduran şu Müslümanlar, tastamam birer Müslüman oluverseler; sesi, çizgisi ve rengi birden bir değişime uğrardı bu ülkenin ve de bütün İslâm memleketlerinin. Şuurdan soyutlanmış birer demir zerrecikleri gibi değil; dipdiri bir akılla ve engin bir gönülle camilere koşmuş olsaydı Müslümanlar, evrensel bir inkılabın arifesini yaşadığımızı haykırabilirdik. Ya da camilere akan bu insan sellerini, bu bilinci nakıs cemaati; havuzlayan, onları bir baraj hesabı içinde düzenlemeyi amaçlamış din görevlileri olsaydı, yine ilan edilebilirdi İslâm dünyasının yepyeni bir devrime aday olduğu.

Oysa genelde, hafif hastaları komalık hastaya dönüştürmekten gayrı eylemi kalmamıştır camilerin ve bilhassa ramazan münasebetiyle dinî yayında bulunan kitle haberleşme araçlarının. Ramazan ayı, Müslümanları dine koşturan özelliğiyle, kara ruhlu istismarcıların bilcümle fitnelerini meydanlara salmasının tam vakti olarak kullanılmaktadır. Camilerde verilen vaazlar, gazetelerdeki ramazan sayfaları ve televizyon ile radyonun özel ramazan programları, cami cemaatini camiden kaçırıcı birer endüstri olarak çalışıyor. Ramazanın her yıl biraz daha az cemaatle baş başa kalmasını, en başta bu “Ramazan Deli Dumrul’ları” ile izah etmek lazım. Cami cemaati olandan “bir parça”, olmayandan “iki parça” iman koparan bu çağdaş Deli Dumrul’lardır her yıl.

Cami, cami olaydı, görevlileri yalnızca Allah’ın kulu olsaydı, gazetesi, radyosu, televizyonu İslâmî bilincin tebliğ aracı olarak çalışsaydı, bugünkü hâllerine düşer miydi hiç Müslümanlar?

Demek istiyoruz ki, ramazanı vesile ederek icra edilen özel programların kâffesi, Müslümanları peyderpey dinden soğutmanın vasıtaları olmuştur. Bu vasıtalar doğrudan doğruya açık din düşmanlığı yapmış olsalardı, kendi kendini Müslüman sayan insanlar buna mutlaka bir olumsuz tavır alarak bu vasıtaları reddederdi ve içlerinde geliştirecekleri bir reaksiyonla dinlerine, ramazanlarına sahip çıkıcı bir bilince koyulurlardı. Ama hayır, bu vasıtalar suret-i haktan görünerek, maskeler takınarak Müslümanların içine girmişlerdir. Yani fitne içeri girmiştir. Orduyu bozan bozguncular, incir çuvalını berbat eden bozuk incirler içerde şimdi. Bu bozguncuları, bu çürükleri ayıklamayınca, teşhir etmeyinceye kadar her gelen ramazan, her giden ramazanı mumla arattıracaktır.

Müslümanları gittikçe pısrıklaştıran, paslandıran, pasifize eden, devre dışına iten bu ramazan yayınlardır, faaliyetleridir.

Ramazanı Bektaşî fıkralarının açısı için çeken, ramazan gecelerini eski İstanbul'un hayâsız kantosu, orta oyunu, karagöz ve Hacivat temaşası olarak sunan, Bekri Mustafa kıssalarıyla piçleştiren bu yayınlarda, insanı ramazandan tiksindirici faaliyettedir. Vaazların belki birçoğu, TV'deki konuşmalar, insanı çarpık bir laisizme çağırarak, müsamaha ve kardeşlik bahanesiyle din düşmanlığını hoş gösteren bir eksen etrafında döndürüldükçe; okutulan mevlitler, yapılan dualar, ilkel bir teatral gösteri olarak hazırlandıkça; ramazanın derin ulviyeti, bizzat ramazanda gündem dışına sürülüyor demektir.

Her ramazanda bir hançer daha saplanıyor ramazana, Müslümana!

Yeni Devir, 8 Temmuz 1981

MÜSLÜMAN CÖMERTTİR

Aşağıdaki peygamber sözlerini dikkatle, vecdle okuyalım. Başta hane halkımız olmak üzere bütün çevremize de okutalım!

“Kâinatın yaratıcısı, üzerinde çok ellerin bulunduğu yemeklerden hoşnut olur.”

“İçinde, yedirilip, içirilen yetim bulunan ev, Cena-bı Hakk’ın çok sevdiği evlendendir.”

“Sizi sırf ziyaret için gelmiş olanlara da ikram ediniz.”

“Halka yemek yediriniz. Sofranız bolluk olsun, tatlı dilli ve güzel sözlü olunuz.”

“İmanın en üstün derecesi her durumda, bilhassa sıkıntılı anlarda sabretmek ve cömert olmaktır.”

“İyi ve cömert kimselerin hata ve sürçmeleri ile uğraşmayınız. Zira cömertlerin ayağı sürçtükçe Allah onu yerde koymaz ve daima ona yardımcı olur.”

“Bir kimsenin ekmeğini yiyiniz de, o ekmeğin hakkına uyarak nankörlükten çekininiz, o insanın aleyhinde bulunmayınız.”

“Zenginliğin hayırlısı gönül zenginliğidir.”

“Altını ve parayı biriktirmek, sahibi üzerine ateşten bir dağdır.”

“Ben müminlerin, kendilerinden daha çok velisiyim. Ashabımdan borçlu vefat edenlerin borcunu ödemek bana, mal bırakanların malı ise varislerine aittir.”

“Farz olan zekâtı veren, misafir ağırlayan ve mu-
sibet dediğine yardımda bulunan kimse, kötülenmiş
olan cimrilikten kurtulmuştur.”

“Kendilerine misafir konmayan (gelmeyen) millet,
ne kötü bir topluluktur.”

“Düğün yemeğinin hayırsız ve fena olanı, zengin-
lere yedirilen fakirlerin ve muhtaçların çağrılmamış
olanıdır.”

“Hediyeleşiniz. Zira hediye sevgiyi iki katına çıkarır,
kalpteki kin ve iğbirarı giderir.”

“İki haslet vardır ki müminde bir araya gelemez.
Bunun birisi cimrilik diğeri kötü ahlakıdır.”

“Misafirlik ediniz, yol yürüyünüz ki, sıhhat bula-
sınız.”

“Cömertlik, dalları dünyaya sarkmış cennet ağaç-
larından bir ağaçtır. Kim bir dalını ele almaya muvaf-
ak olursa o dal, o zatı yederek cennete kadar götürür.
Bunun gibi cimrilik de, dalları dünyaya sarkmış kökü
cehennemde bir ağaçtır. Kim bu ağacın bir dalına yapı-
şırsa, onu cehenneme kadar götürür.”

“Gizlice sadaka vermek, ilahî gazaba karşı veren
için dünya ve ahirette emniyet ve saadete sebep olur.”

“Sadakanın faydaları sonsuz olduğu gibi, bir de
fena ölümleri men eder.”

“Bir insan için hazırlanan yemek ikiye, ikinkine
dörde, dört sekize yeter.”

“Cömert olan iyi kimsenin yemeği deva ve şifa,
cimrilik yemeği sayısız hastalık sebebidir.”

“Komşusu aç iken, evinde huzur içinde karnını doyuran kimse mümin değildir.”

“Hz. Cibril, komşu hakkını hatta o derecede tavsiye etti ki, komşu komşuya varis olacak zannettim.”

“İslâmiyet cimriliği yok ettiği gibi, hiçbir şeyi yok etmemiştir.”

“Birisi, bir Müslüman kardeşinin arzu ettiği yemeği, ona yedirirse, Cenabı Hakk cehennem azabını o yedirene haram eder.”

“İnsanlardan bir şey istememeyi tekeffül eden kimdir ki ben de ona cenneti tekeffül edeyim.”

“Cimrilikten büyük daha ne kusur olabilir.”

“Misafir kabul etmeyen insanda hayır yoktur.”

Yeni Devir, 11 Temmuz 1981

YOL PEYGAMBERİNDİR

Peygamberimizin hayatı, Allah'ın hükümlerinin, bir mekân ve zaman içinde topluma nakşedilmesinin, yani İslâm cemiyetini kurmanın örneğidir.

Her Müslüman da, sürekli olarak Peygamber'in davranışlarını Peygamber'e göre düzenlemenin işçisidir.

Her büyük adamın hayatını tanımakta yarar vardır, ama insanlar için eksiksiz ve fazlasız örnekler, peygamberlerinkidir.

Kur'an bir yasadır, temel yasa, onun uygulanması ve yorumu ise Peygamberimizin söz ve davranışlarında, yani sünnetinde tezahür etmiştir.

Peygamberin sünneti, Allah'ın verdiği ilme dayanılarak, bu yasa'yı açan, yorumlayan ve uygulamadaki problemlere çözümler getiren temel ve model örnek ve yasalar topluluğudur.

Beliren bir olayı çözümlmek için inmiş birçok ayetler, yani temel yasa hükümleri olmakla birlikte, Kur'an daha çok genel hükümler topluluğudur ve onu yorum ve çözümde ilk ve asıl kaynak hadislerdir.

Kur'an bilgisi, sadece ayetlerin kelimelerle belirlenen, yani kelimelerin lügat anlamlarının yan yana gelmesiyle ortaya çıkan mâna sınırları içinde anlaşılabilir.

Kur'an'ı anlamak, yalnız Arap dilini bilmek ya da bir Kur'an tercümesini iyice bellekle bitseydi, mil-

yonlarca insana “âlim” gözüyle bakılırdı. Ayetlerin nü-
zul hikmetini bilmek, ilahî ilimden nasip almak lazım.

Bu vakıaya da en yakın olan şüphesiz peygamberi-
mizdir. Bunun için Kur’an’ı da anlamanın yolu sünnet-
lerden, hadislerden geçer. Hadisler daha açıktır. Hadis,
Kur’an disiplininin geçmiş sözlerdir. Ve Kur’an’ın
uygulanmasını sağlarken insanların karşılaştıkları
problemleri cevaplayan düsturlardır. Muhatabı ise bü-
tün insanlardır. Önce bilginler olmak üzere bütün in-
sanlardır. Kur’an ise, ilk muhatabı peygamberlerdir.

Bilginlere ve insanlara intikali için Allah, araya
peygamberleri koymuştur. Kur’an ile insanlar arasında
aracıdır peygamber.

Allah, kendi iradesini beyan için aracı olarak seçtiği
peygamberine, “De ki” diye sık sık hitaplarda buluna-
rak elçisine verdiği görev ve vekâleti, yani hilafeti vur-
gulaşmıştır. Bunun için Kur’an düzenine yaklaşmak,
Peygamberin sünnetine yaklaşmakla mümkündür.

Aslında Peygamber’in Sünneti’ni gereği gibi tanı-
mak dahi, sadece, bize kadar dosdoğru gelen hadise-
lerin, yine sadece hafızlarını bilmekle bitmez. Yani, bir
kişi kalkıp binlerce hadisi okuyup, hatta ezberine alırsa
ona yine de “hadis bilgini” diyemeyiz. Hangi hadisin
hangi olay için ve ne zaman ve hangi sosyal çevrede,
hangi gayeyi hedeflendiğini de bilmek gerekir.

Bunları niçin söylüyoruz?

Şunun için söylüyoruz. Tefsir ilminden yoksun bazı
kişilerin üç beş ayet ve hadis belleyerek şurada burada
fetva vermelerine, kendilerine göre yorum getirmeleri-
ne, bilgiçlik satmalarına itibar edilmeye!..

Bu işleri bilmenin bir ilim işi olduğu biline.

Günümüzde Müslüman, sünnet ehli bilginlerinin yolunda gitmelidir. Geçmişte üzerinde uzun boylu tartışmalar yapılmış, kavgalara ve ayrılıklara sebep olmuş konu ve kişiler üzerinde tekrar tekrar durmakta yarar yoktur. Fitneye vesile olacak her türlü meseleden uzakta kalarak, büyük kol başlarına, büyük imamlarımıza, hak mezhep müesseselerimizin eserlerine uyarsak, hadisleri de, Kur'an'ı da bu yol ile anlamaya koyulursak yeter bize!

Sahih kitaplardan Peygamberimizi okuyalım: *Kütüb-i Sitte* dediğimiz ünlü bilginlerimizin eserlerinden hadisleri öğrenelim. Şunun bunun kavgası bize uzak olsun!

Yeni Devir, 14 Temmuz 1981

KUR'AN ÖĞRENELİM

Bir aile dostunun ziyaretindeydik. Aile reisi dostumuz hâli vakti yerinde, oldukça uyanık tanınan bir Müslüman. Liseye, ortaokula giden boy boy kızlı oğlanlı çocukları var. Çocukların oldukça iyi yetiştirildikleri belli. Hepsinin edepli, uslu bir görünüşleri var, gözden kaçmıyor.

Nasılsa öğrendim ki bu çocukların hiçbiri Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okuyamıyorlar.

Çok üzüldüm.

Semtine bozulma, çözümlenme uğramamış gibi görünen ailelerimizde bile, durum bu olduktan sonra, vay bu milletin hâline ve geleceğine!

Bu gidişle bir iki nesil sonra, nereye varmış oluruz?

Çocuklarımızın üstünü başını yapmakla, okul masraflarını karşılamakla, onlara karşı yükümlülüğümüzün bittiğini mi sanıyoruz?

Kur'an-ı Kerim'i okuyamayan, içindekileri hakkında hiçbir ciddi bilgisi bulunmayan bir gençlik, bize nasıl bir gelecek vaat eder, düşünüyor muyuz, hatırlıyor muyuz?

Bu ülkeyi kana boyamış olan anarşistlerin, teröristlerin tümü, dini bilinçten yoksun olanların arasından çıkmıştır. Ailesinden sağlam bir din terbiyesi almış olanlardan nadiren bile soyguncu, vurguncu, terörist çıktığı görülmemiştir. Keza din eğitimi amacıyla açıl-

muş meslekî okullarda okumuş gençlerin arasından da hiç bozguncu çıkmamıştır şimdiye değin. Türkiye’de bütün okullarımız, gençlerimize güçlü bir din eğitimi vermiyor. Bu sebeple gayret ailelere düşmektedir.

Evet aileler!

Şu tatil aylarını değerlendirelim. Kur’an öğretmenleri bularak okutturalım, kendimiz okutamıyorsak. İster Kur’an kursuna gönderin, ister bir İmam-Hatipli genç temin ederek, mutlaka okutun çocuğunuzu.

Her normal çocuk kısa bir süre içinde öğrenebilir Kur’an’ı. Bir iki aylık çabayla tamamen okuyabilirler kitabımızı.

Ama bu bir iki ay, bu işe verilmezse, bir ömür boyu devam edecek olan bu eksikliği gidermek mümkün olamaz. Çocuklarımızın çok kolaylıkla, hemen hemen kendi kendilerine Kur’an’ı öğrenebilecekleri kitaplar var piyasada.

Herhangi bir mazeretle oylanmadan, kendimizi boşu boşuna kandırmaya çalışmadan hemen koyulalım işe. Yarından tezi yok başlasın çocuklarımız Kur’an’a.

- Bu sene yaşı küçüktür, kaldıramaz. Seneye gönderelim inşallah.

- Bu sene dersleri, imtihanları var. Aman sınıfta kalmasın.

- Çocuk yıl boyu çok yoruldu, bu yaz da bir tatil yapsın.

Gibilerinden mazeretler birbirini izleye izleye, bakiyorsunuz ki “Atı olan Üsküdar’ı geçmiş.”

Aynı bahanelerle çocuklarının oruç tutması üzerinde duramamış nice aileler var ki, evladı büyüyüp eşek kadar olmuştur da bir türlü tutmaya alışamamıştır.

Aklımızdan çıkmasın, İslâm terbiyesi almış olan bir genci, en kötü şartlar bile kolay kolay bozamaz.

Mübarek aydır, Kur'an öğrensinler. İbadet etsinler. Alıp birlikte götürün camiye çocuklarınızı. Bir ilmihâl kitabı alın; hem siz okuyun hem hane halkınız. Okuyun ve amel edin.

Yeni Devir, 15 Temmuz 1981

BİZ NEREDEYİZ ONLAR NEREDE

Bir gün bir bedevi Peygamberimizin huzuruna gelerek, ondan nasihat ister. Peygamber de gelen adama imanın ve İslâm'ın şartlarını sayarak, onları yerine getirmesini tavsiye eder. Gelen adam bu tavsiyeleri aldıktan sonra, ayağa kalkar ve:

- “Ey Allah'ın Resulü, ben bu söylediklerinizin ne bir eksikliğini, ne de bir fazlasını yaparım” der ve yönünü dönerek yoluna koyulur. Resulullah, yanındaki sahabilere:

- “Dosdoğru cennete giden birisini görmek isteyen, bu bedevinin yüzüne baksın” buyurur.

Evet, o bedevi kurtulmuştur. Ona kaldıracığı kadar yük yüklenmiştir. Ne bir eksikliğı vardır, ne de fazlası bu yükün. Gayet yalın ve açık bir üslupla yolu çizilmiştir onun, o bedevi, belki birkaç dakikaya sığdırılmış olan o nasihatleri, bir ömür kendine düstur edecektir.

Birkaç dakikalık mülakatı, bir ömre rehber yaparak, iki dünyada da kurtulmuş olmanın destanıdır bu!..

Bir gazve esnasında bir zat gelerek, Peygamberin huzurunda Müslüman olur ve bu savaşta eğer öldürülürse “şehit” olup olamayacağını sorar. Peygamber, elbette “şehit” sayılacağını söyleyince, adam izin ister ve savaşa girer. Peygamberin gözleri önünde şehit olmuştur ve yeri cennettir şüphesiz. Müslümanlığı kabulü ile şehadeti arasında belki birkaç dakika vardır. Ömrü'nde 1 rekât da namaz kılmamıştır, ama kendisine “buyur” denilen yer cennettir.

Biz ki, ah evet biz ki, Müslim bir aileden geliriz ve şu kadar yaş yaşamışlığımız vardır. Müslümanızdır, cuvallar dolusu kitaplar okumuşuzdur, kulaklarımız inciden değerli nice sözler duymuştur, gözlerimiz nice sözleri görmüş, nice varlıkları tanımıştır da, o bedevinin birkaç dakikada bulduğu gerçeğe ve o şehidin birkaç dakikada erdiği sonsuz mutluluğa ne kadar uzaktıdır!

Adam olana bir söz yetiyor. Birkaç dakika da yetiyor.

Bir kulağından girdiği öteki kulağından çıkan, bir ömür boyu her gün en hikmetli sözler de söyleyen boşuna!

Öyle bir zaman gelecek ki, Peygamberin bir sünnetini ihya edene "cennet" müjdesi olduğunu da biliriz, ama içimizin fitnesinden, dünya gairesinden başımızı kurtarıp da, yanı başımızdaki "kurtuluş" odasına geçiveremeyiz.

Rivayet edilir ki, Mevlânâ Celaleddin bir papaza sorar: "Sen mi büyüksün, sakalın mı?" Papaz, "Elbette ben, der, sakalımla aramızda hiç yoksa on beş yirmi yaş vardır." Bunun üzerine Mevlânâ: "Yazıklar olsun, o senden şu kadar daha genç olduğu hâlde, bembeyaz olmuştur, nurlanmıştır da, sen hâlâ zulmetlerdesin" deyince, Papaz geçirdiği bir anlık nefis murakabesinden sonra Müslüman olur.

Birkaç dakikalık an içine sığdırılmış idrak ve muhasebenin çattığı kapıya bakın!

Bu kıssalara şahit oluyoruz amma, hisse almadıktan sonra neye yarar?

Ey göz, ey kulak, ey akıl, ey gönül ödevin nedir senin?

Ey ömür ne kadar hızla geçiyorsun? Anlamsız, gâyesiz.

*Zaman bir hızdır ve yıldızdır akan
Esneyen günler ve gece üstünden.*

Geçen günlerimiz bize iade edilmeyecektir. Hesap sorulacaktır bizden Yunus konuşsun:

*Bu ömrüm yok yere harcetmişsem ben
Canım gör nice oda atmışım ben
Kimse kimseye etmemiş ola
Anı kim kendime ben etmişim ben
Amelim her ne ki varsa riyadır
Acep ihlası ne unutmuşum ben
Ağuya bal diye parmak uzattım
Aşıma şehir-i katli katmışım ben."*

Yeni Devir, 16 Temmuz 1981

İÇ DONATIM

Sosyal nizamın bozulduğu dönemlerde, baş gösteren bozgunluğu telafi edecek bir tek yol vardır: Gündelik hayhuyun girdabından kaçarak içe yönelmek, inanca sarılmak.

İnanca sarılarak gündelik meselelerin üzerine yürümek mümkün değil midir, diye sorabilirsiniz.

Hayır, derim.

Gündelik meselelerin içinden çıkılması, hakkından gelinmesi çok güç olduğu dönemlerde, asıl sarsıntı geçiren kurum inançtır. İç dünyadır çünkü. Daha doğrusu, iç dünyanın sarsıntıya uğraması sonunda, sosyal nizam da bunalıma düşmüştür. Bu yüzden sarsıntıya uğramış bir içle, çarpıklaşmış bir inançla, sosyal nizamı islahaya kalkamazsınız. İşleri büsbütün karıştırırsınız.

Kısacası bozuk bir sosyal nizam, toplumun inanma biçimini ve anlayışını çarpıttığı gibi; zaafa uğramış bir iman da sosyal nizamı daha çok bunalıma götürür.

Bozuk bir düzen içinde, dengeli düşünme ortamı, asgari seviyeye inmiştir.

Duygular tereddiye uğramıştır.

Bozuk düzenin aktüalitesi çok yoğun olur. Her kurumu, her alanı problemler, engeller kuşatır. Kişi, çoğalan dertlerin saldırısına uğramıştır. Bu dertlerin somut tezahürleriyle yüz yüze, iç içedir her an. Somut dertlerle uğraşmak zorundadır. Pratik davranışlar almak durumundadır bu yüzden. Somut dertlere pratik davranışlarla karşı çıkarak savaşını sürdürür. Bu durumsa dertlerin kaynağına indiremez insanı. Hep dertlerin görüntüleriyle oyalar insanı. Bu yüzden köklü, temelli

hamle düşüncesinden, gücünden yoksun olarak, ancak küçük ıslahatlara yönelebilir insan.

Bozuk düzen ise, ıslahatçı anlayışlarla değil, köklü değişikliklerle halledilir. Köklü değişiklik ise, yeni, diri bir ruh kemaliyle gerçekleştirilir. Yani iç onarımını tamamlamış kadrolarla sağlanır.

Tarih boyunca da, fetret devirleri, bir yandan yıkıntıların hüznü yaşanırken, öte yandan inanç cereyanlarının yoğunlaştığı devirlerdir. Bu dönemlerde beliren mâna kahramanları, dağılan cemiyet şirazesini onarımın, inançları tazelemenin göreviyle zuhur ederler. Toplumunu yeniden kurarlar. Sarsılan kıymet hükümlerini, çöküntüye düşmüş insanı, inancı yeniden diriltirler âdeta.

Bazıları, böyle dönemlerde, insanların yaşadıkları moral yıkıntı dolayısıyla mistik bir hayat özlemi psikolojisine girdiğinde, bir teselli bulmak ihtiyacıyla inanç akımlarına sarıldığını sanırlar. Bu, eksik bir izahtır.

Her dönemde vardır çünkü mâna kahramanları. Fakat onların en görünür şekilde ortaya çıkışları ve tarihi rollerini oynamaları, seslerini daha üst perdeden duyurmaları, bu bunalımlı dönemlerde belirginleşiyor. Tek soylu eylem, bu dönemlerde, onların eylemi olduğu için, öteki eylem ve kargaşalıklar önemsiz ve basit kalıyor. Ötekilerin üstünde, parlak bir ışık gibi beliriyor onların gayretleri.

İşte bu yeni donanımdan nasibini alabilmişse toplum, yerli hamleleri gerçekleştirebiliyor.

Yoksa topyekûn kayboluştur bekleyen toplumu. Büyük cihadı gerçekleştirmeden, nefsi terbiyeye bağlanmadan, bunalımdan çıkış yoktur.

Yeni Devir, 17 Temmuz 1981

MÜSLÜMANIN ÖZEL HAYATI

İmam-ı Şâfiî'ye atfedilen bir kıssa vardır: İmam, Allah Resulü'nün karpuz yiyip yemediğine, yediyse de nasıl bir erkânla yemiş olduğuna dair bir hadislerine rastlamadım, diyorlar ve bu yüzden karpuz yemekten nefislerini menediyorlar.

Dikkat buyurulsun, helal olan bir yiyeceğe el uzatmıyorlar, hakkında bir sünnet kendilerine ulaşmadığı için.

Bu olaydaki derin bir takvaya gömülü hayat anlayışı, her Müslüman için ihtişamlı bir örnek ölçü olarak parıldamaktadır. İmam-ı Şâfiî, bütün hayatını, yaşayışını, oturup kalkışını, yeme içmesini, her türlü sosyal ilişkisini, Resulullah'ın bizzat yaşadığı ölçüler içinde eritmiştir. Her alanda örnek aldıkları kişi Peygamberimizdir. Özel hayatının bile her bölümünü, Peygamberimizin söz ve davranışlarıyla dengelemişler, düzenlemişler, özdeş kılmışlar.

İslâm, sadece bir bilgi manzumesi değil, bütün hayatımızın her bölümünü kucaklayan, tanzim eden bir nizamdır. Fikir alanında kalan, güzel, soyut kurallar değil; aynen yaşanan, yaşanması şart olan, en ideal bir hayat nizamıdır. Bazı iman ve itikat esaslarını, özel ibadet biçimlerini içeren, bunlar yerine getirilince her şeyi tamam olarak uygulanmış sayamayacağımız, daha geniş sınırları bulunan; bilcümle davranışlarımıza dair düsturları olan bir çerçeve belirtiyor.

Aslında, beşeri hiçbir fiilinde serbest ve muhtar değildir Müslüman. Kişi, kendi anlayış, kavrayış, algı-

layış ve uygulayışlarında, istediği gibi, aklının uygun bulduğu gibi bir başıboşluk içine bırakılmamıştır.

Başkasına zararı olmayan, insaniliğe aykırı yanı görülmeyen, kişisel veya özel bir yaşayış biçimini bile sürdürme yetkisi yoktur Müslümanın. Yani Batılı anlamda bağımsız, özel bir hayatı olamaz Müslümanın. “Kimseye kötülüğüm olmadıktan sonra, istediğim gibi yaşarım” anlayışı yoktur Müslümanlıkta.

İslâm’ın getirmiş olduğu çerçeve içinde bir hayatı gerçekleştirmektir aslolan Müslüman için.

Kişi, olanca yeteneğini, akli melekelerini, Allah’ın emrettiği, Resulünün örneklediği yaşayışa yapışık olarak bir hayatı gerçekleştirmek için seferber kılmak görevindedir.

Taklit edilecek beşerî hayat da Resulullah’ın hayatıdır. Buradaki taklitçilik, kişisel yetenekleri hiçleyen, özelliksizlik, şahsiyetsizlik değildir asla. Çünkü alelade bir hayatı ve davranışı sergilememiştir Peygamber. İnsanın anlamını gerçekleştiren eksiksiz bir nizam çerçevesini örneklik çapta gerçekleştirmiştir. Peygamberi örnek almak, bir kişinin herhangi bir kişiyi taklit etmesi gibi değildir ki...

Her eylemde örnek ve önderdir Peygamber. İnsana, insanlığa örnek ve önder. Onun yaşadığı gibi, onun buyurduğu gibi yaşamaktır Müslümanın işi. Öyle ki herhangi basit bir olayda bile, Onun sünnetine dair rehberliği kollama, arama cehdi içinde olacak. Meşru ve helal olduğu kesin olan bir yiyecek işinde bile bu rehberlik arayışının vecdi ve bilinciyle yaşayacak. Bu hassasiyeti her an yaşayacak. Kişiliğini, rehberinin kişiliğinde eritecek, Ona ulaşma yolunda olacak.

Yeni Devir, 22 Temmuz 1981

UZAKLARDA

Her gün biraz daha uzaklaşmıyor muyuz İslâmî hayattan dersiniz? Öyle çok ötelere gitmeyelim, kendi çocukluk dönemlerimizi hatırlayalım; yetiştiğimiz sosyal çevreyi, annemizi, babamızı, akrabamızı, konu komşumuzu düşünelim. O zamanki ev aile ziyaretlerini; konuşma, görüşme, yardımlaşma adabını hatırlayalım. Düğün dernekleri, bayram günlerini, kutsal geceleri aklımıza getirelim.

Getirelim de, kendi hayatımız içinde olan değişimleri görelim; nereden nereye gelmişiz.

Bugün anladığımız mânada hiç de bilinçli Müslümanlar olarak saymadığımız o eski çevre ve insanlar kabul edelim ki, İslâmî hayata bizden çok daha yakın idiler. Hatta muayyen ibadetler bakımından, şimdiki bizden daha gevşek olanları bile, şimdiki bizden daha çok İslâmî bir hayat içindeydiler.

Şimdiki biz, bilgi olarak, bilinç olarak, onların çoğundan daha ileride bulunmamıza rağmen, Müslümanca yaşamakta, onların çoğundan çok gerilerdeyiz.

Onlar İslâmî bir idrak ve kararlar olmasa bile, yani sadece bir gelenek ve onun uzantısı gereği o hayatı sürdürmüş olsalar bile; bizim bilinç ve kararımızın gerçekleştiremediği bir hayatı, İslâm'a daha yakın bir hayatı aynen yaşıyorlardı.

Lüksleri, israfları yoktu bizim kadar. Biz, birçok İslâm dışı vakıayı, hele lüksü, mecburi ve çağdaş bir ihtiyaç olarak benimsemiş gibiyiz. Bu durum bizi rahatsız etmek şöyle dursun, âdeta alet ve eşya eksiklikleri-

mizi, eskilerimizi bir mutsuzluk, huzursuzluk unsuru gibi görüyoruz.

Batı yaşantısı içine batmışız. Ne farkımız kalmış gâvurdan? Hangi belirtilerle ayrılıyorz bir Batılı aileden?

Sade bir namaz niyaz ve başörtüsü ayrıcalığımız kalmış bazılarımızda, o kadar.

Bu mudur, bu kadarcık mıdır, İslâm ailesi, İslâmî hayat?

İçinde bulunduğumuz bu başkalaşımı, bu tereddidi olağan görüyoruz, çoğumuz, hatta hepimiz.

Tam bir uyum içindeyiz, İslâm dışı hayatla.

Şeddadi evlerde oturmuyor muyuz?

Koltuk, kanepeler, büfe, gardırop içindekiler, elbiselerimiz, pabuçlarımız, selamlaşmalarımızın yardım edip bize sunduğu, bizi şartladığı bir hayata gömülmemiş miyiz?

Konu komşu ilişkilerimiz, görüşüp selamlaşmalarımız, yardım edip yardım görmelerimizle; hangimiz annemizin babamızın evinde gördüklerimizi yaşadıklarımızı sürdürmek mevkiinde bulunuyoruz ki, kaldı aslanan bu yakın geçmişimizdeki hayatı sürdürmek değil, Asr-ı Saadeti örnek almaktır daha!

İslâmî hayat, Müslümanca yaşamak öyle ters geliyor ki, gelmiş ki Müslümana günümüzde, nasıl çıkarız bu çamur çirkeften, bir iyice düşünelim. Aklımızı, inancımızı, yeniden gözden geçirelim derim.

Yeni Devir, 23 Temmuz 1981

CEMAAT OLMAK

Bir ülkenin isterse bütün insanları Müslüman olsun, eğer bu Müslümanlar, bir cemaat şuurunu ve şartları içinde yaşamıyorlarsa, o ülkede İslâm'ın varlığı görünürlerde yok gibidir. Çünkü Müslüman olmak, bu ülke halkı için, sadece "inandık" demiş olmanın sınırlarını henüz aşmış değildir. Kişilerin, kendine ne oldukları sorulduğunda: "Elhamdülillah Müslümanım!" demeleri, İslâmlarını izhar etmelerinin bir göstergesi olsa bile, tamamı sayılamaz. Müslüman, İslâm'ını kişisel hayatında yaşadığını; cemaatiyle bütünleşerek, cemaatinden onaylatarak idrak edebilir.

Bu konuya açıklık getiren ölçüyü Allah, Ankebût Sûresi'nin 2'nci ayetinde şöylece buyuruyor: "İnsanlar (yalnız) inandık demeleriyle bırakılıvereceklerini, kendilerinin imtihana çekilmeyeceklerini mi sandı(lar)?"

Bu ayet, müşrikler tarafından işkenceye uğrayan Müslümanlar hakkında inzal buyruluyor.

İslâm'ını açığa vurmeyen kişi için elbette, bir tehlike gelmez kimseden. Keza, kişi İslâm'ını, içinde yaşadığı aykırı toplumla çelişmeyecek, çatışmayacak bir miktarda izhar edince de bir tehlikeye uğramaz. Ama İslâm'ın bir toplumda varlığını duyurması için, bu sınırları aşan bir "izhar"a intikal etmesi şarttır. Bu da "cemaatleşme"yle mümkün olur. Dinî kâmil anlamda yaşamak, Müslüman için ancak cemaat hâline gelişle tamamlanır. Cemaat hâlinde olmayan bir Müslüman Kur'an'ın hükümlerinden ancak bir bölümüyle ilgi kurmuş, o bölümüyle amel ediyor demektir. Oysa Kur'an bir bütündür ve Müslümansa bu bütüne uymaya mecburdur.

Kur'an'ın bütün hükümlerinin yürürlüğe girmesinin ilk şartı, Müslümanların bir cemaat oluşturmasını mecburi kılar.

Kişi, cemaat hâline gelmeden, İslâm'ı tümüyle yaşayacağını sanıyorsa, kendini Kur'an'ın tümüne muhatap saymıyor demektir. Kur'an'ın tümünden kendini sorumlu göremeyenin, İslâm'ı eksiktir. Böyle biri, Kur'an'ın bir kısmını geçerli, bir kısmını geçersiz bulmak gibi bir "küfür"le beraberdir.

Gerçi cemaat hâline gelince, Kur'an hükümlerinin tümünü icra görevi ve yetkisi, her kişinin değil, ancak yöneticilerindir; yani yöneticilerin dışında kalanların sorumluluğu sınırlıdır ama herhangi bir Müslüman bu "sınır" bahanesiyle peşinen kendini Kur'an'ın bütün hükümlerinden sorumlu görmeyerek bir kenara çekilemez. Ona düşen bir cemaati oluşturmaktır, cemaate üye olmaktır. Ve böylece Kur'an'ın bütün hükümlerinin işlenmesi için gerekli kişisel görevi yerine getirmektedir. Kur'an'ın bütünüyle yaşandığına şahit olmaktır. Kısacası, Kur'an'ın yaşandığı bir topluluk içinde yaşamının müştakı ve bunu üye olarak sağlamanın hadimidir Müslüman. Bu yoldaki Müslümansa, Kur'an'ın açık hükmünden de anlaşıldığı gibi, sadece "inandım" demekle, yani kuru bir sözle, hatta bazı ibadetleri yerine getirmekle kurtulmuyor. Bir cemaat hâline gelmekte kendine düşen görev var. Bu görevi yerine getirirken yoluna güçlükler, işkenceler de çıkacaktır elbet.

Bu işkenceler, hep birer imtihandır kendisine. Aynı sûrenin 3. ayeti şöyle: "Doğrusu biz, onlardan evvelkileri de (çeşitli musibetlerle) denedik. Allah (imtihan suretiyle imanında) sadık olanları da muhakkak bilecek, yalancı olanları da elbette bilecek."

İslâm'a sadakatin göstergesi, cemaatleşmek yolunda, her türlü musibetten iyi imtihan vermiş olarak çıkmaktır, cemaatleşmektir.

Yeni Devir, 24 Temmuz 1981

CEMAAT MODELİ

İdeal insan tipine örnek “Sahabe” dir. Resulullah’ın eğitiminden geçmişlerdir çünkü. Özellikle büyük sahabeler. Sahabe olmakla rütbelenen her insanda, birdenbire vuku bulan büyük değişiklikler, hiç kimsenin bir ideale veya kişiye bağlandıktan sonra arz ediverdiği yeni kişiliğiyle mukayese edilemeyecek kadar farklıdır.

Menfi bir hayattan sonra ıslah-ı nefis etmiş olan nice kişiler vardır ki, onların geçirdikleri, belirttikleri bu büyük değişiklik, kendilerini tanıyanlarca hep örnek bir olay gibi, bir menkıbe gibi anlatılır.

Oysa sahabe hayatlarından niceleri, hatta hepsi birer öyle dstandır ki. Müslüman olduktan sonra ve olmazdan önceki hayatları, bilgileri arasında hayret edilecek farkların erişilmez destanını sahabeler sergilemiştir. Müslüman olunur olmaz birdenbire derin bir ilme ermek, bir anda muhteşem bir bilgin, bir mürşit olarak zuhur edivermek, kâinat çapında örneklerini hep sahabede bulmuştur.

Bizzat Peygamber aracılığıyla İslâm’a gelmiş olanların, bir imtiyaza ermiş olmaları boşuna değil.

Hiçbir üstün ilmî vasfı olmadığı hâlde, İslâm’la şereflenir şereflenmez Peygamber tarafından, birer İslâm tebliğcisi olarak görevlendirilmiş sayısız sahabe vardır. Çünkü o, birdenbire bütün ilimlere hemen malik oluvermiştir artık. İslâm’ı temsil etme, inceliklerini anlatma, toplumu dine çağırma ehliyet ve liyakatini o anda kazanıvermiştir.

Nasıl olmuştur bu ani ve büyük bir inkılap kişide?

Bunu ancak inanç bağluları kavrayabilir.

Müslüman olmak, cehaletten kurtulmuş olmaktır çünkü. İlahî esrara ermektir, ilahî ilimden nasip almaktır. Bu ise, İslâm'a teslim olan her kişiye, kabiliyeti, nasisi ölçüsünde bağışlanıyor kendilerine.

Öyle teslim oluyor ki İslâm'a sahabe, rütbece en küçüğü bile, sahabe olmayan en büyük İslâm âliminden daha büyük, daha âlim, bir makam belirtiyor.

Varlığını İslâm'a tahsis kılmanın, İslâm'ı bütün şumulüyle kavramanın, beşerî hayatın her tezahürünü İslâm'ın açısıyla görmenin ve yorumlamanın en ileri örnek ve önderini sahabede buluyoruz.

İslâm toplumunun nasıl olması gerektiğine dair uygulama ve örnekleme, Peygamber tarafından sahabelerin varlığında tahakkuk ettirilmiştir.

İslâm sitesinin hususiyetini, sahabe topluluğunun oluşturduğu sitede aramalıyız. O sahabeler ki, her biri ayrı ayrı ve teker teker Peygamberi temsil yolunun, onu kendilerine ölçü edinmenin erleridir.

Cemaatleşmenin modelini, Resulullah'ı çevreleyen bu nur halkası sahabeler topluluğunda görmelidir.

Her davranışını, her anını İslâm'la düzenlenmiş, dengelenmiş, eksiksiz cemaate örnektir sahabeler.

Yeni Devir, 25 Temmuz 1981

KOLAY DEĞİL

Bir Müslüman gibi yaşamamanın çok güç olduğu bir dönemde yaşıyoruz. İslâmî hayatı, sadece belli ibadetleri yerine getirmek, ev halkımızı bazı İslâmî ölçülere uydurmak, kazancımıza haram katmamaya özen göstermek biçiminde anlıyorsak, bu güçlük pek ağır değildir. Müslüman gibi yaşamayı, eğer yalnız bunları yerine getirmiş olmakla bitmiş görmüyorsak, işte asıl zorluk o zamandır. İslâm, başlı başına apayrı bir hayat düzenidir. Yalnız ferdi hayatı değil, bütün toplumun hayatını, kendine mahsus müesseseleriyle düzenler. Bir fert veya aile, kendi dar çerçevesi içinde, İslâmî bir hayatı, ancak çok sınırlı bir nispette uygulayabilme imkânına sahiptir. O da yukarıda söylediğimiz gibi ancak muayyen ibadetleri, giyim kuşamını düzenleyebilmekten ileri gidemiyor.

Kaldı ki bunları bile yerine getirmenin, birçok zorluklar taşıdığı da gerçek. Oysa asıl İslâmî hayat bu zorlukları çok aşan, çok daha büyük boyutlu bir meseledir.

Her şey, Müslüman için çok güç olan, ona karşı olarak düzenlenmiş bulunan bir hayat şartı var önümüzde. Müslümanın intibak etmesi imkânsız olan bir hayat şartı içinde yaşıyoruz. Ona intibak etmek, bir Müslüman için, bozulmuş olduğuna, kendi hayat düzeninden koptuğuna işarettir.

Ne yapsın Müslüman?

Dikilen apartmanlardan kurulan mahallelere, çarşı Pazar alışverişinden, dükkân vitrinlerine, konu komşu ziyaretinden evlere girmiş bulunan yayın araçlarına, çamaşır ve çamaşır levazımatından, mutfak eşyalarına,

salon ve odaların yapılış şeklinden tefrişine kadar, her şey Müslümana ters olarak düzenlenmiş ve geliştirilmiştir.

Batı'ya resmen açılışımızdan bu yana içimize peyderpey girmiş olan nice terslikler var. Öyle ki bunların birçoğunun, temelde bize nasıl ters olduğunun kültürünü, bilincini bile unutmuşuz. Gayet olağan buluyoruz.

En basitinden, evimizi döşemeye kalktığımız zaman, ihtiyaç olarak gördüğümüz eşyalar konusunda hiçbir duyarlık taşımıyoruz artık. Bir Batılının kendi ev ve aile düzeni için geliştirdiği düzenleme, bizler için de bir ihtiyaç olarak genel bir tescile uğramış.

Hatta evlerimizin öteki ihtiyaç maddelerini, televizyon hatırlatıyor bize. Reklamların bize keşfettirdiği bir ihtiyaç listesi düzenliyoruz âdeta her gün, evimiz için.

Ve asla bunların bir Müslümana onun evine, aykırı nesnelere olduğunu aklımıza getirmeden.

Kaybetmiş bulunduğumuz teferruatın gibi sınılan bu hassasiyetler, üst üste binerek, çoğalarak ve yoğunlaşarak, bir şeyleri koparıp götürmüş bizlerden. Yani İslâmî hayatın inceliklerini çekip almış hayatımızdan.

Kala kala, demin bahsettiğimiz birkaç kalemlik bir uygulamamız kalmış sadece İslâmî hayat olarak. Ve sadece bunları yaparsak, bize düşeni yerine getirmiş olduğumuzu sanıyoruz; avunuyoruz, oyalanıyoruz.

İslâm'ı hayatımızdan çıkarıp attıktan başka, bunun bir sonucu olarak, ferdi ve ailevi dirençlerimizi de yağmaya vermişiz. Bunu iyice bilelim. Müslümanca yaşamak hiç basit değil.

Yeni Devir, 26 Temmuz 1981

NE KÜSKÜNLÜK NE DE SALDIRGANLIK

İnsan nasıl soyutlayabilir kendisini çevreden, olup bitenlerden? “Eşya ve hadiseleri zapt ve teshir etmesi için insanı, kendime halife olarak yarattım” diyor Allah. Müslüman olan, yalnız Müslümanların değil, herkesin sosyal muhtevalı karar ve davranışından kendisine hisse çıkarır; kendi cemaati için semerelendirecek unsurlar kollar. Türkiye’de devletin ve hükümetin her icraatı nasıl ki her vatandaşımızı tabii olarak ilgilendirmekte ise, dünyada cereyan eden her siyasî ve ekonomik olay da öylece Müslümanları yakından ilgilendirmektedir, ilgilendirmelidir. Herhangi bir kişinin kendi kabuğuna çekilerek hayatını yaşaması mümkündür; derin bir itikâfa bürünmesi, hatta hakkı bile olabilir yerine göre. Ama bir aydına, bir fikir güdücüsüne hak olarak göremeyiz böyle bir içe kapanışı. Toplumla karşı görevleri vardır onun. Böyle birinin, haksızlıklar karşısında susması, büyük suçtur. Toplumunun sorumlusudur çünkü. Toplumunun eli, dili ayağı aydındır. Çobanıdır toplumun. Sürüsünü kazaya belaya uğratmamaya çalışmak da görevidir onun.

Aydına düşen, yerine ve zamanına göre nasıl davranılması gerektiğini iyi kestirmektir. Ülküsünün kurallarına uygun olması şartından başka hiçbir kural bağlamaz aydını. O eylemini bağlı olduğu kurallara göre gösterecektir. Bir ülkede idealist aydınlar yeri ve zamanı değilken kavgalar çıkarıyor, toplumunu akılsız bir cedele çağırıyor, fitneyi kışkırtıyorsa; kendi eliyle kendi toplumunun başına çoraplar örüyor demektir. Gerçek aydın yerine göre çelik gibi kavi, icabına göre kadife gibi yumuşak olmasını bilendir.

“Siz onların tanrularına sövmeyiniz ki onlar da sizin Rabbinize sövmesinler” ve “Ey Musa, Firavun’la yumuşak konuş.” hitaplarındaki incelikleri hakkiyle bilen ve değerlendirendir asıl aydın. Davasının stratejisini gerekli taktikleri bilen ve kullananıdır o.

Hem yurt, hem de dünya meselelerini yakından, keskin bir ferasetle izlemek, münasip müdahalelerde bulunmak, müdahalesiyle insanına yararlı bir ortam yakalamak sancısı içinde olmalı insan. İşleri karıştırmak, fitneyi azgınlaştırmak değildir işi onun. Belayı celp etmek değildir işi. Sürüsüne kurt musallat etmektir.

Ve küsüp bir taraflara çekilmek de değil tabi görevi. Daimi olarak sorumluluğunun bilincini diri tutması gereklidir aydınların. İfrat ve tefrit sınırlarında dolaşmaması lazımdır. Vasattan ayrılmaması lazımdır. Ne korkaklık, ne de akılsızca kahramanlık gösterisinde bulunması icap eder.

Yeni Devir, 1 Eylül 1981

NEFİS

Müslüman sürekli olarak nefisini terbiye edendir.

Nefsin terbiyesi, belli bir sürede, belli yöntemlerle hemen tamamlanıveren bir eylem değildir. Kulluk görevi nasıl ki bütün bir ömrü doldurması gereken bir görevse, nefisle uğraşmak, ona haddini bildirmek de her müminin ömrü boyunca öyle devam edecektir.

Mümin nefis, terbiye mektebinden hiç çıkmayan nefistir. “Ben bu terbiyeyi tahsil ettim” demek, nefis emniyetine düşmek demektir. İlmin, kemalin sonu, hududu yoktur insan için. İlmin ve kemalin tamamı, Hakk’a mahsustur. İnsansa, sürekli olarak bu yolda yol almak görevinde bilecektir kendisini.

İlmi tamam ettiğini, nefisini tamam terbiyelediğini sanmak, hamakat veya dalâlettir. İlminden razı olduğu bir dönemine dair İbn-i Kemal için söylenen bir hikâye vardır. Ariflerden biri onu bu gafletten uyarmak için gelip İbn-i Kemal’e sorar:

- Allah’ın ilmi yanında beşerin bildiği ilim ne kadardır?

İbn-i Kemâl, meseleyi anlaşılmakta kolaylık olsun diye somut bir örnekle anlatmaya davranarak; bir tabaka kâğıt alıp üzerine bir damla mürekkep düşürür ve der ki:

- İşte faraza Allah’ın ilmi bu bir tabaka kâğıt ise, bütün beşerin bildiği ilim de olsa olsa, şu mürekkep damlası kadardır.

Ârif kişi der ki:

- Yani bütün enbiyanın, evliyanın, ins ve cinin, bilgilerin ilmi bu mürekkep kadar mıdır?

- Evet.

- Peki, bu damlanın içinde, sizin kendi yeriniz ne kadar?

Derler ki İbn-i Kemâl bu olay üzerine, artık değişerek, yepyeni bir İbn-i Kemâl olmaya yöneldi.

İlmin ve kemalin gayret gösterilerek gelip dayandığı, bittiği bir sınır olsaydı, peygamberlerden başlayarak diğer insanlara kadar, herkese ayrı bir derece farkı olmazdı. Oysa hiç kimse, hiç kimseye eşit değildir. İnsan bu yolda, durmaksızın yol almakla görevlidir.

Şeytan, insanı ayartmakla görevlendirildiğine göre, her türlü hataya düşmek yalnız insana mahsus olduğuna göre, meleklerden farklı olarak insanlara hataya düşmek aracı olarak nefis verildiğine göre; mümin kişi nefisinden emin ve müsterih olamaz. Hep nefisine haddini bildirmek, onunla savaşmak mecburiyetindedir. Çünkü "En büyük cihat, nefse karşı olandır" buyrulmuştur.

Hiçbir mümin, "Ben nefsime haddini bildirdim" diyemez. Çünkü nefis, uyumaz, durmaz, hep yeni huruçlar kollar. Müminin nefsi "masum" değildir.

Nefsin hurucuna, yeni başkaldırışına karşı daima tetikte bulunmalıdır mümin. Nefsi müeddep kılmak, onun bitip tükenmek bilmeyen zelil isteklerine ram olmamaktadır. Cihatla, sürekli olarak yenmek, tekrar yenmek, bir ömür boyu hep yenilgilere uğratmaktır nefsin mümine düşen. Bir yenilmekten ders alıp, bıkip eyleminden vazgeçmez ki nefis. Ne başkaldırı tükenir ne de cihat.

“Bizde nefis yok ki, izzeti de olsun!” diyen veli aslında, takva silahıyla her an kuşanmış olarak, nefisine karşı hazırlık içinde olduğunu, böyle olunması gerektiğini anlatmaktadır.

Mümin, nefsin tahkire layık ve müstahak başkaldırılar kolladığını, kollayacağını bilmeye mecburdur. “Nefsim mümindir ve tahkire layık değildir” diye düşünmek, bu zikrettiğimiz anlamlar dâhilinde, yiğitlik değil, azgınlıktır.

Millî Gazete, 14 Aralık 1984

NEFİS İHTİYARLAMAZ

Bir Müslüman gencin camide akdedilen düğün merasiminde vaazda bulunan Rıza Hoca Efendi anlatıyordu:

- Bir vaazımdan sonra, 75 yaşında olduğunu söyleyen bir adamcağız yanıma yaklaşır şu soruyu sordu:

- Hocam, komşunun yetişmiş kızını evlat şefkatiyle öpebilir miyim?

- Olmaz öyle şey, öpemezsin.

- Ama Hocam, evlat şefkatiyle...

- Hayır!

Aradan bilmem kaç gün geçiyor. Orta yaşlı bir adam yakalıyor bizim Hoca Efendi'yi:

- Aman Hocam, diyor, bizim kayınpeder kapıcımızın 18 yaşındaki kızını alacağım diye tutturdu. Bizi kepaze edecek. Ne olur çekiver bir tarafa da kendisine nasihatte bulun. Belki senin tesirin olur, kendisi senin cemaatindedir, senin vaazlarını dinler.

Hoca Efendi sorup öğreniyor ki, bu ihtiyar dede, bir eyyam önce kendisinden "komşunun kızını öpmek için" fetva sorandır.

Dedeye bakın ki:

- Ben bu fakir kızını sevindirmek istiyorum, bana mâni olmayın, diye etrafıyla cedelleşiyormuş.

Hoca Efendi sözünü şuraya getirip bağıyordu vazında:

- İnsanda nefis ihtiyarlamaz!

Bir düğün merasimi münasebetiyle anlatılan bu sözler, ne kadar manidardır. Düğün salonlarında akdedilen cazlı danslı, içkili düğünleri düşününüz. 75 yaşında abdestli namazlı (ki nasıl abdest, namazsa) ve ayık kafalı adam bu denli nefsinin iğvasına kapılırsa, düğün erkânı genç kadınlar ve erkekler ne yapar acaba?

- Ne yapacaklar, dostça kardeşçe eğleneceklerdir, diye düşünenler olabilir. Hatta "O uçkur düşkünün bunağı niçin örnek alıyorsunuz, insan sağlam ahlaklı, sağlam seciyeli olduktan sonra hiçbir beis yoktur böyle düğünlere" diyenler olabilir.

Doğrudur.

Nice fazıl, kâmil insanlar vardır ki, içlerinde, zinanın hayalini dahi imha etmişlerdir. Ne şeytan ve ne de nefis onların kalbine giden yolun kapısını aralayamaz bile.

Dolayısıyla eğer herkes böyle ise kadınlı erkekli cümbüşün tehlikesi yoktur.

Hele bir yoklayalım içlerimizi, başta kendimiz olmak üzere, herkes böyle midir? Helalimizden gayrisine göz açıp bakmıyor muyuz? Baktığımızda da görmüyor muyuz? Velilerden oluşan bir dünyada mı yaşıyoruz?

Oysa değil veli, peygamber için bile meşru sayılmamış öyle iç içe, kucak kucağa eğlenmek, oturup kalkmak.

- O tür meclislerde benim nefsim kabarmaz, diyenler, en azından birer veli değil iseler, tez elden birer doktora gitmelidirler.

Millî Gazete, 18 Ocak 1985

ÖLÜMÜ ANMAK

Gördüm: Ölmesine birkaç saat varmış. Büyük oğlu kaşıkla su akıtıyordu ağzına. Yarı cansız hâldeydi. Odadakilerden biri, başucuna geldi. Yüksekçe bir sesle şehadet kelimesi getirmeye başladı. Hiç kıpırtı yoktu yatanda. Bir daha, bir daha getirildi şehadet kelimesi. Belliydi ki odadakilerin hepsi bu ölü adayının o kelimeyi tekrarlamasını diliyorlardı. Dakikalar sonra hafif bir kıpırdama görüldü yatanda. Bir iki kıpırtı sonra sükût. Başındaki adam yine tekrarladı şehadet kelimesini. Bu kez yatanda çok hafif bir hırıltı hâlinde birkaç ses parçası duyuldu. Hırıltı, sonra birazcık net bir hafif sese dönüştü. Eş-he-dü-en-lâ-ilâ-he-il-lal-lâh... Ve tamamladı yatan telkin edilen kelimeyi. Sonra bir daha, bir daha.

Yatan, benim yakınımıdı: Babamın amcasıydı. Yaşı galiba seksenin üstündeydi. Ben o zaman, çocukluktan yeni çıkmış bir delikanlıyım.

Babamın amcası, kardeşi dedemle birlikte oldukça hareketli bir hayat yaşamıştı. Baba meslekleri olan koyun ticaretiyle uğraşmış. Her yıl ta Erzurum'lara, Van'lara kadar giderler, oradan çok büyük sürüler hâlinde koyun satın alıp, Halep'e, Şam'a getirirlermiş. Kervanlarının selameti için yığınla çoban, hizmetkâr ve silahlı adamları olurmuş. Kervanlarını vurmaya kalkan eşkiya ve aşiretlerle kaç defa silahlı çatışmalara girmişler.

Bütün bunları, bir yığın maceralarını ben ondan dinlemiştim. Bu yatan ihtiyardan. Ve daha neler din-

lemiştim: Fransız Harbi dediği Urfa'nın kurtuluş savaşını.

şimdiyse yatıyordu. Birkaç saat sonra dnyasını değiştirecekti.

O zaman dűřündüm. Aynen řöyle dűřünműřtüm: İřte koskoca bir adam ölmek üzere. Bařından neler neler geçmiř. Servet yapmıř, sevdalar yařamıř, harplere girmiř, paralar kaybetmiř, mutlu ve üzgün günleri olmuř, uzun bir ömrün sahibi. řu an can çekiiřmektedir. Olanca heyecanıyla yařadıđı maceralarını bir kez olsun anmaya bile mecali yok. Ne sevaplarını ve ne de hatalarını hatırlamaya gücü yetiyor.

Takva ehli biri olarak bilinmesine rağmen, eğer işlemişse, günahlarına kefaretiler olsun diye elinden gelse her varlığını, dnyada kalan her varlığını, şu anda feda etmeye razıdır. Fakat her şeyin geçtiği; günah ve sevabı artık işleyemeyeceği, buna gücünün yetemeyeceği bir anda bulunuyor.

Dűřünüyorum: Kabir ya da cehennem azabı çeken biri, bu azaptan kurtulmak için, mümkün olsa, dnyada kazandıđı bütün mevki ve servetleri bir anda feda eder mi? Eder. Cehennem ehli, dnyada iken padiřah dahi olsa, cehennemde iken, "Ah keřke padiřah deđil de fukara bir köylü parçası olaydım da, řimdi bu azabı yařamayaydım" diye dűřünür mü? Dűřünür. Kur'an, cehennem halkının: "Ah keřke toprak olaydık" diye nedametle feryat edeceklerini haber veriyor. Ne var ki son piřmanlıklar akçe etmeyecektir.

İnsanoğlu, yalnız lafzen değil, fiilen inansa öleceğine. Ve ölüm öncesi hâlini ve cenazesini gördüğü yakınlarının yerine bir kendisini koyabilse... Günah işleyecek kuvveti bulabilir miydi nefsinde acaba?

İnsanoğlu, yalnız lafzen değil, fiilen inansa hesaba kitaba, cennete cehenneme. Ve öte dünyada cehennem ehlinin yerine kendisini koysa... Yine günah işlemeye mecali bulabilir miydi kendinde?

Demek ki insanoğlunun çoğu, inanmıyor gibi inanıyor. "Ölümü anınız" emrini şümulüyle kavramıyoruz, inanmıyoruz.

Ölüm! Sen ne büyük derssin! Ve ne çetin bir derssin ki, seni bellelemiyoruz, öğrenemiyoruz. Kendi elimizle yakıyoruz cehennemimizi. Aman Ya Rabbi!

Millî Gazete, 22 Ağustos 1985

HABERE İNANMAK

Bir güvendiğiniz adam, gelip size dese ki: Filanca kişi, falanca yerde sizin aleyhinizde konuştu. Bu söze inanabilirsiniz.

Bir mektup alsanız, bu mektupta:

- “Ya filanca yere 10 bin lira alarak gel, ya da kendini ölmüş bil.” denilse, bu mektubu önemsemezlik edemezsiniz, mutlaka bir tavrı alırsınız.

Bir dostunuz, size bir rüyasını anlatsa:

- Rüyamda nurani bir adam gördüm. Gelip bana dedi ki: “Git arkadaşın filancaya söyle, onun artık dünya hayatı tamam olmuştur, onu yanımıza Cennet’e alacağız. Hazırlığını yapsın. Azrail aleyhisselam önümüzdeki cuma gecesi gelip onun ruhunu kabzedecektir!..”

Muhtemeldir ki bu rüyaya da inanmazlık edemezsiniz.

Çocuğunuz ağlayarak:

- “Babacığım, komşumuzun oğlu Ahmet beni sokakta dövdü.” diye dert yansa, çocuğunuzun gerçekten dövuğüğüne hükmedebilirsiniz.

Birçok şeye, hatta her olur olmaz şeye kolaylıkla inanabiliriz de, Allah’tan gelen emirlere, haberlere karşı umursamaz tavrımızı sürdürmekten geri durmayız.

İnsan vardır, fala inancı ve ona bağıladığı umut kadar olsun, Allah’a ve onun buyruklarına baş eğmez.

Kişilere inandığımız kadar, Allah'a inanmadığımızın eşsiz bir örneği var: Kureyş halkını toplayıp: "Size şu dağın ardında düşman var, üstünüze gelecek desem inanır mısınız?" diye soran Peygambere, Mekkeliler; "Elbette inanırız, çünkü sen Muhammedu'l-Emin'sin, yalan konuşmazsın" şeklinde cevap verdikleri hâlde, Yüce Peygamber'in: "O hâlde biliniz ki Allah birdir ve ben onun elçisiyim" bildirisini reddettiler, yüzlerini çevirip gittiler.

Allah'ın buyrukları hakkında çoğumuzun inancı eksiktir. Çoğumuz, bir alışkanlık sınırı içinde inanıyoruz. Ve tabii inanmıyor gibi inanıyoruz.

Günah işlemekten çekinmememizi başka nasıl izah edebiliriz?

Mesela kumar oynayan biri, kumarın Allah tarafından yasaklanmış olduğuna mümkün değildir ki tam inanmış olsun. İnanıldığını söylese bile, onun bu söyleyişi suretadır. İçinin bir yerlerinde o yasaklanma emrine karşı tereddütleri vardır. Yani inancında eksiklikler mevcuttur.

Oysa içinde hiç yalan yanlış haber olmayan söz Allah'ın sözüdür.

Ve insan, yalana, eksiğe, desiseye, fala, yanlış güvendiği kadar bile bazen, ilahî buyruklara teslim olmuyor heyhat!

Öte dünyada, Cehennem halkına; "Bunları daha önce size haber olarak bildirmedi mi?" diye sorulacak.

Dünya hayatında, aklımızca, işimize gelen ilahî emirleri kabul edip uyguluyoruz, işimize gelmeyenleri tekrar duymak bile istemiyoruz.

Filan filan emirlere evet, falanca ve falancalarına hayır, diyen bir hayat yaşıyoruz âdeta.

Bir zamanların ünlü bir profesörü: “Biz Mekki emirleri kabul ediyoruz. Medeni (yani Medine’de inen hükümleri) emirleri reddediyoruz” şeklinde açığa vurmuştu inancını. Yani inançsızlığını ilan etmişti.

Amirinden, düşmanından ya da hayat arkadaşından korktuğu kadar Allah’tan korkmayan, bir yalana dolana inandığı kadar olsun Allah’a, onun buyruklarına inanmayan insan, sen ne kadar zalim, ne kadar cahilsin!

Yeni Devir, 23 Ağustos 1985

DÖNER DOLAŞIR ZAMAN

Verilen sözlerin senet değerinde olduğu bir zaman gelecek midir, bu mümkün müdür? Şarkıların yürekten söylendiği bir zaman gelecek midir, bu mümkün müdür?

Kitapların ayıklandığı, birçoğunun okyanuslara doğrandığı; bilgi ve bilim sanılan söz ve şekil yığınlarının ezberlerden kazındığı bir zaman gelecek mi? Faydasız malumat üretiminin kalpazanlık sayıldığı bir zaman gelecek midir?

Ancak, yaşamak için zorunlu olan eşyaların kullanımına izin verildiği bir zaman gelecek mi? Örtünmek için giyinilen bir zaman? Vücudun devamı için yemek?

Tabiatın çarpıtılmayacağı bir zaman gelecek mi, bu mümkün mü? Yağmura, güneşe kızılmayan bir zaman gelecek mi? Nehirlerin kendi aktığı, rüzgârın işine karışılmayan bir zaman?

Evlerin üst üste binmediği bir zaman gelecek mi? Yolların betonlaşmadığı; toprakla ayağın muhabbetine karşı çıkmayan bir zaman?

Vaktin ayla ve güneşle ayarlanıp dilimlendiği; kumundan çamuruna kadar bilcümle saatlerin iptal edildiği bir zaman, yani zamanın en iyi kullanıldığı bir zaman gelecek midir, mümkün müdür bu?

Bankayı tanımayan insanların yaşadığı bir insanlık gelecek midir? Talih oyunlarını bilmeyen insanlar gelecek mi?

Kadınların anne olduğu bir zaman gelecek mi? Onların oyuncak olmadığı, süs ve eğlence aracı olmadığı bir zaman?

Erkeklerin erkek olduğu bir zaman gelecek mi? Namus erbabı, kişilik sahibi oldukları bir zaman.

İşçinin işverenle eşitlendiği bir zaman gelecek mi? Aynı yemekten yiyip, aynı elbiseleri giydikleri bir zaman gelecek midir?

Yönetenlerle yönetilenlerin aynı anadan, aynı babadan geldiklerinin bilinip uygulandığı, merasimlerin, yapay saygı gösterilerinin kalktığı bir zaman gelecek midir?

Gelecektir. Elbette gelecektir. Mutlaka gelecektir. Geleceği tabiidir, ilahî kanun gereğidir. Bir günün dolanması, gecelerin ardından gündüz, gündüzlerden sonra gece gelmesi gibi.

Yine böyle bir karanlık dönemdi: Son Peygamber (SAV.) henüz çocuk idiler. Yaşlı bir hikmet ve belagat erbabı, yani Kus bin Saide, Ukaz Panayırında, kalabalıklara şöyle hitap ediyordu, kızıl tüylü bir hecin devesinin üzerinden:

Ey nâs! Geliniz, dinleyiniz, belleyiniz, ibret alınız. Yaşayan ölür, ölen fenâ bulur, olacak olur. Yağmur yağar, otlar biter. Çocuklar doğar, analarının babalarının yerini tutar. Sonra hepsi mahvolup gider. Vukuatın ardı arası kesilmez. Hemen birbirini takip eder. Kulak tutunuz, dikkat ediniz! Gökte haber var, yerde ibret alacak şeyler var. Yeryüzü döşeli bir eyvan, gökyüzü bir yüksek tavan, yıldızlar yürür, denizler durur. Gelen kalmaz, giden gelmez. Acaba vardıkları yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar, yoksa orada bırakılıp uykuya mı dalıyorlar? Yemin ederim, Allah'ın indinde bir din var-

dır ki, şimdi bağılı bulunduğumuz dinden daha sevgilidir ve Allah'ın bir gelecek peygamberi vardır ki, gelmesi pek yakın oldu. Gölgesi başınızın üstüne gelmiştir. Ne mutlu o kimse ki, O'na iman edip de, o dahi ona hidayet yolunu göstere, şefaata eyleye. Vay o bedbakhata ki, O'na isyan ve muhalefet eyleye! Yazıklar olsun ömürleri gaflet ile geçen ümmetlere!

Ey cemaat-i İyad! Baba ve dedelerinin hani o süslü kâşaneler ve taştan evler yapan Ad ve Semûd, hani dünya varlığına mağrur olup da kavmine "ben sizin en büyük Rabbinizim" diyen Firavun ile Nemrut? Onlar size nispetle daha zengin ve kuvvet kudretçe sizden daha güçlü değil miydiler? Bu yer, onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile çürüyüp dağıldı. Evleri yıkılıp ıssız kaldı. Yerlerini, yurtlarını şimdi köpekler şenlendiriyor. Sakın onlar gibi gaflet etmeyin, onların yoluna gitmeyin. Her şey fânidir, baki ancak Cenabı Hak'tır ki birdir, ortak ve benzeri yoktur. Tapılacak olan sadece O'dur. Doğmamış ve doğurmamıştır. Evvel gelip geçenlerde, bize ibret alacak şey çoktur. Ölüm ırmağının girecek yerleri var ama çıkacak yeri yoktur. Büyük, küçük hep göçüp gidiyor, giden geri gelmiyor. Kesinlikle biliyorum ki, herkeslere olan bana da olacaktır."

Millî Gazete, 2 Eylül 1985

EY ÂLEMLERE RAHMET İÇİN GÖNDERİLEN

Ey yüzü suyu hürmetine kâinat yaratılan en büyük; insanlığın gayesi, insanların efendisi büyük insan! Ey “Rabbinin terbiye ettiği” erişilmez varlık!. Ey en güzel insan, ey en büyük zekâ, en büyük komutan, en büyük emir! Ey hiç hatası olmayan, ilim şehri! Sen yeryüzünü şereflendirdin de en kesin hatlarla iyilikler kötülüklerden ayrıldı; beşeriyet ikbalini, arsızlıklar zevalini, yüce emirler kemalini buldu. Güzellikler cemalini gördü. En güzel sözler sana söylendi, “anam babam sana feda olsun” sana dendi. Özler sende temizlendi, sözler sende değerlendirildi. Kan bürümüş gözler, huzurunda af diledi. Zulmün kılıcı önünde eğildi.

Getirdiğin nizam insanlığın felahı, kılıcın Hakk’ın silahıydı.

Ey düşmanlarına bile Yaradan’ından af dileyen, en büyük ve en makbul şefaathçi! Ümmetin olmakla en yüce payeye ulaşmış insanların bile sana layık olabilmeleri ne mümkün! Allah’tan korkan, senden de korkan; Allah’ını seven, seni de sevendir, biliyoruz. Bütün günahlarımızla, zaaflarımızla ilticamız sana, ah ü vahlarımızla ricamız sanadır. Çizdiğin nizam çerçevesinin dışına çıkmakla; sen gelmezden evvelki devreye dönmüş irticamızı, sevgilisi olduğun Büyük Sahip’ten niyaz et de, kalplerimizden ve beynimizden sildir! Ümmetin olan bedbahtlar yığınının Saadet Devrindeki insanlar gibi güldür ey peygamberler Peygamberi!

Küfrün çelikten zindanı içerisinden en ağır esaretlere mahkûm insanlar senin şefaatinle salah, dünyayı sefa harasına çevirmiş ifrit sürüleri ancak böyle tebah

bulabilirler. Başa binmiş ayakların cezası sende, sükûta hükümlü hakların iade rızası sende, soru soru şakakların cevabı yine sendedir. Kendi öz evinden kovulmuş, bir kaşık suda boğulmakta olanlara imdat sendedir. Zulmün hasmı, mazlumun dostu sensin!

Sana layık insanlardan olabilmek, himmetinle mümkün. Hidayete ermek, seni razı etmekte; seni razı etmek, senin hoş görünlemdir.

İsyân batağında olanları, ihtirasla dolanları, vehmine mağlup, nefisine meczup olanları ıslah ile makbullerden kılacak senin delaletindir. Sana delaletlerine feraset, yolunda yürüyecek bahşeyle!

İslâm âlemi sana en muhtaç devrini yaşıyor. Getirdiğin yüce nizamı, nefislerinin icatlarına, şeytanın formüllerine değişmenin zavallılığı içerisinde! Bu zavallı hayatı yaşamaları elversin gayri! Başı gövdesinden ayrı, perişan oldukları yeter. Asırlardır giryan oldukları yetsin. Birbirine düşmanlıkları son bulsun. Kendilerini helak eden inkârlarını imana, dillerini seni beyana çevirt.

Sana muhtaç olmadıklarını söyleyenler; şefaatine, büyüklüğüne en çok muhtaç olanlardır. Kâfir sana muhtaç, mümin sana muhtaç, mahlukat sana, âlem sana muhtaç ey Allah'ın Resulü!

Hâlimiz sana ayan, ilticamız sana, ümidimiz sendedir!

Bize şefaate eyle, sana layıklardan olalım, ey en yüce makam sahibi.

Yaradan mevkiini daha da yüceltsin, âmin.

Yeni Devir, 26 Kasım 1985

YİYECEĞİN HELALİ

“Helal lokma” kavramının kapsamını iyice tanımanın ve uygulamayınca ne züht olur, ne de tebliğde etkili olunur.

Cahiliye devrinin ünlü Muallakatu’s-Seb’a şairi Antara’nın şu mealde bir mısraı var: “Açlıktan karnım belime de yapışmış olsa, helal bir lokma bulamayınca ya değin yemeyeceğim.” Yüce Peygamberimiz (SAV.) çok severlermiş bu mısraı. Bir gün: “Antara ne güzel söylemiş” diye başlayarak bu mısraı okumuşlar. Dolayısıyla bu mısra, hadis olma şerefini kazanmış.

Nedir “helal lokma?”, yediğimiz yemeğin helal olup olmadığını nasıl araştırıyoruz, helal lokmadan ne anlıyoruz? Sadece çalınmış, onun bunun hakkı içinde kalmış olan yiyecekler mi haram lokmadır? Avam, kendi kazancının karşılığı ile satın alınmış yiyeceklerle “helal lokma” demiştir. Büyükler ise, bu meseleye çok daha hassas ölçülerle yaklaşmışlar. Mesela İmam-ı Azam Ebu Hanife hazretleri, satılmış olan kumaşlarının içinde bir topun kenarında bir özür olduğu ve alıcıya bu özrün gösterilmesinin unutulduğu için o ticaretin bütün parasını kendine haram saymış. Almamış o parayı. Keza büyük İmam bir gün alacağını tahsil ettiği için gittiği alacaklısının evinin gölgesinde bile durup gölgelenmiyorlar, içinde faiz kokusu olur korkusuyla.

Helal-Haram konusunda gayretle ince düşünmüş İslâm büyükleri. Her yiyeceğe el uzatmamışlar. Midelerine haramın gölgesini, yani zulmetini düşürmemeye çalışmışlar. Her davete icabet etmemişler. İmam-ı Gazâlî hazretleri şöyle diyor: “Davete icabet şart. Fakat davet edilen yerin sofrasında, yemeğinde şüpheli durum varsa, gidilmez. Davet eden fasık, zalim, mezhep

dışı veya davetiyle övünme sevdasına kapılan biri ise, onun da daveti kabul edilmez.” Bakınız ucu nerelere kadar varıyor helal lokma kavramının. Yani başkasının yedirdiği yemeğin helal yolla kazanılıp kazanılmadığına bile bakmak ve ona göre davranmak zorunda Müslüman.

Aksi takdirde gönlünün aynası pas bağlıyor insanın. İlahi feyizlere kapalı hâle geliyor. Taşlaşıyor kişi.

Bu sebeple hep helal rızıkla terbiyelenmiş mideler, içine bir şüpheli yiyecek girince, fiilen rahatsız oluyorlar. İçleri reddediyor o taamı. İçlerini öylece terbiyelemiş olanlar, yediklerinin helal mi haram mı olduğunu bir çırpıda anlıyorlar. Mideleri kendilerine nasip etmiyor haram lokmayı. Kazara yemiş olsalar, hemen dışarı çıkarıyorlar onu mümin mideler.

Yiyeceğinin helal olmasına dikkat eden kişinin hâli belli oluyor. Bu helal lokma konusu o denli bir ölçü ki, hızla etkisini gösteriyor. Peygamberimiz (SAV.) şöyle buyuruyorlar: “Bir kimse 40 gün helal lokma yerse, Allah onun kalbini nurlandırır ve hikmet kaynakları kalbinden akar, diline gelir.” Bir rivayete göre bu hadis-i şerife şu cümle de eklidir: Allah onu dünyada iken zahitler defterine geçirir. Yani 40 günde etkisini gösteriyor helal lokma. Ve helal rızık, kalbi arıttıktan başka, kişinin kelimasına da etkinlik kazandırıyor.

Sözlerimizin etkileyici olamayışının sebebini Peygamberimiz (SAV.) lokmamızla açıklıyorlar.

Ağzımızdan bunca sözler çıktığı hâlde, hem de belki en doğru kılıklı sözler söylediğimiz, tebliğde bulunduğumuz hâlde, bunların tutulmayışının, yani kimsecikleri etkileyip yönlendiremeyişinin sebebini anlıyoruz değil mi?

Millî Gazete, 6 Haziran 1986

BAYRAM ÇEVRESİNDE

Bayramın bir gücü var. İslâm toplumunda yaşayan herkesi ilgilendiren, kuşatan, bağlayan bir güç var bayramda.

Oruç tutsa da tutmasa da bayram geldi mi, kendini ayarlıyor kişi. Herkesin de sahiplendiği görünüyor bayramı. Utanmadan, sıkılmadan, açıkça orucunu yiyenler bile, bayram hazırlığı yapmadan edemiyorlar, bayram ziyaretlerine uymamazlık göstermiyorlar. Bayram bir bakıma, Ramazan'ın bitiş merasimidir. Müminler ramazandaki mücahedelerinden sonra, âdeti bir zafer takı olan bayram kavsinin altından geçerler, birbirleriyle tebrikleşirler. Bu öyle görkemli bir merasimdir ki, ramazan boyunca ramazana başkaldıranlar, yani engelleri olmadığı hâlde oruç tutmayanlar bile, bayram gerçeği karşısında artık yenik düşmüş olarak, gelip kendileri de bu zafer takının altından geçmeye mecbur kalırlar. Gerçekte onların bu geçişi, bir savaş esiri, bir ordunun geçişi gibidir. Direnmeleri, başkaldırmaları kırılmıştır artık; bayram onları esir almıştır. Onlar bunu göstermemeye çalışsalar bile, en süslü elbiseleri giyerek, tıpkı Müslümanlar gibi tebrikleşmeye katılsalar bile, hakikatte esirdirler. Bayramın esir ettiği bir ordudur, orucu tutmayıp bayrama katılanlar aslında.

Oruca karşı çıkanların bütün direnci kırılıyor bayramda. Bayramdan bir istimdat dileniyorlar, sanki. Hakikatte ramazandır, ramazanın hikmetidir bu direnci kıran. Otuz gün peyderpey alınan darbelerden sonra, karşı koyuş gücü tükenen oruçsuz insan, bayrama ka-

tılmakla tükenmiş olan karşı koyuş gücünü tescil ettirmiş oluyor Müslümanlara.

İslâm'ın, ramazanın ululuğuna karşı çıkışın destanî bir yenilgi örneği değil de nedir ya şu bayram?

Sokakları dolduran şu kartpostal sergilerine bakınız. Artist fotoğraflarından tutunuz, sağcısından solcusuna kadar her türlü düşünceyi, herkesi nasıl esir almış, kendinden istindat dilenir noktaya getirmiş bayram? Nasıl yenik ve onursuz derekeye düşmüş olarak, temelde karşı oldukları bir gün için kartlarını bastırıp satıyorlar? Kaç yıl önce bu acayip kartlara ek olarak bir de ünlü Marksistlerin söz ve resimlerini kapsayan kartpostallar dolduruyordu her yanı.

Bunlar, bayramın zelil kaldığı kişiler ve fikirlerdir. Daha kimleri kimleri zelil kılıyor bayram? Gazetelerde, ajanslarda beyan yarışına kalkan nice ünlüleri düşününüz hele! Tebrik yayınlayan kişi ve kuruluşları düşününüz. Hatta bayramı vesile yapıp laisizm propagandasını köpürtenleri düşününüz.

Herkesi, ama herkesi işgal ediyor şu bayram.

Vaktiyle Nurullah Ataç, bayram günlerinde evinin kapısına: "Dinsiz olduğum için evime bayram ziyaretine gelmeyiniz!" ifadeli bir levha asarmış. Bu örnek bile bayramın kendisini kısıktırak yakaladığının, ondan kurtulamadığının ve hafakanlara düşürdüğünün ispatıdır.

Yalnız bir trajedisi var edebiyat ve sanat açısından bugünkü bayramların. Evvelce şairlerimiz bayramlarda memleket büyüklerine kasideler yazarak tebrikte bulunurlardı. Şimdi böyle "ıydiye"ler yazılmıyor artık. Eski şairlerin, karşılığında sırf bir menfaat görmek için, yani "caize" almak için memleket büyüklerine ka-

sideler yazmış olduğunu sanmak hatadır. Şairler edebiyattan, sanattan nasibi olmayan, sevilmeyen kişilere bu tür şiirler yazmamaya bilhassa özen göstermişlerdir. İstisnalar bir tarafa, bu genellikle böyledir. Âdeta toplumun sevgisine tercüman olarak şair, kasidesiyle hediye bulur, sanatın kadrini bilen devletlû ise, imkân ve cömertliği ölçüsünde karşılık verir.

Bugün şiir sanatı ölmediğine göre, böyle tebrik-nameler yazılmaması biraz da, şairlerin tebriğe layık devletlû görmemelerinin bir sonucu mudur acaba? Ne dersiniz? Ben tebessümle susuyorum bu konuda.

Millî Gazete, 8 Haziran 1986

HELAL-HARAM ÇİZGİSİ

Yediğimiz bir yemeğin haram ya da helal olduğunu nasıl anlayabiliriz?

Hz. Mevlânâ şöyle diyor: “Eğer bir lokmadan hayırlı işlere karşı bir şevk ve aşk husule geliyorsa, bil ki o lokma helaldir. Yok eğer haset, gurur, kin, kibir ve gaflet husule geliyorsa muhakkak haram karışmıştır.”

Burada açıklamaya gerek olmayacak kadar belli olan husus şu ki, Mevlânâ'nın sözü, haram ya da helal olduğunu kesinlikle bilemediğimiz durumlar için söz konusudur. Bir Müslümanın haram olduğu belli olan yiyeceklere el uzatmayacağı açıktır. Hatta şüpheli olanlardan dahi kaçınması bir takva gereğidir. Bu bakımdan Hz. Mevlânâ'nın beyanı daha çok haram olmadığına kanaat getirerek yemiş bulunduğumuz yiyecekler için bir ölçü olmalıdır Müslümana.

Bir Müslüman yiyeceği her şeyin evvela helal mi, haram mı olduğunu iyice bilmelidir, düşünmelidir. Bu hassasiyetini sadece orada burada yedikleri için değil, kendi evinde de göstermelidir.

Midesi helal yiyeceklerle terbiyeli olmalı Müslümanın. Haram yolla kazanıldığına şahit olduğu yiyeceklerle el uzatmamalıdır. Helal-haram hususunda duyarlığı olmayan kişilerin davetine de icabet etmemelidir. Böylece hassas davranan birinin midesi, içinde haramın gölgesi bulunan yiyecekleri çarçabuk anlayacak bir vasıf kazanıyor.

Haram helal meselesini kendine inceden inceye mesele yapmamış olan kişiler elbette ki bu duyarlıktan

yoksun oluyorlar. Onlar için ölçü sadece, damak lezzetidir. Beğenileri damak zevkiyle sınırlıdır sadece.

Lakin bir Müslüman öyle değildir. Onun midesi, farkına varılmadan içine haram bulaşmış bir yiyeceği bile haber veriyor. Şöyle düşününüz: Elbisesi beyaz renkli olan bir insanın üstüne bulaşmış olan bir kir, iş, nasıl ki ilk bakışta hemen göze çarparsa; Müslüman midedeki haram lokma da öylece kendini belli ediyor. Kara, koyu renkli elbiseler ise, kirlerini göstermezler. İslâmî duyarlığı zedelenmiş mideler de öylece, haramı anlayan ve ilan eden mideden mahrum kalıyorlar.

Haramdan korkmayan ve kaçınmayan kişi, her türlü günahı işlemeye müsaittir.

Harama sırtını dönmemişlerin ve inancı çarpık kişilerin ikramlarını kabul etmemeli. Hatta elden geldiğince onlarla alışverişte de bulunmamalı. Müslüman, alışverişini Müslümanla yapmalı. Şiddetli zaruret olmayınca, dindar olmayanlarla ilişki kurmamalı. Her önüne gelen yerde yemek yememeli, yiyecek içecek vs. satın almamalı.

Haramda bereket yoktur.

Geçim sıkıntısı çeken Müslüman, önce davranışlarını gözden geçirmeli. Kazancı bereketlensin istiyorsa, haram helal konusuna dikkat etsin.

Allah, emirlerini boşuna koymamıştır. Büyükler boş yere konuşmamışlardır. İyi Müslüman keskin bir suur sahibi olmalıdır.

Önemsemediğimizi, teferruat sandığımız nice ince-likleri harcaya harcaya özü kaybetmişiz. Temellerimizi çürütmüşüz.

Bu yüzden bina kuramıyoruz.

Millî Gazete, 6 Haziran 1986

BAYRAM

Yüreğimizi onaran, kan dolaşımımızı düzenleyen bir rahmet çağlayanıdır bayram.

Her Müslümanın, her Müslümanla ilgisini yoğunlaştırdığı ve böylece, gayr-i tabiliklerden soyutlanarak tabiliğe soyunduğu birer duraktır bayramlar.

Orduların, âdeta güçlerini yenilemek üzere kışlarına çekilmesi gibi, bayramlar da müminlerin eylemlerini muhakeme ve murakabe etmeleri için yıl içine serpiştirilmiş kutsal tefekkür menzilleridir.

Ramazan Bayramı saffete, hilkate yönelişin, Kurban Bayramıysa bu haysiyetle nefsi kurban kılmaya adanışın çağrısıdır Müslümana.

Gâh hüzün telleri titreşir bu bayramlarda Müslümanın, öteki Müslümanları anarak, onların dertlerini daha bilinçle gündemleştirerek.

Gâh mutluluk bir badısaba olur dolar içine, bu bayramlarda Müslümanın, öteki Müslümanları da bu sevinç vakitlerinde görerek.

Yardım, merhamet, şefkat, sevgi ve saygılar aktüalitededir bayram günleri.

Öte dünyadaki büyük mahkeme sonunda, kendine cennet bağışlanışının umut ve sevincini çağrıştıran bir ruh hâlinin hassa çizgisi üzerindedir Müslüman. Dünya ile ukba âdeta aynı düzlem içindeymiş gibi, alabildiğine yaklaşmışlardır birbirine, Müslümanın gönlünde bayram günleri, kabir ziyaretleri, bu yaklaşış eğrileri-

nin kesişme noktalarıdır sanki. Fena ve beka arasındaki gel-gitlerin üstlerinden, beşer için en çarpıcı mezarlardır. Her nefsin ölümü tadacağı, dönüşün Rabbe olduğu, mizanın hak, azabın da cennetin de kesin, gerçeklerden daha gerçek, bedahetten daha öte bir somutlukla belirişi, bayramlardaki kabir ziyaretlerinde yankılanır.

Vacibu'l-vücut'un azameti, insanın aczi, keza insanın "en şerefli yaratık", zübde-i âlem olduğu anonsunu aklımız da yüreğimiz de en çok bayramlarda duyar.

Yalnızca bir fert olmaktan çıkışımızın, bir cemaat olduğumuzun, ölenler ve yaşayanlarımızla yekunu milyarları bulan, içinde sayısını Halik'ımızın bildiği nebilerle, velilerle, âşıklar ve sadıklar bulunan halis, kutlu bir ümmet, bir tek millet olduğumuzun hakikati dalgalanır yeryüzünde bayram günleri.

Bayram, şeytanın ve bütün inanmayanların bir vaveyla günüdür. Onlar bizim hâlimizi görünce Müslüman olacakları yerde, hem küfürleri çoğalır, hem ah ü vahları artar. Bayram günlerinin feyzi, müminin kalbini daha arı duru kılarken, onların da karanlığını ziyadeleştirir. Çünkü onlar, değil bir bayramın feyziyle uyanmak, tövbeye ve teslimiyete gelmek; bizzat Peygamber'in ağzından duydukları hâlde, küfürde karar kılmış olan nasipsizlerdir. Çünkü onlar, kalpleri mühürlü ve kulakları sağır olduğu için, "ancak kıyamette uyanacaklardır."

Müminse ezel vaadinin uyanıklığının aydınlığındadır ömrü boyunca. Bayram da, davet de, cihat da, cennet de, müminin hakkı.

Millî Gazete, 9 Haziran 1986

KURBANIN MESAJI

Tutkularımızdan, zaaflarımızdan kurtulma eylemidir kurban. Nefsimiz her neyi abartmış, büyütmüş ve önemsetmişse, onu yok etmeye yönelişimizin göstergesidir kurban.

Onun için kurban, bir özeleştirmedir bize. Yılda bir kez kendi kendimizi sorgulamaya çekiyoruz Kurban Bayramında. Aklımızda, içimizde haddinden fazla yer kaplamış olan ne varsa, onu kurban yerine koyarak, ortadan kaldırmaya yöneliyoruz. Aklımızı, içimizi tasfiye ediyoruz. Aklımızı, içimizi yalnızca Allah'a tahsis kilmaya çalışıyoruz. Onu aklımızın, içimizin tek sultanı hâline getirmemiz için; nefsimizin aklımıza, içimize yerleştirmiş olduğu başka muhabbetleri, saplantıları yok etmemiz gereklidir. Allah'ın bizde tek hükümran olduğunun göstergesi; O'nun yerine hiçbir sevginin ve bağlantının işgal etmemiş olmasıdır. Mal sevgisi, mevki hırsı, şöhret tutkusu, aile zaafı hep, Allah'a ait olması gereken yerlerin zalim işgalcileridir. Onları Allah'ın yerine, bilerek ya da bilmeyerek "buyur" eden ise nefsimizdir.

Her Kurban Bayramı Müslümanın, yıllık büyük nefis muhasebesi günleridir. Allah'a olan bağlılığını yeniden gözden geçirir Müslüman bu günlerde. Allah'a mahsus olması gereken yerleri kim ve ne işgal etmişse, Müslüman tövbe ederek o işgalcileri buralardan söküp atacaktır bu bayramla.

Ve o işgalcileri bir kurban yerine koyarak, yani ke-seceği kurban yerine koyarak; Allah'ın uğruna, Allah'ın hatırına Allah için onları feda edecektir. Onlar ki nefsi-

nin istekleriydi. O bakımdan nefsinin, onun haddi aşmış bulunan isteklerini feda kılmanın yıllık merasimidir kurban törenleri.

Büyük peygamberlerden Hz. İbrahim'in yanında oğlu İsmail, çok değerliydi. Yüz yılı bulan ömrünün bu dünyevi mahsulü Hz. İbrahim için, dünyevi bir muhabbete açık duran bir bağlantıdan bir işareti andırıyordu. Onun için yüce Allah, İsmail'ini kurban etmesini istedi Halil'i olan İbrahim'den. Bütün insanlara, İbrahim milletine bir mesajdır bu yüce Allah'tan.

Bu yüzdendir Müslümanların kurban kesmeleri, Allah'ın yerini Allah'tan başkasına ayırmayacaklarının yıllık sözleşme günleridir Kurban Bayramı. Yüce Allah, imtihanını kazanan Halil'ine nasıl bir koyun gönderecek hediye bulduysa, Müslüman da her yıl keseceği kurbanı Allah'tan kendisine gönderilmiş gibi bilerek kesmeli. Akan kanı, nefsinin var edip geliştirdiği aykırı muhabbetlerin akıp gitmesi gibi görmeli. Yaratan'ına secde kılıp şükretmeli bu sözleşmenin sevinciyle.

Millî Gazete, 16 Haziran 1986

BİTECEK BU FİTNELER YA

Hiçbir toplum, dine düşman olanları sevmez. Bu sebeptendir ki işi halkla yüz yüze olan kişilerden dine karşı olanlar, kanaatlerini öyle açık açık dile getirmezler. Dolaylı bir biçimde konuşurlar, maskeli laflar ederler. Aksi takdirde kendilerine geniş muhatap bulamazlar, ilgi ve sevgi toplayamazlar. Gerçi, inançsızlığını ikide bir pat diye söyleyiveren düz boğazlı olanlar yok değildir. Ne var ki onların bu düz boğazlıklarını yandırları bile benimsemez, akılsız bulurlar onları.

Türkiye çok partili düzene geçeliden beridir din düşmanlarının kendilerini daha özenle sakladıklarına tanık olmuştur toplumumuz. Gerçekten bu özen bazen öyle maharetle gösterilmiş ki, münkirin münkirliğini hemeninden anlayabilmek oldukça güçleşmiştir. Alın secdeye varmamış bir nice politikacı, birer din koruyucusu rolü oynamışlardır. Nice yazar, çizer, tüccar, esnaf birer din bezirgânlığına soyunmuşlardır. Komünizmle mücadele adı altında faşistlik gövdelenmiş, kapitalcilik dindarlığa eşit gibi yutturulmuştur. Konuşmasının arasına bir "inşallah", "maşallah", "Allah iyilik versin efendim", "Allah bağışlasın", "Hay Allah razı olsun" gibi kelime ve deyimleri katıvereni dört dörtlük Müslüman sananlar olmuştur.

Dindar görünmek ihtiyacında olan, ama başı dinle hiç de hoş olmayan kişilere bir örnek verelim ister misiniz? Turalım ki adam gazetecidir ve aylardan da ramazan. Gelsin ramazan sayfaları. Gelsin kitapçıklar. İki doğrunun yanı başına bir eğriyi katarak inancı fesda verecektir. Eğer hac mevsimi yaklaşmışsa hemen kaleme sarılacak, şunları yazacaktır. "Hacılar oraya

ticaret için gidiyorlar”, “Birden fazla hacca gitmek kısıtlanmalıdır”, “Hacda kolera salgını görüldü” vs. Tutalım Kurban Bayramı yaklaşıyor. Bu münasebetle de şunları yazacak ve görüntüleyecektir. “Bu sene kurban fiyatları el yakıyor. Onun için kimse yaklaşmıyor yanına kurbanın.”

Dine, dinle ilgili konulara ve günlere yer vermek suretiyle adlarını dindara ya da en azından “dinî duygulara saygılı”ya çıkararak, dini ve dindarları sapıttırmayı, şaşırtmayı görev bilmişlerdir. Halkı dinden, ibadetlerini yerine getirmekten soğutucu, uzaklaştırıcı bütün tertiplerin yollarını bilirler. Halkı dine diyanete ısındırıcı küçücük bir faaliyete bile tahammülleri yoktur.

Samimi dindarların hizmetini karikatürize edenler bunlardır. Onları menfaatperestlikle, istismarcılıkla itham edenler bunlardır.

Dolayısıyla en büyük yıkım bunlardan gelmektedir. Kuzu postuna bürünmüş halisüddem kurtlardır bunlar.

Gözünüzü çevirin hele bir. Bu vasıfta her meslekten bir nice kişi göreceksinizdir; politikacısından yazarına, gazetecisine kadar.

Ama şu var. Hiçbir yalancının mumu yatsıya kadar yanamayacağı gerçeği, bunları da kapsıyor tabii her gün biraz daha. Bir tutar, iki tutar yalan. Sürekli yalan sürekli müşteri bulamaz elbet. Bizdeki bu yakın dönemlerin moda yalancılığı, riyakârlığı da her gün biraz daha ilgisizliğe mahkûm olmaktadır.

Millî Gazete, 11 Mayıs 1987

MAKİNELEŞMEK

İnsanlar söze (kelama, belagete) itibar etmiyor artık.

Belagat, hakkını alamıyor toplumdan. Söz, yalama olmuştur günümüzde. Büyük fikirlerin, üstün bir diyalektikle yansıtılması geleneğine bağlı ne bir politikacı ve ne de bir sanat adamı, görünürlerde yoktur. Anlaşılan, toplum da ihtiyaç duymuyor kelama.

Çağ, insanı makinenin bir uzvuna dönüştürmüştür. Eylemini bilinçten yoksun olarak sürdüren bir makine parçası olmuştur insan.

Bugünün insan beyni, elektronik beyine, bilgisayara teslim olmuştur. Elektronik beyin, insan zihnini hamallıktan kurtararak, mesaisini büyük muhasebe ve terkiplere ayırmanın ihtiyacıyla keşfettiği bir araç değil; bizzat insan beyni yerine kaim kılınan bir put olmuştur âdeta. Kendisine verilen bilgilerin, toplama çıkarmasını büyük bir hızla yapma marifetine sahip olan bu hamal araç, herhangi bir orta zekâlı insanda bile mevcut olan, gözlem ve deneyden, murakabe ve muhasebeden, his ve tefekkürden yoksun olduğu hâlde, muteber bir akıl hocası olmuştur günümüz insanına.

Makine hoca olunca, insan beyni de makineleşince, soyut kavramlar, psikik vakıalar terk ediyor insanı.

Makinenin süratine ayak uydurma mecburiyeti, insandaki, sakin ve dengeli bir konum içinde durup, düşünme, fikir üretme, varsayımları yoklama, tarihi yorumlama melekelelerini silip süpürüyor. Ne yeni bir kelimaya ve ne de bir kelimaya karşıda iç

fakültelerini çalıştırarak, bir değişim ve dönüşüm arz etmeye vakit ve ortam bulamıyor insan.

Makinenin hızıyla özdeşleşmişiz.

Bu budala hız, “hikmet” müessesesini yürürlükten kaldırmıştır. Hikmet karşısında insanoğlunun alması lazım gelen derin “hayret” tavrı, ahmakça bir “apışma” ile yer değiştirmiştir. Makine karşısında apıştıkça, makineye olan kulluğumuz da pekişiyor.

Kurtarıcı kelamın, insanı hayrete, hayranlığa alıp götürmesi ve oradan “vacibu’l-vücut”u idrak ile yücelmeye yol araması, makinenin saltanatı sebebiyle gündem dışına itilmiştir. Toplumlar, insanların büyük bir bölümü idealizmi, makine realitesine rehin bırakmış. “Fena fi’l-makine” olmak, çağdaş tefekkür ve duygulanmanın çerçevesini oluşturuyor. Makineleşmek, makinede yok olmak, erimek, Batı uygarlığının çağdaş dini olmuş gibi. Batı uygarlığının son meşru çocuğu Marksizm de, insanın iç dünyasını susturmanın, kelama, kelamın tanıştıracığı harikalara yekûn çizgisi çekmenin, makine gerçeğinde, makine mantığında, insanları eşitleyerek iradesiz yığınlar hâline getirmenin endüstrisini kuran bir mezhepti. İnsan yok, makine vardır bu dinde, bu mezhepte. Makinenin sadece bir araç, insanların yaşamını kolaylaştırıcı ve hatta güzelleştirmeye yarayan bir araç olarak bilinmesini idrak edinceye değin, bu çağdaş çarpıklık ve sapkınlık sürüp gideceğe benzer.

Yeni Mesaj, 27 Mart 1998

